

SLOVENSKI NAROD

Izjava, vsak dan popoldne izvešča o delu in praznikih — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50 od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pomen vladarskih obiskov v Londonu:

Anglija gradi nove osnove svoje politike

Povečano zanimanje Anglije za Balkan in Podunavje je v zvezi s prizadevanjem, da si ustvari v tem delu Evrope čvrstejša in zanesljivejša oporišča — Na gospodarskem sodelovanju hoče uvrstiti svoja politična zaveznikstva

BUKAREŠTA, 19. novembra. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih z velikim zadovoljstvom presojajo uspehe kralja Karola v Londonu, zlasti pa podčrtavajo, da je bilo politično in gospodarsko sodelovanje med Anglijo in Rumunijo organizirano v popolnem soglasju in odkriti podpori s strani Francije. Ravno tako poudarjajo, da bo ta gospodarska akcija s strani Anglije in Francije v Rumuniji služila ne samo blagostanju obeh držav, temveč da bodo na podlagi tega tesnega sodelovanja za varovane tudi rumunske državne meje. Zatrjujejo, da bodo posledice obiska rumunskega kralja v Angliji mnogo večjega pomena, kakor se je dosedaj mislilo. V zvezi s tem se omenja nedavni obisk belgijskega kralja Leopolda in grškega kralja Jurija v Londonu. Tu smatrajo, da je obisk poglavarjev balkanskih držav dokaz, da je zanimanje Anglije za Srednjo Evropo in za Balkan postalo zelo živo. S političnega stališča zlasti z zadovoljstvom komentirajo poročilo iz Londona, da na konferenci starih velesil v Monakovu ni prišlo do ni-

kake razdelitve Srednje Evrope na vplivna področja in ravnotako ne odgovarja resnici, da se Anglija ne bo zanimala za Vzhodno Evropo. Nasprotno se poudarja, da je Anglija odločena z vsemi svobodnimi državami sodelovati v konsolidaciji in na zavarovanju dosežanih meja in za zdravo gospodarsko življenje tujih držav. Zveze, ki so bile zadnje dni vzpostavljene med Anglijo in Rumunijo, so obkrožene v tem okviru in njihov cilj je ohranitev miru in pospešeno sodelovanje, ki ni naperjeno proti nikomur.

Kralj Karol v Bruslju in Parizu

BRUSELJ, 19. nov. e. Rumunski kralj Karol in prestolonaslednik Mihail sta večer odpotovala iz Londona. Na postaji Viktoriji se je od njiju poslovil angleški kralj Jurij s številnim spremstvom, med katerimi je bil tudi minister zunanjih del lord Halifax. Kralj Karol se je vkrcal na angleški rušilec, ki ga je prepeljal v Calais. Od tam sta rumunska gosta nadalje-

vala potovanje v belgijsko prestolnico, kamor sta prispela snoči. V Bruslju je pozdravil rumunska gosta kralj Leopold s princem Karlom, člani diplomatskega zbora in druge ugledne osebnosti. Kralj in prestolonaslednik sta se nastanila v dvorcu belgijskega kralja, kjer ostaneta do drevi. Snoči je kralj Leopold priredil gostoma na čast v dvorcu Laeken intimno večerjo.

Iz Bruslja bo kralj Karol odpotoval v Pariz, kjer se bo razgovarjal s prvaki tamonjskega političnega življenja. Ta obisk je dopolnitev njegovega obiska Angliji in služi istim ciljem. Vest, da je angleški kralj sprejel vabilo kralja Karola ter da bo prihodnje leto obiskal Rumunijo, je tu izzvala veliko zadovoljstvo.

Naposled rumunski diplomatski krogi s posebnim zadovoljstvom opozarjajo na članek italijanskega novinarja Giovanna Ansaldi, v katerem prvič italijanski tisk kategorično nastopa proti revizionističnim težnjam. Ta članek se smatra za podčrtavanje nove smeri Italije v odnosih napram Podunavju in kot posledica ratifikacije angleško-italijanskega sporazuma.

BRUSELJ, 19. novembra. e. V političnih krogih smatrajo, da bo kralj Karol v Bruslju vodil razgovore o belgijsko-

rumunskih gospodarskih odnosih. Dejstvo je, da kralj Karol danes obišče državno tovarno orožja v Liegu. V obveščenih krogih domnevajo, da bo Rumunija oddala večja naročila belgijski industriji. Kralj Karol se bo razgovarjal tudi o stališču obeh držav napram raznim mednarodnim vprašanjem, zlasti o vprašanju belgijske politike neodvisnosti in stališču obeh držav napram Društvu narodov.

Tudi Bolgarija dobi posojilo

SOFIJA, 19. nov. 21. novembra se bodo v Londonu pričela pogajanja med angleškimi bančniki in predstavniki Bolgarije glede ureditve vojnih in predvojnih bolgarskih posojil. Bolgarijo bo zastopala posebna delegacija s finančnim ministrom Dobrim Božilovim na čelu. V finančnih krogih smatrajo, da ni izključeno, da bo delegacija izkoristila svoje bivanje v Londonu tudi za razgovore z angleškimi državniči glede novega pos. v znesku 9.000.000 funtov sterlingov. Pogajanja za sklenitev tega posojila so se že pričela in vse kaže, da bodo zdaj uspešno zaključena.

Tudi Podkarpatska Ukrajina dobi enako avtonomijo kakor Slovaška

Tozadevni zakon je bil včeraj predložen čsl. narodnemu predstavništvu

PRAGA, 19. nov. br. Včeraj je vlada predložila narodnemu predstavništvu še zakon o avtonomiji Podkarpatske Rusije. Zakon je docela sličen onemu, ki ureja avtonomijo Slovaške. Po tem zakonu se bo odslej nazivala Podkarpatska Ukrajina. Vlada bo imela tri člane. Volitve v pokrajinski parlament bodo maja 1939. Zakon bo sprejel istočasno z zakonom o slovaški avtonomiji, tako da bo to vprašanje definitivno rešeno.

Vlada je predložila poslanski zbornici tudi zakon o izrednih pooblastilih predsedniku republike in vladi. Ustano-pravni odbor pa je razpravljalo o tem zakonu prekinil zaradi veta Slovačkov, ki zahtevajo, da se o tem razpravlja še le po izvolitvi novega predsednika republike, ki bo v tork. Zakon predvideva zelo dalekosežna pooblastila in da predsedniku republike možnost izpremembe ustavnih zakonov, vladi pa neomajeno zakonodajno pravico.

Med tem pa se prilike v državi vedno bolj normalizirajo. Pogajanja z Nemčijo in ostalimi sosednimi državami so že dovedla do rešitve vseh perečih problemov. V noči od nedelje na ponedeljek bo zopet odprt redni železniški promet z inozemstvom in bodo med drugimi uvedeni zopet direktni brzovlaki za Jugoslavijo.

Napad poljskih teroristov

CHUST, 19. nov. AA. Tiskovni urad Karpatske Ukrajine objavlja, da poljski in madžarski teroristi nadaljujejo s svojim delom na meji Karpatske Ukrajine. Tako so teroristi snoči napadli občino Volove, ki je 20 km od poljske meje. Teroristi pa so bili odbiti in so pustili na bojišču štiri mrtve in 40 jetnikov. V Torunju so teroristi s hriba streljali s puškami proti središču mesta in ubili dvoje otrok, ki sta šla ravno čez cesto.

Tiha prekinitev diplomatskih odnosov med Zed. državami in Nemčijo

Obojestranski odpoklic poslanikov „na poročanje“

WASHINGTON, 19. nov. e. Odpoklic nemškega veleposlanika Dickhafa v Nemčijo v tukajšnjih krogih ni izzval večjega presenečenja, čeprav je državni departement izvedel za ta poziv šele na podlagi poročil ameriških novinarjev iz Berlina. Poudarjajo, da je tudi samo nemško veleposlaništvo to zvedelo šele na podlagi vesti novinskih agencij. V tukajšnjih krogih smatrajo, da je ponos narekovan Nemčiji, da pozove Dickhafa v Berlin, saj je bilo jasno, da Dickhof ne more ostati v Ameriki, če sta bila ameriški veleposlanik Wilson in trgovinski ataše pozvana iz Ber-

lina. Dobro poučeni krogi smatrajo, da bodo diplomatski odnosi med obema državama za daljšo dobo prekinjeni, in ne verujejo, da bodo popreje urejeni odnosi izboljšani, dokler ne bo urejeno vprašanje židovskih beguncev. V tukajšnjih krogih pripisujejo poseben pomen razgovorom, ki jih je vodil ameriški veleposlanik Kennedy s Chamberlainom in Macdonaldom o židovskem problemu. V vladnih krogih v Washingtonu pripominjajo, da v tem pogledu politika Anglije ni popolnoma v skladu s politiko USA.

Nihče ne mara sprejeti Židov

Še vedno se vodijo brezuspešni razgovori za naselitev židovskih beguncev iz Nemčije

LONDON, 19. nov. Predlog mednarodnega odbora za begunce, ki je bil poslan raznim državam s prošnjo, naj vsaka sprejme pod svoje okrilje po 25.000 židovskih beguncev iz Nemčije, je po informacijah »Intelligence News Service« odklonilo že več držav in sicer Anglija, Francija, Belgija, Holandska, Danska, Norveška in Švica. Predlog tega odbora sicer predvideva začasno nastanitev teh židov do definitivne rešitve njihove naselitve, toda vse države se boje, da bi morale končno definitivno prevzeti te begunce.

Stališče Amerike in Anglije

WASHINGTON, 19. nov. e. Predsednik Roosevelt je naročil naj se podaljšajo dovoljenja za bivanje tujcem, ki so na obisku v USA, za nadaljnjih šest mesecev. Med temi tujci je okrog 15.000 židovskih beguncev iz Nemčije. Po Rooseveltovi iz-

javi bi bilo v sedanjih okoliščinah nečloveško in kruto, če bi jih sedaj pregnali iz Zedinjenih držav.

WASHINGTON, 19. nov. AA. Zunanji minister Hull je izjavil zastopnikom tiska, da so poslednji dogodki v Nemčiji zahtevali, da moramo nujno poiskati način, kako najti zatočišče za 100.000 Židov. Hull je rekel, da je ameriška vlada v popolni meri posvetila vso pozornost tem nesrečnim. Hull meni, da se bo celotno vprašanje lahko uredilo samo na ta način, če bodo pri tem sodelovale vse vlade. Rablin, član mednarodnega odbora za politične begunce, je rad šel v Berlin, da bi se tam z nemško vlado posvetoval kako praktično urediti ta problem. Nemška vlada je bila že pred tedni obveščena, da misli Rablin odpotovati v Berlin, vendar pa doslej iz Berlina še ni bilo odgovora.

Opozicijske kandidature v Ljubljani

Na osnovi ožjega sporazuma v okviru opozicijskega volilnega bloka je postavljena v Ljubljani enotna kandidatura JNS in socialistične skupine. Kandidata sta gg. senator dr. Albert Kramer in dr. Celestin Jelenec, namestnika pa gg. inž. Jože Rus in Ivan Mlinar, uradnik OUZD.

Druge opozicijske kandidature v Ljubljani je sestavljena iz zastopnikov disidentov bivše SLS. Kandidata sta dr. Ivan Stanovnik in dr. Anton Breclj.

London, 19. novembra. Finančni minister sir John Simon je brzojavno vprašal vse guvernerje posameznih kolonij, ali bi lahko sprejeli begunce iz Nemčije. O tem bo v začetku prihodnjega tedna obširneje poročal v spodnji zbornici. Novinarjem je izjavil, da najostreje obsoja nesmiseln zločin v Parizu, vendar pa simpatizira s tistimi stototisoči, ki morajo zaradi tega zločina trpeti. Reakcija, ki bo sledila, ne more prav nič koristiti izboljšanju mednarodnih odnosov.

BRUSELJ, 19. nov. AA. Predsednik vlade in zunanji minister Spaak je včeraj izjavil nizozemskemu poslaniku, da bo Belgija morebiti pomagala nemškimi političnim beguncem, če bodo to storile tudi druge države.

VARSAVA, 19. nov. AA. Na visoki tehniški šoli v Lvovu so včeraj poljski dijaki priredili protizidovske manifestacije. Po končanih predavanjih so poljski dijaki na

Kandidature Hodžerove stranke

Kakor nam poročajo iz vodstva stranke ministra Hodžere, borbaši v dravski banovini ne bodo postavili svojih kandidatur.

Abstinenca skupine dr. Puca?

Zagrebski listi so poročali, da so prijatelji bivšega bana g. dr. Puca proglasili volilno abstinenco. Skupina dr. Puca se prišteva k tkzv. staroradikalom, ki priznavajo vodstvo g. Ace Stanojevića. Kakor nam poročajo iz Beograda, smatrajo vodilni krogi bivše radikalne stranke za izključeno, da bi katerikoli del te skupine ostal pri volitvah pasiven.

Mednarodno društvo za kolonizacijo Židov

HAAG, 19. novembra. Havas: Storjen je prvi korak za ustanovitev mednarodnega društva za kolonizacijo Židov. Ta organizacija namerava podvzeti vse potrebne ukrepe za izseljevanje Židov iz Srednje Evrope in olajšanje njihove naselitve v gotovih pokrajinah. Pravila društva so že izdelana, ter presegajo pripevki, ki so bili dozdaj zbrani, milijon goldinarjev.

Milijon ljudi je defiliralo mimo mrtvaškega odra Atatürka v Carigradu

Danes bo krsta prepeljana iz Carigrada v Ankaro

CARIGRAD, 19. nov. r. Palača Dolma Bagçe v Carigradu, kjer je položen na mrtvaški oder tvorec nove Turčije Kemal Atatürk, je postala včeraj in danes pravo romarsko središče. Neregledne množice prihajajo od blizu in daleč, da se poslednjič poklonijo velikemu reformatorju ter da v nemi žalosti počaste njegov spomin. Kakor velika reka se ves dan vali množica mimo mrtvaškega odra. Tu so zastopani vsi sloji naroda, delavci in uradniki, meščani in kmetje, staro in mlado. Do polnoči je defiliralo mimo mrtvaškega odra že blizu milijon ljudi. Zlasti včeraj je bil tolikšen naval, da je prišlo do več hudih nesreč, pri katerih je izgubilo življenje 11 oseb.

Za današnji pogreb v Carigradu so izvršene že vse priprave. Že več dni sem se je razvila pravcata kupčija za prostore, od koder bo sprejeto najlepše viden. Za prostore na oknih in balkonih hiš v ulicah, po katerih bo šel sprejeto, se ljudje naravnost tepejo in ponujajo skoro bajne vsote. Za prostor pri oknu v prvem nadstropju plačujejo po 500, v drugem po 400,

v tretjem po 300, v četrtem in petem pa po 200 din. Zelo se je podražilo tudi cvetje. Na mrtvaški oder je bilo dosedaj položeno že 1.600 krasnih vencev, iz raznih krajev Turčije pa je prispelo še 8 vagonov vencev. Venci, ki so bili dosedaj po 3.200 din, so poskočili že na 17.000 din, nekateri pa so desegle celo že ceno 20.000 din.

V Carigrad so prispela že vse tuje delegacije, ki bodo prisostvovala pogrebnim svečanostim. Sinoči je prispela tudi jugoslovenska delegacija pod vodstvom vojnega ministra generala Miljutina Nedića. V delegaciji je tudi oddelek planinskega polka iz Škofje Loke. Vsi tuji delegati so bili sprejeti z vojaškimi častmi. V carigradski luki se zbira tudi že mornarica.

Pogrebne svečanosti bodo nadvse veličastne, ker hočejo tudi na ta način izkazati velikemu pokojniku spoštovanje vsega turškega naroda. Zlasti turška mladina, ki ji je bil Kemal Atatürk oče in voditelj, se pripravlja, da ga v naravnost ogromnem številu spremi na njegovi poslednji poti.

NOVINARSKI KONCERT
1. DECEMBRA Z 2. ODOBNA
NA TABORU
OB 20. URI

PO KOFACE IT
L E S

1. DECEMBRA Z 2. ODOBNA
NA TABORU
OB 20. URI

Poncet izročil svoje poverilnice

RIM, 19. novembra. Danes ob 11. dopoldne je novi francoski veleposlanik v Rimu Francois Poncet izročil svoja akreditivna pisma kralju Italije in carju Abesinije, s čimer je Francija tudi formalno priznala Abesinijo za italijansko posest.

Ogromen požar v Barceloni

CARTAGENA, 19. nov. AA. Tukajšnja radijska postaja je objavila vest, da je v Barceloni izbruhnil strašen požar, ki ga spremljajo močne eksplozije. Požar je zelo obsežen in se je na mesto požara podal sam predsednik vlade Negrin.

Pomanjkanje živil v Španiji

PARIZ, 19. nov. br. Predsednik španskega parlamenta Martinez Barrio je imel snoči predavanje o položaju v republikanski Španiji. Med drugim je naglasil, da je v republikanski Španiji 55 odstotkov vsega španskega prebivalstva. Tri milijone je samo beguncev z ozemlja, ki je pod oblastjo generala Franca. Spritno dejstvo, da so ogromne pokrajine popolnoma opustošene in je na tisoče kmetovalcev moralo zapustiti svoje domove, se pojavlja vedno večje pomanjkanje živil. Zato španjci ni samo navezana na uvoz iz inozemstva, marveč naravnost na tujo pomoč.

Akcija za povratek emigrantov v Italijo

RIM, 19. nov. e. Na zadnjem zasedanju avtarkičnega sveta je Mussolini poudaril potrebo, da bi se italijanski emigranti z vsega sveta vrnili v domovino. Njegova pobuda se je takoj pričela realizirati. Pod vodstvom zunanega ministra Ciana je bilo že več konferenc, na katerih je bilo sklenjeno, da bo znanje ministrstvo organiziralo to akcijo. Italijanski emigranti se bodo uporabili predvsem v afriških kolonijah. Vrnili se ne bi le oni, ki so v tujini kaj prišli, nego tudi brezposelni Italijani. V tujini živi okrog 10 milijonov Italijanov. Polovica je kmetov, ostali pa so industrijski delavci in obrtniki. Svobodnih profesionalistov je okoli 180.000. Okrog 1.600.000 jih živi v Evropi, dva in pol milijona v Afriki, 800.000 v Franciji, skoraj vsi ostali so v Ameriki. Med italijanskimi emigranti v Franciji je več deset-tisoč antifašistov, ki za povratek v domovino ne prihajajo v poštev.

Ce se bo vladni načrt o vrnitvi Italijanov, ki žive v tujini v celoti izvedel, tedaj se bo nad 10 milijonov oseb vrnilo v Italijo ali pa bodo odšli v razne dele cesarstva. V Evropi posebno pa v Franciji živi približno 1.600.000 Italijanov, 200.000 jih je v Afriki, več deset tisoč pa v obeh Amerikah.

Colouandre odpotoval v Berlin

PARIZ, 19. nov. AA. Na novo imenovani francoski veleposlanik v Berlinu Colouandre je včeraj odpotoval na svoje novo mesto.

Borzna poročila.

Inozemske borze
Curth, 19. novembra. Beograd 10.—, Pariz 11.66, London 20.32, New York 442.75, Bruselj 74.825, Milan 23.275, Amsterdam 240.50, Berlin 177.12, Praga 15.15, Varšava 83.—, Bukarešta 3.25.

Jutri bo objavljena invalidska uredba

V veljavo stopi 1. aprila 1939 in invalidi bodo morali do pomladit še potrpeti

Ljubljana, 19. novembra. Po informacijah osrednje uprave Zdravstva vojnih invalidov v Beogradu bo jutri objavljena uredba o vojnih invalidih in njihovih pravicah. Invalidi in vojne žrtve sploh čakajo na novo uredbo kakor na odrešenje. Nešteti že trpe leta in leta v največji bedi, ker so jim bile odvzete pravice do invalidnine odnosa podpora ali reducirana invalidnina. Marsikdo je že povsem obupal. Toda delavci invalidske organizacije niso držali križem rok; neprestano so si prizadevali, da bi prišlo čim prej do primerne novelizacije invalidske zakona, odnosa do posebnega zakona, ki bi odpravil vse dosedanje krivice in uvrstil vojne žrtve zopet med ljudi. Osnutek nove uredbe je izdelala posebna državna komisija v ministru za socialno politiko. V komisiji so bili zastopani tudi invalidi po treh članih svoje organizacije. V osnutku so upoštevane vse glavne zahteve invalidske organizacije in pozneje ni bil spremenjen, tako da bodo invalidi z novo uredbo lahko zadovoljni. Napovedovali so, da bo objavljena že prej, do zastoja je pa prišla zaradi tega, ker je osrednja uprava invalidske organizacije odklonila zahtevo finančnega ministra, naj bi bile dajatve za invalide znižane za 44 milijonov din. Kakor kaže, je bil osnutek uredbe v bistvenih točkah sprejet v celoti, kar se bo izkazalo po objavi uredb. Invalidi uvažajo, da zdi ni več nobenega zadržaka za objavo uredbe.

Nova uredba bo stopila v veljavo v začetku novega proračunskega leta, torej 1. aprila. Invalidi bodo morali še potrpeti do pomladit. Toda zdaj bodo vsaj čakali s tolažbo, da ne čakajo zaman. Uredba bo bistveno drugačna po tem, da bodo prejeli invalidnino vsi invalidi ne glede na to, ali plačujejo redne davke ali ne (po starem zakonu invalidnino niso prejeli invalidi, ki so plačevali vsaj po 170 din rednih davkov); razen tega bodo uživali invalidske pravice tudi invalidi, ki so bili kaznovani zaradi koristoljublja. Stari zakon ne dovoljuje invalidom invalidnino, čeprav so bili kaznovani samo po nekaj ur. Pravice do podpore niso imele tudi vdove vojnih invalidov, če so bile uradno zapisane zaradi nemoralnega življenja. Ta zakonska določila so nekateri zlorabljali ter spravljali vojne žrtve pogosto z namenom v nesrečo, zgolj iz škodoželjnosti ali sovražstva. Vojne žrtve bodo mnogo pridobile z novo uredbo že s tem, da bodo poslej uživale polnočno vozino na železnici. Najpomemb-

nejše se pa zdi, da bodo invalidnino precej višje kakor po starem zakonu. Prejemali jih bodo invalidi, ki bodo razdeljeni po invalidnosti v 10 skupin, in sicer od skupine invalidov z 20% invalidnosti do skupine, ki bo prejela najvišje invalidnino, s 100% invalidnosti ter z dodatkom. (Stoodstotni invalid z dodatkom je, kdor potrebuje pomoč drugih ljudi, n. pr. pri hoji, na potovanju in vsakdanjih opravilih, bodisi da je brez nog ali da je izgubil nogo in se oči.) Pomembna pridobitev je tudi, da bodo prejeli invalidnino tudi tako zvana bolezenski invalidi, moške, ki so zboleli odnosa nalezli bolezni na bojišču, in sicer, če jim bo priznana vsaj 50% invalidnost.

Po invalidskem zakonu iz l. 1929 je uživalo vse invalidske pravice 17.252 invalidov. Z zakonom je bilo zaščiten 47.989 družin. Odnosno družinskih rednikov (vdov) je bilo 3000 otrok živih invalidov, 618 otrok mrtvih invalidov in 1200 žnih živ invalidov. Skupno je torej spadalo pod invalidski zakon 70.059 ljudi. K tem številkam moramo primerjati naslednje številke o vojnih žrtvah, ki bi morale prav tako uživati zakonsko zaščito. Vseh teh nesrečnih ljudi je bilo 162.277, in sicer 31.891 vojnih in tako zvanih civilnih invalidov, 117.754 družin ali vdov. 4421 otrok živih invalidov in 3856 otrok mrtvih invalidov ter 4353 žnih živ invalidov. Vsem tem bo nova uredba vrnila odvzete pravice. Po novi uredbi bo torej zaščitenih 92.218 vojnih žrtv več.

Po starem invalidskem zakonu so plačevali na leto invalidom 33.418.600 din, za družine in vdove pa 58.012.800 din, skupaj torej nad 92 milijonov din. Na posameznika je odpadlo na leto povprečno 1314 din ali 110 din na mesec. Po novi uredbi bodo dobivale vojne žrtve na leto 240.210.411 din. Na posameznika bo odpadlo povprečno na leto 1480 din, torej 166 din več. Po starem zakonu so dobivali invalidi na leto z vsemi dokladami vred povprečno po 2509 din, med tem ko bodo po novi uredbi prejeli skupno 4195 din ali 1686 din več. Novost je tudi, da bo uredba določila posebne doklade rezervnim oficierjem svobodnih poklicev in podpore vdovam rezervnih oficierjev.

Po vsem tem je očitno, da bo nova invalidska uredba takšna, kakršno so si invalidi želeli. Veseliti se mora vsa javnost, da bodo še vedno številne vojne žrtve vsaj po 20 letih dosegle pravice, ki jim gredo. Z novo invalidsko uredbo bo rešeno veliko socialno vprašanje.

Strindbergova igra »Labodkak«

Prav aktualna igra o dobroti in ljubezni, ki ju je premalo na svetu

Ljubljana, 19. novembra. Pravljica igra za zrele sladokusce, himna na čisto ljubezen, nedolžnost, usmiljenje in dobrotnost. Zelo aktualna poetična igra v doli, ki je tako strahotno polna mrnje, okrutnosti, zavisti, škodoželjnosti in polnosti.

»Labodkak« ali nemški Schwanenweiss je prekrasna variacija znane pravljice o Pepelki, ima pa še razne motive drugih germanskih mitov in pravljic: Lohengrin, Trista in Izolda, Snegučica i. dr. Strindberg, srečen v svoji novi ljubezni, je z Labodko siroti ustvaril svežo, pristno umetnino, zajeto iz ljudske domišljije. Kruči sovražnik žensstva je tu izrazil svoj ženski ideal, najbolj nežno, čisto belo cvetiko, ki zna pričarati nebesa na zemljo. A Labodka je vendarle prava žena, preprosta in naravna, deklislo igriva, strastna in pogumna, pristno švedsko dekle. In pravilica je ob vsi mistiki in fantastiki polna simbolov realnega življenja. Pasivnejši je prine neznanega imena, čisti po duši kakor ona, plah kakor deklita, a junak, melanholik po smrti ljubljene matere in plamete v svoji ljubezni.

Maheha, vojvodova druga žena, nam je znana iz Snegučice, a hkratu je tudi čarovnica ter trpeča žena in mati. Zla je, hudobna, okrutna zaradi svoje nesreče. Močan in hkratu topej mož je Labodkin oče, ki mora na vojno, a ga nagloma priklje rog, s katerim zatrobi čerka v skrajni nevarnosti. Čisto pravljica fantastične osebnosti so »vrtinje, ki seje razdor in ga za trenutek zaseje celo med Labodko in princem, ter rajni materi, ki rešujeta svojega otroka.

Signe, dvorkinja, je hudobna in strahopetnost in na ukaz vojvodkinje, a v srcu dobra, dočim je Tova, druga dvorkinja, pogumno in iskreno dekle. Povsem realističen lik je stari ribič.

Prvotni obliki svoje igre je Strindberg dodal še mladega kralja, šroverga razuzdanca. Nastopi le začetkom 9. dejanja nekoliko pijan, se opoteka, kriči in puje celo Labodko; končno je očaran po njenem glasu in zbeži, ko zasliši glas vojvode. (Zakaj zbeži in kako more govoriti o silki, ki jo je naslikal prav o Labodki, čeprav je prinele nasilne pravice prvič videl, je ostalo nerazumljivo.) Gotovo pa je ta pripis odveč, kralj je zopetnik in drastičen kontrast princa, na predstavi sami čisto nepotreben diskord.

Drama je pesnitev, ki jo polno uživa pri čitanju ali na predstavi, ki je resnično sposobna, da prinese na oder svojo njeno poezijo z igravici, inscenacijo, stilom uprizoritve, govornico pravilno lepega jezika, z vsemi predpisanimi rekviziti in pa a glasbo. Kolikor se je trudil režiser Debevec, vsem tem pogojem ni mogel ustreči. Tako je morala izgubiti prizorišče mnogo na skrivnostni in pravljici poeziji. Koliko važnost je pripisoval avtor okviru in rekvizitom, pa vemo iz njegovih pisem.

Tudi predvse bi bil moral oskrbeti pesnik. In osebje? — Nič očitkov, saj so dali kar so mogli. Toda za pravilico te vrste, za lepoto te govornice je treba več. Polno je ustrežal nalogi Jan kot princ. Močno se zavzela za Labodko Vida Juvanova in vsaj večina uspeša. Včasih ji utone glas. Cesar, ki igra vojvodo, je imel prelasto masako; Maria Vera s maheho, ki hodi kakor panter, še ni izprala uloge docela in njeno pripovedovanje ob ležanju mladencev ni učinkovalo. Grgrajoče sopihajoč vrtnar je

bil Potokar, a izvrsten po maski in janoosti govorice ribič Debevec; dvoje krasnih pojavov sta bili šarkeja v M. Bolkarjeva kot rajni materi, prav dobri Signe Slavčeva in Tova Levarjeva, a Skrbinski kralj je izrazil alkoholik in razuzdanec, ki le še hrope in sika.

Glasbo je Jana Sibellusa je gladko in fino občutno sviral na godbo 40. p. p. pod vodstvom viš. kapelnika podpolkovnika F. Herzoga.

Za deco bi bil primeren Strindbergov »Petreček«, bogat peštrih slik, hvaležnih nalog, poln vedrosti in otroške naivnosti, simbolnosti in satire. In predolgo že čakamo na »Peera Gynta«, ki ga je obetala Gavella.

Ob 20 letnici Jugoslavije

Ljubljana, 18. novembra. Mladinski zbori za ljudske, meštanske, srednje in učiteljske šole. Zbral in uredil Luka Kramolc, učitelj petja in glasbe na drž. klasični gimnaziji v Ljubljani. Izdala in založila banovinska založba šolskih knjig in učil.

Pred tedni sem poročal o II. zvezku koroskih slovenskih narodnih pesmi za mladinski zbor v prireditvi g. Luke Kramolca ter poudarjal prirediteljevo neumornost. Motil se nisem, kajti g. Kramolc je stopil zopet pred javnost z novo zbirko mladinskih zborov pod naslovom: »Ob dvajsetletnici Jugoslavije«. Zbirko je posvetil g. Kramolc spominu združiteljeve večine Jugoslovancev v skupno državo Jugoslavijo. Temu spominu posvečamo tako malo pozornosti, kakor da bi zavidali eno naše brate, ki so bili pred 20 leti pridržani drugim državam. Vsem onim, ki so spoznali pomen Jugoslavije za naš narod, bo knjižica gotovo prav dobro služila za male prireditve, ki se bodo prihodnji mesec vršile po šolah in šolskih domovih.

Zbirka, ki jo odpravlja krepka slavostna pesnitev prof. dr. Antona Debeljaka: »Dvajset let je zdaj preteklo«, je razdeljena v dva dela. Prvi del vsebuje rodoljubne pesmi, v drugem delu pa je objavljenih 14 narodnih pesmi iz vseh slovenskih pokrajin.

Med rodoljubnimi pesmimi moram v prvi vrsti omeniti dve Jobstovi skladbi na besedilo uvodne pesni prof. dr. Debeljaka, ker so zelo primerne za šolske prireditve na narodni praznik 1. decembra. Prva Jobstova skladba je pisana za mešan zbor s spremljevanjem klavirja, druga kompozicija pa za mladinski zbor s klavirjem. Obe skladbi sta svečani in ne težko izvedljivi, če sedi pri klavirju sigurne spremljevalce. V tem delu je objavljena še tretja Jobstova skladba, v valčkovem tempu, ljubki »Pevce« za mladinski zbor s klavirjem. Na delu rodoljubnih pesmi je slovesni mladinski zbor pokojnega Emila Adamiča: Kralju Petru II. v pozdrav. V tem delu je še lahko izvedljivi in prikupen Premrlova »Koroška budnica« na Debeljakovo besedilo. Prvi del zaključuje moderni dvoglasni mladinski zbor L. M. Škerjanca »Tibo, tiše je po smrti...«

V drugem delu objavlja Matija Tomc belokranjsko narodno »Jeleno sibilje Jezusa« in narodno iz Crnomija »O Jeleno, vsa gora zelenca«. Harmonizacija je prav primerna dolgočasnim motivom teh pesmi. Dvoje istrskih narodnih je zapisal šaša

Šantel v dvoglasni prireditvi. Iz Čičarije je objavil »Čveče mi polje pokril«, iz Buzeta pa »Mlatna jabuka«. Narodno s tržaškega Kram »Jaz bi rad vedel in primorsko narodno »Kako delajo« je napisal Vasilij Mirk. Isti je zapisal tudi dve štajerski narodni, ljubko »Ptičje svatbo« in pesem »O pohorskem kmetu«. Prireditelj zbirke Luka Kramolc objavlja dve koroški narodni »Slovenski smotantje« in »Vigred« v tem hujšem delu tar štajersko »Preleško himno«. Prekmursko »Teče mi vodi« je v prav primeren harmonizaciji je zapisal dr. Kimovec. V zbirko sta uvrščeni še dve kranjski narodni: »Stoji mi polje« v prireditvi pok. E. Adamiča in štajerska »Moja očka ima konjča dva«, ki jo je dvoglasno s spremljevanjem klavirja zapisal dr. Švara.

Živilski trg

Ljubljana, 19. novembra. Danes je bil trg najbrž zadnjič v tem letu nekoliko bolj zložen z zelenjavo. Zaradi še precej toplega vremena je zelenjava še vedno lepa in se ni podražila. Prejšnji teden, ko je bil trg nekoliko slabše založen z njo, je že kazalo, da so začele naraščati cene, danes je pa bila zelenjava prav tako še poceni kakor oktobra. Na izbiro je endivije, špinata, motovlica, zeljnatih glav, ohrovtov in še celo cvetice domačega pridelka. Na trg je pa prispela tudi že pred tednom dalmatinska cvetata, ki jo prodajajo po 4.50 do 5 din kg.

Trg je bil dobro založen tudi s sadjem, samo gob (siv) je bilo danes nekoliko manj kakor prejšnje tržne dni. Največ je bilo jabolk, med tem ko brusn na kmečkem sadnem trgu ni napredaj delj časa. Danes je bilo napredaj tudi še nekaj domačega kostonja, ki ga zdaj nihče več mnogo ne kupuje. Na stalnem sadnem trgu je še prav tako mnogo grozdja kakor med trgatvijo. Prodajajo ga še vedno po 5 in 6 do 10 din kg. Nekateri se boje, da se bodo jabolka kmalu podražila na našem trgu, ker smo jih letos precej izvažali ter sadijali že skoraj vse lenše blage prodaji. Zdi se, da se jabolka tudi precej podražila na svetovnem tržišču in letos je mnogo večje povpraševanje po naših jabolkah, ker je bila v drugih državah slabša sadna letina. Na drobno na ljubljanskem trgu so jabolka po 4 do 6 din kg povprečno. Lepša, namizna jabolka so seveda še dražja, a jih naše gospodinjne ne kupujejo mnogo. Kmetje prodajajo nekoliko slabše blago od 3 do 5 din kg. Na kmečkem sadnem trgu je zelo malo lepih zimskih jabolk. Največ jih je le za fakoišnji porabo v kuhinji.

Meščani, ki se niso doslej založili s krompirjem za zimo, se poslej najbrž ne bodo mogli. Danes je bilo napredaj že samo nekaj vozov krompirja na debelo. Kmetje, ki so nameravali prodati krompir, so ga že skoraj vsi prodali, razen tega je pa vožnja krompirja v Ljubljano tvegana, ker je kupčija slaba, trošarina pa precej visoka. Tudi zelja ni več mnogo na prodaj na debelo. Zelje in krompir se bosta torej v prodaji na debelo nekoliko podražila.

Sekanje in prodajanje božičnih drevesc

Ljubljana, 19. novembra. S pomnoženim povpraševanjem po božičnih drevescih se je močno razširilo njih sekanje ter izvoz v druge banovine. Sekanje se je razpaslo v takem obsegu, da nasprotuje predpisom in načelom smotrnega gozdnega gospodarstva. Ker so za božična drevesca pripravna le lepa, pravilna in enakomerno raščena debelca, obstoji nevarnost, da bo posekano številno dreve, ki bi iz gospodarskih in vzgojnih razlogov moralo ostati v gozdovih in nasadih. Nekateri izsekavajo z izgovorom preredčenja prav najlepša in za razvoj gozda najboljše drevesca, podjarmljena in obojena drevesca pa puščajo še nadalje v gozdovih. V okolici velikih mest pa nastanejo tudi precejšnje škode zaradi tatvin božičnih drevesc. Na podlagi navedbe glede sekanja in prodajanja božičnih drevesc opozarja mestno poglavarstvo v Ljubljani, da je sekanje mladih iglastih dreves za božična drevesca v nedorazlihih gozdovih prepovedano. Sekati in prodajati v prebiralni sečnji se smejo samo drevesca, ki se daje izločiti za čiščenje in redčenje gozda. Kdor bo prodajal ali prevažal božična drevesca, bo moral dokazati njih izjemo od 17.10 do 22.10 našega časa.

Zanimivosti s turnirja. Turnir osmih najboljših šahistov sveta priredila holandska radio družba AVRO. Prireditve pa nima izključno reklamnega namena. Najbrž bodo prireditelji klubov ogromnim stroškom se prav dobro zaslužili, kakor so že pri obeh matchih za svetovno prvenstvo med dr. Aljehinom in dr. Euwejem. Saj se igra vsako kolo turnirja v drugem mestu, pa je vedno prisotnih zelo veliko število gledalcev, včasih celo po več tisoč, čeprav je vstopnina precej visoka (1 goldinar, to je 26 din). Seveda so zato morali prireditelji urediti program tako, kakor najbolj odgovarja željam občinstva, niso pa pri tem vedno upoštevali, da bo program za mojstre morda fizično preveč utrudljiv. Tako so konec preteklega tedna, da izkoristijo ugodne termine, nastavili kar štiri kola eno za drugim. Pa so se pri tem morali na pr. v soboto peljati mojstri najprej iz Amsterdama v nad 200 km oddaljeni Groningen, zvečer pa se igrati. Da jim vsaj nekoliko zmanjšajo napore potovanj so se odločili prireditelji za prevoz mojstrov kar z — aeroplanom. Pa tudi to ni bilo vsem všeč. Ko je bilo potem drugo jutro treba priti še do polne in nad 100 km oddaljeni Zwolle, pa so se udeleženci pred partijami hoteli še vsaj nekoliko naspasti, je moral stopiti v akcijo celo — posebni vlak, ki je pripeljal mojstre v Zwolle četrte ure pred začetkom igre.

Iz Celja

— Dve gledališki predstavi. Društvo »Vzajemnost« v Celju vzpizori drevi ob osmih in jutri ob 18. v Mestnem gledališču v Celju Nestroyev čarobno burko »Lumpacij vagabund« v režiji g. Jakoba Jerama. Udeležite se obeh predstav v čim večjem številu!

— Sokolski lutkovni oder vzpizori v nedeljo 20. t. m. ob 14.30 v Sokolskem domu v Guberju lutkovni igrici »Razbojnik Moroz« in »Kraljevič krompirjeve dežele«.

— Sokolsko društvo Celje-matica priredi v sredo 30. t. m. ob 20. na predvečer praznika zedinjenja, svečano akademijo v gledališču. Dne 1. decembra ob 8. se bo sokolsko udeležilo službe božje v župni cerkvi, ob 9.30 proslave pred mestnim poglavarstvom, ob 10.30 pa slavnostne seje in zaobljube novega članstva v veliki dvorani Narodnega doma. Akademije, službe božje, proslave pred mestnim poglavarstvom in slavnostne seje se morajo kroglašji udeležiti v kroju, ostali pa v civilu z znakom.

— Na praznik zedinjenja zvečer bo v celjskem gledališču slavnostni koncert, na katerem bodo sodelovali Celjsko pevsko društvo, pevski društvi »Ojlika« in »Celjski Zvon«, Glasbena Matica in Celjsko godbeno društvo.

— Dve nesreči. Ko je bil 54letni posestnik Janez Stargar iz Dobovca pri Sv. Juriju pod Kumom zaposlen v četrtke na svoj žagi, ga je zgrabilo rezilo žage za levo roko ter mu odrezalo tri prste in razmesarilo dlan. V celjski bolnici so morali pozneje Stargarju odrezati še en prst, tako da mu je ostal samo palec. — Te dni je skočil 13letni delavec sin Anton Dreč-

nik iz Ljubije pri Mozirju čez ograjo pri šoli in padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko v zapustju. Ponesrečenca se zdravi v celjski bolnici.

— Zanimiva nogometna tekma. Na Olimpijskem igrišču v Guberju se bo pričel v nedeljo 20. t. m. ob 14. ostanek pod-savezne prvenstvene tekme med SK Olimpijci in SK Celjem, ki je bila 23. oktobra zaradi incidenta prekinjena v 27. minuti drugega polčasa ob stanju 2:0 za SK Celje. Obe moštvi bosta igrali v nedeljo ostalih 19 minut prvenstvene tekme, nato pa še 71 minut kot prijateljsko tekmo. Zanimivo tekmo bo sodil g. Vrhovnik iz Ljubljane.

— V celjski bolnici je umrla v četrtrek 32letna dinarica Ivana Sanda z Zgornje Rečice pri Laškem, v petek pa je umrl na Sp. Hudinji 20 pri Celju 84letni preužitkar Jernej Smerec.

— Nočno lekarniško službo ima od sobote 19. t. m. do vštete petka 25. t. m. lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

Obsojena tatinska družba

Ljutomer, 18. novembra. Naši citatelji se gotovo spominjajo tatinske družbe, v kateri so bili Vrbanjak Jožef, delavec iz Iljaševcev, ki je bil sodniji že znan zaradi tatvin, Marija Kralj, delavka v Cubru, Zinko Alojz, mizarjski pomočnik in Zinko Kristina, posestnica v Vidanovcih. Prvi trije so kradli v omerjenih vaseh kokoši, purane, piščance, race, roje, med in satnice. Največjo škodo so napravili v čebelnjakih Jak-va Potočnik in Iljaševcih in Matije Kosija na Grabah. Tudi Sadla, mlinarja na Grabah so obiskali; skupna vrednost ukradenih stvari je znašala več tisoč din.

Zaradi tatvin so se morali zagovarjati pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča v Mariboru. Vsi so krivdo priznali razen Kristine Zinkove, ki je obdolžena, da je nakradene reči shranjevala in pekla na svojem domu česar ni priznala. Zinko Alojz je bil obsojen na 4 mesece, Zinkova pa na 2 meseca strogega zapora pogojno za dobro tleh let. Proti Vrbanjaku in Kraljevi je bilo postopanje ustavljeno, ker njuno bivališče ni znano.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 19. novembra: Žene na Niskavuro.

Nedelja, 20. novembra: Ob 15. uri: Labod-

ka. Izven. Mladinska predstava. Ob 20. uri: Trideset sekund ljubezni. Izven.

Ponedeljek, 21. novembra: Brezov gaj. Red B.

Torek, 22. novembra: zaprto.

Sreda, 23. novembra: Labodka. Red Sreda.

Četrtek, 24. novembra: Potopljeni svet. Red Četrtek.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 19. novembra: Kapljice za ljube-

zen. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 20. novembra: Ob 15. uri: Gejša.

Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Don Kihot.

Ponedeljek, 21. novembra: zaprto.

Torek, 22. novembra: zaprto.

Sreda, 23. novembra: Na sinjem Jadranu.

Red A.

Četrtek, 24. novembra: Manon. Gostovanje

ge. Zlate Gjungenac. Izven.

ŠAH

Veleturnir na Holandskem

Amsterdam, 19. novembra. Včeraj popoldne je bila končana prekinjena partija Botvinnik—dr. Aljehin. Dr. Aljehin se je po 61 potezi belega vdal. Stanje je bilo pred dovržitvijo še preostale partije Reshevsky—dr. Aljehin sledče: Fine 6, Keres 5 in pol, Botvinnik, Capablanca 4 in pol, dr. Aljehin, Reshevsky 3 (1), dr. Euwe 2 in pol. Flohr 2. Danes zvečer se igra v Arnhemu 9 kolo turnirja, s sledečimi nasprotniki: Flohr—dr. Euwe, dr. Aljehin—Capablanca, Fine—Reshevsky in Botvinnik—Keres. Jutri v nedeljo, bo v Breda odigrano 10 kolo: dr. Euwe—dr. Aljehin, Keres—Flohr, Capablanca—Fine, Reshevsky—Botvinnik. Jutrišnje kolo se igra izjemoma od 17.10 do 22.10 našega časa.

Zanimivosti s turnirja. Turnir osmih najboljših šahistov sveta priredila holandska radio družba AVRO. Prireditve pa nima izključno reklamnega namena. Najbrž bodo prireditelji klubov ogromnim stroškom se prav dobro zaslužili, kakor so že pri obeh matchih za svetovno prvenstvo med dr. Aljehinom in dr. Euwejem. Saj se igra vsako kolo turnirja v drugem mestu, pa je vedno prisotnih zelo veliko število gledalcev, včasih celo po več tisoč, čeprav je vstopnina precej visoka (1 goldinar, to je 26 din). Seveda so zato morali prireditelji urediti program tako, kakor najbolj odgovarja željam občinstva, niso pa pri tem vedno upoštevali, da bo program za mojstre morda fizično preveč utrudljiv. Tako so konec preteklega tedna, da izkoristijo ugodne termine, nastavili kar štiri kola eno za drugim. Pa so se pri tem morali na pr. v soboto peljati mojstri najprej iz Amsterdama v nad 200 km oddaljeni Groningen, zvečer pa se igrati. Da jim vsaj nekoliko zmanjšajo napore potovanj so se odločili prireditelji za prevoz mojstrov kar z — aeroplanom. Pa tudi to ni bilo vsem všeč. Ko je bilo potem drugo jutro treba priti še do polne in nad 100 km oddaljeni Zwolle, pa so se udeleženci pred partijami hoteli še vsaj nekoliko naspasti, je moral stopiti v akcijo celo — posebni vlak, ki je pripeljal mojstre v Zwolle četrte ure pred začetkom igre.

Do svojevrstnih dogodkov je prišlo v srečanju starih rivalov dr. Aljehina in Capablance v 2. kolu. Ze od leta 1927, od njunega matcha za svetovno prvenstvo, kjer je prišlo med obema do nesporazumov, nimata ta dva šahovska velikana med seboj diplomatskih stikov. Enkrat samkrat, l. 1936 v Nottinghamu, sta od tedaj igrala med seboj v turnirju, pa še tedaj nista s pregovornimi besedice drug z drugim. Tokrat sta se v Haagu tudi posebno ogročen borila, očitno je hotel vsak zmagati. Ob prekinitvi, ko je stal Capablance ugodneje, je prišlo do manjšega incidenta, ki je kazal kako napeta je situacija. Naslednjega dne se je partija nadaljevala. Bila je edina partija tega dne, pa vendar so gledalci klub visoki vstopnini napolnili dvorano, ker so pričakovali posebno zanimivega zaključka borbe. Toda že po štirih potezih igre je Capablance nepazljivo do-

pustil dr. Aljehinu žrtveno kombinacijo, s katero je dr. Aljehin lahko svojo pozicijo izenačil. Dr. Aljehin je seveda takoj zapazil priliko, napravil zmagovalno svoj potezo in se odšel sprejati med občinstvo. Capablance se je nekoliko zamislil potem pa so gledalci videli, kako je stopil k turnirskemu vodji Ladau-u in se z njim razgovarjal. Nato je zopet Ladau poiskal dr. Aljehina in z njim govoril par besed. Dr. Aljehin je samo pokimal z glavo, turnirski vodja pa je ustavil uro. Tedaj so sporočili občinstvu, da sta se nasprotnika sporazumela za remis. Turnirski vodja je bil očitno moral posredovati pri »mironovnih pogajanjih«. Gledalci so morali res drago plačati tiste štiri poteze, zabavali pa so se vsaj nad nenavadnim zaključkom partije.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 19. novembra katoličani:

Elizabeta

JUTRI: Nedelja, 20. novembra katoličani:

Peliks

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Alarm v Pekingu, mati-

neja »Princesa in muzikant« ob 14.15

KINO UNION: Vzorni soprog

KINO SLOGA: Ignac

KINO MOSTE: »Trojka« in »Hrabrost ka-

petana«

KINO ŠISKA: Doživljaj ene noči

J.N.A.D. JUGOSLAVIJA dobrodelna aka-

demija ob 20. v Kazini

OFICIRSKI DOM družabni večer ob 21.

v splošnih prostorih hotela Metropol

FILMSKO PREDAVANJE SPD ob 18. v

Franciskanskih dvorani

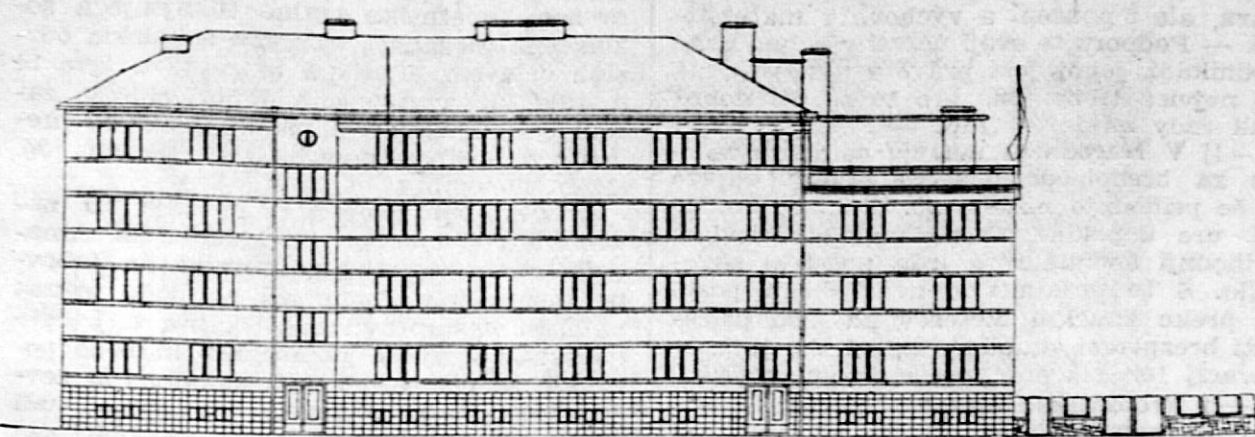
DRUŠTVO »SOCA« predavanje g. dr. Fran-

te Misa »o skritih sovražnikih našega

zdravja« ob 20.30 pri »Levuc«

Nova moderna stanovanjska hiša

Proračunska vsota za hišo Poštne hranilnice je znašala 3,692.755 din

Ljubljana, 19. novembra. Vsaka nova stanovanjska hiša ni tudi v resnici moderna; novo veliko stanovanjsko hišo Poštne hranilnice na ogalu Erjavčeve in Bleiweisove ceste pa bomo lahko upravičeno prištevali med stanovanjske hiše, ki ustrezajo zahtevam sodobne stanovanjske kulture in tehnike. Zidati so jo začeli 7. t. m. po načrtu inž. arh. J. Černice, ki mu je poverjeno tudi stavbno nadzorstvo. Ker bo poslopje precej veliko, zasluži, da ga kratko opišemo.

Hiša bo stala na 2.200 m² velikem zemljišču, kjer je bila vsajih popularna ljubljanska jahanica. Zazidana ploskev meri okrog 900 m². Ob Erjavčevi cesti bo hiša dolga približno 40 m, ob Bleiweisovi pa 43 m. Talni načrt ima obliko črke L. Na dvoriščni strani bodo neazadano zemljišče preuredili v lepotečni vrt, delno pa bo služilo stanovalcem za druge namene. Projektant ni imel posebno lahke naloge in je moral varčevati s prostorom, ker mestni gradbeni urad ni dovolil zidati hiše tik ob Erjavčevi cesti; hiša bo umaknjena od te cesti za 5 m, tako da bo cesta široka 20 metrov. Cesto bodo tam razširili najbrž že v dogledni bodočnosti, ko bodo morali bodisi nasipati cestišče ali ga znižati zaradi železniškega nadvoza ali podvoza. Projektant se je moral ozirati tudi na sosedna poslopja, ki so zidana v prostem stavbnem sistemu, med tem ko mora biti nova hiša prehod med prostim in strnjanim sistemom. Zato bo tudi le delno trinadstropna in sicer na ogalu, na koncih pa samo dvonadstropna ter približno prav tako visoka kakor sta sosedni villi.

Govorili bi lahko prav za prav o treh hišah ali bloku stanovanjskih hiš, ker se poslopje deli v tri med seboj konstruktivno ločene objekte. Vsak izmed teh delov ima svoje stopnišče, tako da bo po ena hiša na Bleiweisovi in Erjavčevi cesti, ena pa na ogalu. Sicer pa je ves blok arhitektonska celota in na zunanji se ji notranja razdelitev ne pozna.

Vse poslopje bo podkleteno. Teren je ilovnat in precej vlažen. Morali so betonirati železobetonske temelje, ki so pri srednjem zidovju 2,5 m široki, pri obojnih zidovju pa 1,80 m. Kletno zidovje in tla bodo dobro izolirana proti vlagi. Novost za Ljubljano je, da bodo izolirali pritličje od kleti s toplotno izolacijo (porolniti ploščami); pritlična stanovanja so namreč navadno nekoliko bolj mrzla zaradi hladnih kleti, pri tem posloplju pa bo ta pomanjkljivost odpravljena. V kleti bodo razen stanovanj za

hišnika in shramb pralnice, za vsako stanovanje posebej, skupna sušilnica perila, opremljena s primernimi pripravami, in skupna likalnica, prav tako dobro opremljena.

Večina stanovanj, ki so namenjena le uradništvu Poštne hranilnice, je manjših, a vsa bodo v pravem pomenu besede komfortna, sleherni stanovanje, tudi hišnikovo, bo imelo kopalnico, razen drugih pridobitev novejšega časa, od telefona do plinskih štedilnikov ter instalacij za radio. V pritličju bo 6 dvosobnih stanovanj in eno samsko (garçoniera). V prvem nadstropju bodo 4 dvosobna stanovanja, po eno trisobno in štirisobno. V drugem nadstropju bodo 3 dvosobna stanovanja, po 2 trisobni in samski in eno enosobno. V tretjem nadstropju pa bosta 2 trisobni stanovanja in 2 samski ter po eno dvosobno in enosobno.

Projektant je imel pred očmi predvsem potrebe stanovalcev in je skušal izbrati prostor čim bolj racionalno ter ekonomično. Skušal pa je tudi odpraviti razne pomanjkljivosti, ki se kažejo v novejših stanovanjskih hišah. Tako bodo n. pr. predelne stene vsebovale tudi izolacijo proti zvoku. Razen tega bodo izolirane od železobetonskih stropov s plutovino, da se ne bo mogel širiti zvok po njih. Posebnost bodo tudi zidane omare v prednjih prostorih v srednjem zidu. V večjih stanovanjih bo stenska omara v prednji sobi ali hodniku in v prostoru pred straniščem in kopalnico; ta prostor bo služil za shrambo ali ropotarnico, razen tega pa bo izoliral prednjo sobo od stranišča in kopalnice, odkoder navadno prodira v druge stanovanjske prostore para z vlago. Kopalnice bodo imele ne le plinski grelec za vodo, temveč tudi za gretje prostora. Vse kuhinje bodo imele čiste balkone. Razen plinskih štedilnikov bo v vsaki kuhinji še navaden štedilnik.

Stavbna dela je prevzelo stavbno podjetje Miroslav Zupan. Proračunska vsota je znašala 3.692.755 din, podjetje je pa dela prevzelo z 11,2% popustom. Oddana se niso razna instalacijska dela, n. pr. za plin, elektriko, vodovod, razsvetljavo, telefon in radio. Proračun za ta dela znaša 686.245 din. Stavbni stroški bodo znašali skupno skoraj 4 milijone din (3.964.412). Če bodo prihranili primerno vsoto, bo poslopje dobilo tudi tovarna dvigala za gospodinjne potrebe (n. pr. za dvigavanje premeta), kakor si je zamislil projektant.

Računajo, da bo poslopje uporabno prihodnje leto 1. novembra.

»Čače moj« bomo slišali prvič v mešanem zboru. Nedvomno predstavlja pa višek sporeda Matetičeve obsežne delo »Roženice«, katero je krstil ljubljanski kritik za »zborovsko simfonijo«. Zbor nosi ime po istiskem narodnem instrumentu »Roženica«, ki je podoben oboi in skuša skladatelj v tej skladbi tudi karakterizirati do neke mere ta instrument. V glavnem se pa drži skladatelj v »Roženicah« vseh prvih istrske folkloze, ki jih poda v najidealnejši

obliki v različnih glasbenih formah. V skladbi nastopajo soli, posamezne skupine in zbor v celoti. Skladba je zgrajena tako mogočno, da zasluži po vsej pravici ime »zborovska simfonija«.

Upajmo, da ne bo zamudilo mariborsko občinstvo nocoj te lepe prilike, ki se nam nudi komaj vsakih par let enkrat, da sliši našo najlepšo pesem v interpretaciji našega najboljšega pevskega zbora.

rešič, hčerko tamošnjega uglednega posestnika. V srečnem zakonu sta pošteno in vzorno vzgojila 7 otrok in vsem prekrbela vsakdanji kruh. Najstarejši sin Rudi je ubral pot po očetu in se tudi posvetil zeleni stroki, ter je zdaj gozdni upravitelj največjega gozdnega posestva Gorjancev.

Naš jubilar je bil v bistvu pravi gozdni mož, obenem pa odlični lovec. Bil je strah in trepet vseh gozdnih tatov, zlasti še divjih lovec. Starejši ljudje po trnovskih in istrskih gozdovih se ga še prav živo spominjajo kot »zelenega hudiča«. Drugače pa je bil mož srčno dober in pravičen. Podrejeni so ga spoštovali, predstojniki pa upoštevali in čislali. V svoji stroki je bil pravi idealist ter velik ljubitelj in gojitelj gozdov. V zvezi s svojo stroko je izredno dober botanik in ni ga v naših gozdovih grma, ne cvetlice, da jih ne bi poznal in vedel za njihova imena. Na žalost pa posledice naporne in zveste gozdarske službe niso izostale. Drugače se mladeniški čili trpi na revmatizmu.

Nestim čestitkam, ki jih je naš jubilar — vnet borec za narodno napredno idejo prejel, naj se pridruži še naša, z željo, da bi jesen svojega življenja preživel v zdravju in zadovoljstvu.

Zadnja pot Agate Makarjeve

Metlika, 18. novembra. Gospa Makarjeva je doživel. Globoko je pretresla ta vest vsakogar, kdor je poznal to ljubeznivo gospo. Bela žena je iztrgala žalostnemu soprogu ter velikemu krogu prijateljev in znancev stropi komaj 52 let. Kako priljubljena je bila pokojna in kako velik ugled je uživala daleč naokrog, je pričala ogromna množica, ki jo je spremljala na zadnji poti iz niše žalosti na pokopališče k Sv. Roku. Mirno lahko trdimo, da takega pogreba Metlika še ni videla, saj je okrog 700 ljudi spremlilo pokojno gospo k zadnjemu počitku.

Ko so bile pred hišo žalosti opravljene pogrebne molitve in so pevec zapeli žalostinke, se je začel pomikati dolg žalni sprevod. Na čelu so korakali gasilci iz vse bližnje okolice, nato Sokoli tudi v krogih. Za godbo in duhovnim spremstvom pa tucat vencev in mrtvaški voz, ves prekrit z venci in šopki, zadnjimi pozdravi sorodnikov in prijateljev. Za kresto so stopali globoko prizadeti soprogi in ostalo sorodstvo, za njimi pa dolga vrsta prijateljev in znancev Makarjeve hiše, ki so prišli od blizu in daleč. Ko so bile opravljene molitve in cerkveni obredi na pokopališču, so pevec zapeli žalostinke.

Ob odprtem grobu je v imenu sokolskega društva v Metliki izpregovoril učitelj g. Turk, ki je v izbranih besedah izrazil žalost in bolest vseh onih, ki so blago pokojnico poznali in spoštovali. Poudaril je njeno delavnost in skrb za dom, njeno samozatajevanje, s katerim je tako junsko prenašala težke muke v svoji dolgi bolezni. V dolgih letih vzornega zakonca je krepko stala svojemu soprogu ob strani in se z njim vedno vidno udeleževala v nacionalnem življenju Metlike. Rada je sodelovala in pomagala društvom, gasilskim, sokolskim in drugim in marsikatero društvo je lahko ponosno na tako komuno. Naj ji bo zemlja lahka! Votlo so zadonele grude težke zemlje in solznih oči so se razhajali pogrebi.

Pokojna ga. Agata Makarjeva je bila doma iz znane Česnovarjeve rodbine iz Ljubljane. Komaj 16letno dekle se je poročila z Dako Makarjem, posestnikom, daleč naokrog znanim gostilničarjem in bivšim dolgoletnim narodnim poslancom v Metliki. Vseh 36 let vzornega zakonca je skrbno vodila obširno gospodarstvo in znano Makarjevo gostilno, zato se je vsakdo, ki je spoznal ljubeznivo in vedno nasmejanjo gospodinjico, kaj rad vračal v to gostoljubno hišo. Vedno in povsod pripravljena pomagati se je vidno udeleževala v društvenem življenju vsega okolja ob strani svojega soproga.

Ni je več. Zapustila je svojega soproga samega, ker edina hči jima je umrla pred leti še v otroški dobi.

Iz Višnje gore

— Dela na cesti Peščenik—Polzevo ustavljena. Na novi cesti Peščenik—Kriška vas—Nova vas—Polzevo—Kriška so morali delavci delo ustaviti, ker ni več denarja. Banška uprava je prispevala letos 30.000 din in cesta je zgrajena skoraj že do Nove vasi. Izpeljana je zelo lepo in bo po razgledu ena najlepših cest pri nas. Delali so izključno samo domačini več mesecev, da so ostali vsi strgani ter zadolženi po trgovinah in pri krojačih. Dolžniki zahtevajo svoj denar, toda siromašni kmetje ne morejo plačati, ker nimajo nobenega zaslužka. Delali bi bili še naprej, pa so jim povsod kredit ustavili. Zima je na pragu in delavci bi bili hvalječni, če bi dobili težko zasluženi denar.

— Polzevo se pripravila na zimo. Novi oskrbnik šuljetovega doma na Polzevu g. Mirko Pervanja kaže mnogo zanimanja in veselja za povzdigo turizma na Dolenjskem, pa tudi smučarstvu mu je zelo pri srcu. Sam je prišel za sekuro, najel nekaj delavcev in poskušal ter odstrani vse grmovje okrog skakalnice. Prav do cerkvice je posekane grmovje in tako je nastala pri nas edinstvena smučarska proga skozi dve dolini, stma tako, da se bodo upali na njo samo izvežbani smučarji. Sedaj je treba samo še da zapade sneg. Kmetje pravijo, da volk še nikoli ni požrl zime in tako je tudi letos ne bo, čeprav smo imeli zadnjih devet let precej neugodne zime, da smučarji niso bili z njimi zadovoljni.

Vodnikove knjige so že izšle

Poverjenikom jih začno razpošiljati prihodnji teden

Ljubljana, 19. novembra. Kakor nam sporočajo iz pisarne Vodnikov družbe, bodo letošnje žetev te naše priljubljene in lepo razširjajoče se književne matice prihodnji teden pričeli oddajati članom in razpošiljati poverjenikom v vsa mesta, trge in vasi naše domovine. In to po točnem načrtu.

Najprej dode po štiri knjige letošnje redne izdaje ustanovniki in Amerikanci z ostalimi inozemci, nato Ljubljana in ljubljanska okolica, dalje vsi kraji v bivši ljubljanski oblasti (ki so bili lani drugi), takoj nato mariborska oblast. Vse to bo slo — kakor vsa leta doslej — naglo od rok Poverjeniki, ki so točno in o pravem času javili število svojih članov in poslali nabrani denar ter direktni naročniki bodo prejeli svoje izdave najkasneje do konca novembra. Ko bo to prvo in že do zadnje pike pripravljeno razpošiljanje končano, pridejo na vrsto zamudniki, ki jih — žal — nobeno leto ne primanjkuje. Ker se do zadnjega ne morejo odločiti, da bi se prijavili svojemu poverjeniku in mu za štiri lepe, zanimive knjige plačali tistih borih dvajset dinarjev, čeprav jih mnogo od teh že vsa leta naroča Vodnikove knjige, se bo nekaterim tudi letos utegnilo zgoditi, če bodo spet le predolgo odlašali, da bodo naposled ostali brez Vodnikovih prave za leto 1939 kar se je zadnja leta že pripetilo mnogim. Prati, ki po svojem značaju ob letu izgubi praktično veljavo, če tudi njena vsebina še ne zastara, tiska namreč Vodnikova družba vedno več sto izvodov manj, da ji eventualno ne obteži skoro brez vrednosti v založbi kot potiskani papir.

Pozivamo torej ponovno vse neodločne omahljivce, ki se niso stopili v krog letošnjih Vodnikovcev, naj to nemudoma stori in na pravkar izišle Vodnikove knjige opozore tudi vse znanee.

Knjižni dar Vodnikovce družbe obsega tudi letos štiri knjige, in sicer:

1. Vodnikova pratika za leto 1939 v redakciji dr. Pavla Karliha. Ta vsakoletna slovenska ljudska čitanka je to pot delo

ma posvečena 20 letnici Jugoslavije. Prinaša mnogo poučnih člankov uglednih avtorjev, več pripovednih in veselih črtic, zanimivih drobšč ter čez sto slik po risbah znanih ilustratorjev in po izbranih fotografijah posnetkih.

2. Dr. Iva Šorlija povest »Večne vezi«, novo delo znanega pisatelja, ki opisuje križev pot tržaškega begunca-zdravnika in dramo v njegovem zakonu. Povest je izredno živo pisana, zgoščeno pripovedovana. Resen dokument iz polpreteklega dobe.

3. Ljuzeta Zupanca povest »Tretji rođ«, živo kroniko povojne generacije iz naših omejenih krajev, zgodbo premožne kmetiške hiše, ki propada ob nenaravni vzgoji staršev in sodobni razvzanosti mladega rodu.

4. Prof. Janka Orožna knjigo o »Kardordjeviču«, ki ob štirih velikih osebnostih (Črnuem Juriju, knezu Aleksandru, Petru Osvoboditelju in Aleksandru Zedinitelju) podaja zgodovino naše narodne vladarske hiše in ob njej posamezne momente iz politične gradnje Jugoslavije, katere dvajsetletnici je posvečeno to delo.

Kakor vidite, so tudi letošnje Vodnikove knjige skrbno izbrane in vse pažnje vredne. Zato ni dvoma, da bodo v nešteto slovenskih domov prinesle mnogo lepih ur iskrene zabave in klenega pouka.

Kdor še nisi član Vodnikovce družbe, ne odlašaj torej, da ne bo prepozno! Naklada bo hitro pošla, knjig pa nikakor ne bo mogoče ponatisniti. Oglasi se zato prej, brzi pri svojem poverjeniku, ali pa naroči Vodnikove knjige kot direktni član v pisarni Vodnikovce družbe, Ljubljana, Knafjeva ulica 5.

Vsi, ki ljubijo slovensko knjigo in pazno zasledujejo njen razvoj, vsi, ki si hočejo po trdem poklicnem delu z lepim čitmo krajšati svoje proste ure, vsi, ki si žele lepega slostva, pa nimajo sredstev za druge razkošne izdaje, vsi, ki bi se radi poučili o tem in onem sodobnem vprašanju — so v taboru napredne književne matice Vodnikovce družbe!

Spremembe

v opernem gledališču

Ljubljana, 19. novembra. Vsako leto preskrbi uprava opernega gledališča presencenja. Na žalost ta presencenja največkrat niso razveseljiva. Tako na primer preureditev dijaškega in pa stranskih balkonskih stojišč.

Mimogrede bode povedano, da je v opernem gledališču galerijsko stojišče nemogoče. Kljub zimskemu času vlada tu idealna vročina in zrak je prijetno vonjav. V tej luknji se menda koncentrirajo dišave, parfemi in izparine vseh gledaliških posetnikov. Tako ni čuda, da smo sprejeli gotovo ljubitelji opernih predstav z veseljem na znanje, ko so bile lože tretjega reda spremenjene na vsaki strani v en red sedežev, ostali prostor pa je bil namenjen stojišču. Precej nas je (in to stalnih gledaliških obiskovalcev), ki se nam zdi dijaško stojišče v kolikor ne pretesno tudi predrago, galerijsko stojišče pa zaradi z omejenih vrstih nemogoče — in mi torej smo napolnili ta balkonska stojišča.

Mislím, da ne pretiravam, če rečem, da nas je ob otvoritvi letošnje operne sezone, zadela kot strela iz jasnega vest, da nam je ta ugodnost vzeta. Zakaj je bilo dobro dodati eni vrsti sedežev na stranski balkonom se drugo zadaj, ne vem! Zakaj prepoved, da se ob straneh teh sedežev ne sme stati, tudi ne vem. Čemu se druga vrsta in odzveti stojišča ko se niti iz prve ni videlo dobro razen če nisi stegoval vratu ali se pa celo dvignil. Vsekakor uprava opernega gledališča ni računala s tem, da bo velikemu številu prej stalnih obiskovalcev onemogočeno še daljnje posejanje predstav; ker vrtni se na že itak tesno (zdaj celo zmanjšano) dijaško stojišče, ni mogoče, v vonjavu vzdušje galerijskega pa še manj.

Prizadeti

Gaštejski klanec tlakujejo

Kranj, 19. novembra. K poslednjim delom pri preložitvi gaštejskega klanca spada sedaj še tlakovanje s kockami, zaradi česar je cesta za vozni promet zaprta. Na prejšnje cestišče nasipavajo trd gramoz, katerega zvaljajo. Potem nasujejo precejšnjo plast rjavega peska in nanjo polagajo kocke, da so tesno stisnjene skupaj. Položene kocke zopet poveljajo in nasipajo s peskom, ki zamaši luknjice med kockami. Potem rjavi pesek pometejo proč in nasujejo povrhu tenko plast porfirnega peska. Ker vreme ni oviralo dela, je polaganje kock hitro napredovalo. Prvih 40 m prelazne ceste od Labor proti Kranju niso tlakovali, ker bo betonirana in bo to napravilo podjetje Dedek, ki je izlitičaril odtok ceste od Jeperce do Labor. Klanec je sedaj že tlakovan skoraj do prejšnje vrtarske hišice »Jugočeške«. Nalaga se to izvežbani delavci položijo vsak dan 20 do 30 m dolžine kock na 6 m široki cesti. Če bi bil dan dolg, bi položili kock v dolžino 40 m, to je 240 kv. m. Ob obeh straneh ceste so napravili 75 cm širok betonski banket, ki je povrhu polit s smolo. Namenjen je za pešce, za avtomobiliste pa v toliko, da vidijo rok ceste, do katerega smejo s svojim vozilom. Tako bo cesta široka v celoti 7,50 m, na ovinkih pa 9 m.

Tlakovane bodo tudi vse dovodne ceste na Gaštejski klanec v dolžini 40 m tako dovodna cesta iz »Jugočeške« in s kolo dvorja. Tudi kamnita ograja na klanecu je napravljena. Tlakovalna dela bodo spričo lepega vremena do konca novembra izvršena in cesta definitivno predana prometu.

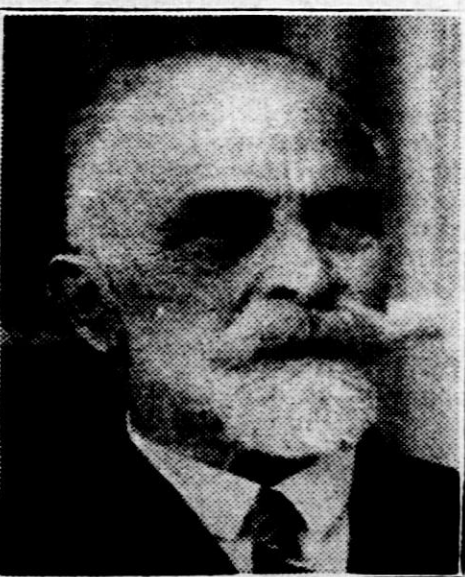
PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

Podjetnega tatu so prijeli

Kamnik, 18. novembra. Kamniškim orožnikom se je posrečilo ujeti premetenega ptička v osebi Franca Zagarja, brezposelnega delavca, sina posestnika z Okroglega nad Zupanjimi njivami pri Kamniku. Že dolgo so kar deževalo prijave orožništvu, da nekdo lastnikom koles krađe svetilke, zračne sesalke, posamezna kolesa, krmila, zavore, sedišča, skratka vse, kar se da sneti s kolesa, razen številke. Orožniki so takoj vedeli, da mora biti to premeten prijatelj tujih koles, ki si iz posameznih delov sestavlja nova kolesa, katera potem prodaja naprej. V zadnjih dneh sta bili prijavi kar dve tatvini iz okolice Zupanjih njiv. Francu Zamljenu iz Zupanjih njiv sta bili s kolesa ukradeni obe kolesi, peku Bernotu iz Stranj pa sedalo in električna svetilka. Orožniki so osredotočili svoja poizvedovanja na ta del svojega okolja in posrečilo se jim je najti celo delavnico in skladišče nakradenih delov koles. Franc Zagar je v Zupanjih njivah pokradena ograjda, kolesa in druge sestavne dele prebiral, na novo sestavljal in gotova kolesa, ki so imela potem čisto drugačno obliko in barvo, prodajal kot svoja. Orožniki so dolgo zasledovali kolesarskega tatu aretirali in ga odpeljali v sodne zapore v Kamnik, kjer mu bodo pretepali grešne kosti, nakar bo oddan sodišču v Ljubljani, da prejme zaslužen kazni. Najbrž bo z njegovo aretacijo poljsajena marsikatera tatvina koles in sestavnih delov. Takih tatvin je bilo zadnje čase v kamniški okolici mnogo.

70 letnica vrlega moža

Kostanjevica, 18. novembra. Letošnje jesen je na prelepem Bajnem vrhu pri Kostanjevici praznoval v krogu svoje družine 70letnico daleč naokrog znani in priljubljeni g. Josip Drachsler, vpočkjeni gozdar in posestnik. Rojen je bil v Ljubljani l. 1868 kot sin ugledne ljub-

ljanske družine. Ljudsko šolo in gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, gozdarsko pa je končal v Hallu na Tirolskem. Že v zgodnji mladosti so mu umrli starši in je moral že kot mladenič skrbeti za svoj vsakdanji kruh, poleg tega pa prevzeti vso očetovsko skrb nad svojo mlajšo sestrico Frančiško, pozneje poročeno z g. Edmundom Čibejem, vpočk nadučeteljem in županom mesta Ajdovščine na Gorickem. Z velikim veseljem in z enakimi uspehi se je ves posvetil gozdarski stroki in zeleni bratovščini. Služboval je v mnogih krajih kakor v Gorici, v Trnovskem gozdu v Idriji, na Krnici in istrski Korderiji. Od tam je bil l. 1900 premeščen v gozdni upravi v Kostanjevico, kjer je dolgo vrsto let služboval kot revirni gozdar, proti koncu svojega 35letnega službovanja pa kot učitelj na logarski šoli v Kostanjevici. Leta 1902 se je poročil s svojo sedanjo zvesto družico Rozalijo, roj. Ma-

Alarm! Alarm! — Veliki film daljnega vzhoda, podvigov in tovarštva **ALARM V PEKINGU** KINO MATICA 21-24 ob 16., 19. in 21. uri. Gustav Fröhlich, Leni Marenbach Dopolnilni spored: Donski kozaki in njihove pesmi! — Najnovejši Metro žurnal!

H koncertu UPZ v Mariboru Od njegovega zadnjega nastopa v Mariboru je minilo že več let

Maribor, 19. novembra. Drevi se nam obeta izreden umetniški užitek. Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« bo danes v Sokolski dvorani (Union) po dolgem času zopet enkrat koncertiral. Od njegovega zadnjega nastopa v našem mestu je minilo že nekaj let in še dobro nam je zbor v spominu od njegovega zadnjega nastopa pod vodstvom Srečka Kumarja. V tem času je zbor menjal svojega dirigenta, toda umetniška višina, do katere je zbor privedel Srečko Kumar, je ostala, morda se je v detajlih še bolj izkristalizirala. Danes vodi ta eminentni zbor slovenskih intelektualcev Kumarjev dolgoletni sodelavec Milan Pertot, bodoči pevovalja pevskega zbora naše Glasbene matice. Kakšno brazdo je zarezal v svojem preko desetletnem delovanju ta zbor v slovenski glasbeni življi, bi nam znali najbolje povedati skladatelji, katerih dela, ki so v splošnem veljala po svojih tehničnih težkočah za neizvedljiva, so slovenski učitelji spravili do prvih izvedb v veliko začudenje slov. glasbenega sveta. Triumfi, ki so spremljali ta zbor po Českoslovaški, Bolgariji in vseh mestih naše države nam dovolj jasno povedo, da hodi zbor rano ob rami z najboljšimi pevskimi zbori. Cilj, ki si ga je postavil ta zbor že ob svojem početku, da seznani predvsem naš narod z najboljšimi deli zborovske literature v najizrazitej-

ši in najintelektualnejši obliki, je danes že v polni meri dosežen. Članstvo zbora kakor tudi celokupno slovensko učiteljsko je do prineslo nebroj žrtev. Da dokumentira tudi na tem polju, na polju glasbene umetnosti, svojo voljo in moč. Danes predstavljajo Učiteljski pevski zbor umetniško telo, ki se ne straši še tako težkega zborovskega dela. Saj ni čuda: članstvo je prešlo že v šoli temeljito glasbeno izobrazbo, ki se je pozneje v zboru še izpolnjevala. Duhovni vodje so bili zboru vedno ljudje velikih glasbenih ambicij s široko glasbeno nabrazbo, močje velike volje (A. Lajovic, E. Amamič, Kogoj, Osterc itd.). Žrtve, ki jih mora prenesti sleherni član zbora, da obdrži ta zbor na višini, so velike. Toda volja premaga vse in zadoščenje po dovršeno podani umetnini je plačilo za vse žrtve in ves trud.

Na nocojšnjem koncertu nam bo zbor podal v prvem delu sporeda Ivana Gerbeca »Otroci molijo«, Ant. Lajovic »Zlato v blatni vasi« in Ivana Matetiča »Čače moj«. Drugi del sporeda je posvečen naši narodni pesmi v glasbeni obdelavi E. Adamiča in S. Osterca. Zaključila bo spored mogočna skladba I. Matetiča »Roženice«. Sama izbrana dela naše bogate zborovske literature. Prvič bomo slišali v Mariboru Gerbeca »Otroci molijo«. Delo mogočne dramatske vsebine. Tudi pretresljivo Matetičovo

MATINEJA ob 14.15 uri

HUMOR — GLASBA — DRAMA!

Veliki doživljaji na luksuznem prekoceanskem parniku med Evropo in Ameriko!

PRINCEZA IN MUZIKANT

CAROLE LOMBARD — FRED MAC MURRAY

Danes ob 14.15 uri, v nedeljo ob 10.30 dopoldne!

KINO MATICA 21-24

Matinejske cene od Din 2.50 — 6.50!

DNEVNE VESTI

— Pupilarni denar in Državna hipotekarna banka. Borba, ki so jo vodile svoj čas komunalne hranilnice proti odredbi o obveznem nalaganju pupilarne denarja v Državni hipotekarni banki, je ostala brez uspeha. Zveza hranilnic je več let vodila akcijo, da se ta odredba umakne, ker škoduje interesom komunalnih hranilnic. Zdaj je končno dosežen sporazum, po katerem se bo lahko pupilarni denar zopet nalagal v komunalnih hranilnicah, kar je na naloženega pri Državni hipotekarni banki bo vrnjen hranilnicam, in sicer do zneska 5.000 din. Za večje zneske bo pa potrebno posebno dovoljenje finančnega ministrstva.

— Sladkor so že podražili. Poročali smo že, da je letošnji pridelek sladkorja v naši državi znatno manjši od lanskega. To seveda ne bo ostalo brez posledic. V Novem Sadu se je sladkor že podražil. Kristal, ki je stal prej 12.75, stane zdaj 13 din, sladkor v kockah pa 15 din, dočim je stal prej 14.50.

— 1.125.000 din za regulacijo Mure. Tudi letos spomladi je Mura prestopila bregove in napravila kmetom za dobrih 10.000.000 škodo. Ministrstvo javnih del je zdaj določilo 1.125.000 din za javna dela v Medimurju, za regulacijo Mure in potoka Trnavice, ki vsako leto prestopita bregove, ter zalijeta polje in travnike. Mura bo regulirana zlasti med vasjo Gorčane in Kotoribor. Dela se bodo takoj pričela, nadaljevala se bodo pa spomladi.

— Sneg v Bosanski Krajini. Po zelo topli jeseni, podobni poletju, se je v Bosanski Krajini zadnje dni ozračje močno ohladilo in po planinah je zapadel prvi sneg. Na Grmeču ga je zapadlo precej.

leži še vedno nezavestna, ker ima poleg zunanjih poškodb tudi pretresene možgane.

Danes ob 20. uri, jutri ob 1/3., 1/6., in 1/9. uri

Frojka in Hrabrost kapitana KINO MOSTE

— Jože Anžur v ljubljanski okolici. Po zasavskih hribih in po Dolenjskem se že dolgo klati vlomilec Jože Anžur, ki ga očrniki zamašajo sledujoč. Anžur, pristojen v Polje, se je prej družil z razbojnikom Zavrlom, po njegovi aretaciji na Primorskem pa je prišel te dni spet v dolino in se priklatil po skrivnostnih potih na Videm v dolski občini, kjer je vlomil v hišo Franca Kolarja in odnesel 3000 din. Anžur se je vtihtal v hišo, ko so bili dočim je stal prej 14.50.

— Tudi otroka bi dal sežgati, če bi bil zavarovan. Pred sodiščem v Petrinji se zagovarja Sima Djaković zaradi poskusa sleparij z zavarovalnico. Ko ga je sodnik vprašal, zakaj je dal rešiti otroka in zakaj tudi otrok ni zgorel v goreči hiši, je odgovoril, da bi dal sežgati tudi lastnega otroka, če bi bil zavarovan.

— Obtoženec zahteva, naj se mu državni tožilec opraviči. Pred beograjskim sodiščem se je pričela včeraj obravnava proti Hranislavu Tomiću, ki je obtožen, da je zagrešil 40 sleparij. Obtoženec je krivdo odločno tajil in je celo zahteval, naj se mu državni tožilec opraviči, sicer ga bo tožil.

na mesec zgradili po 962 m proge, a krožno progo so zgradili 8 in pol meseca ter povprečno zgradili na mesec 1.040 m. Kakor vemo je bila nova proga k Sv. Križu zgrajena v treh mesecih, da je bilo na mesec zgrajenih 1350 m in je tako sedanja uprava tudi v pogledu dela samega dosegla rekord.

— Pod okriljem Prirodoslovnega društva bo predaval v torek 22. t. m. v mineraloški predavalnici univerze g. doc. dr. Božo Škerlj o temi: »Izvenevropske rase«. G. predavatelj bo pokazal v Avstraliji in Novi Gvineji najstarejše in najgrše ostanki človečevih iz prejšnjih dob, nas vodil preko južnih obronkov Azije v pustnjo in pragozdove Afrike med pigmeje, grmčarje in hotentote. V Afriki bomo videli tudi razne rase črncev, na to pa se vrnemo v Azijo k rumeni rasi. Čez Beringov preliv pridemo v Ameriko, kjer bomo srečevali od skrajnega severa do ognjene zanjle rase indijancev. Preko Oceanske se vrnemo proti Avstraliji in zaključimo svoj pregled med najlepšimi živičnimi ljudmi na Havajskih otokih. Predavanje bo spremljalo 30 diapozitivov. Začetek ob 18.15 uri.

— Predavanje SPD bo drevo ob 18. v Franciskanski dvorani. Predvajali se bodo ozkostrani filmi o izobrazbi švicarskih gorskih vodnikov, o nastanku Alp in plezalni tehniki na ledenikih. Filmske posnetke bodo razlagali gg. dr. Mrak in ing. Avčič. Vstopnice, pri katerih imajo člani SPD popust, so na razpolago za člane SPD in za vse ostale prijatelje planinstva danes do 17. v društvenih prostorih SPD na Aleksandrovi cesti 4-1, od 17.30 dalje t. j. od pol šeste ure popoldne dalje pa pri blagajni pred Franciskansko dvorano, vhod iz Franciskanske ulice. Prosimo, da si po možnosti preskrbite vstopnice v predprodnji. Predavanje SPD bo zanimivo in poučno za vsakega planinca.

— J. BOKAVICE — NOGAVICE — KAR

NTONIK — NEBOTONIK.

— J. Razpored plesnih tečajev »Jenkovske šole v Kuznici«: sprejem začetnikov vsak ponedeljek ob 20. v začetniški tečaj, vsak torek in četrtek ob 20. »Nadgradnja tečajev«, vsako sredo ob pol 21. »Izpopolnjevalni tečaj za novince«, vsako nedeljo ob 18. popoldansko plesna vauca. Informacije in posebne ure vsak dan. Dijaki popust.

KINO SLOGA, tel. 27-30.

IGNAC!

Samé šé danes ob 16., 19. in 21. uri se morete od srca nasmejati tej veseli vojaški burki s priznanim francoskim komikom FERNANDELOM.

meni bodo uverjevali v soboto v denarni tisku. — Odménte nezlomno práci a námahu člani sboru loutkového divadla hoinou účasti, přivede všichni své děti, jimž se tak skýtá nejen čistá dětská zábava, ale i poučení a výchova v mateřštině. — Podporujte svoji účasti všechno naše podnikání, jehož jest právě v nynější době co nejvíce třeba. Čas pro to se přibližuje vždy najde! — Klp. —

— J. V Narodnem muzeju ostanejo zbirke za brezplačen nedeljski poset odprte le še prihodnjo nedeljo 20. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne. O ponovni otvoritvi v prihodnji spomladi se izda posebno obvestilo. S to prekinitvijo nedeljskega poseta preko zimskih mesecev pa niso prizadejati brezplačni skupinski ogledi šol in korporacij ter plačani poseti ob delavnikih.

— J. Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi jutri ob 10.30 ob lepem vremenu promenadni koncert na križišču cest VIII. in III. v Rožni dolini. Koncert bo izvajala godba Vše-Gilince pod vodstvom kapelnika g. Gorjupa.

— J. Vlom v stanovanje. Včeraj popoldne je nekdo vlomil v stanovanje upokojene poštnice uradnice Deisingerjeve v Gladalski ulici 12. V stanovanje je prišel vlomilec s pomočjo ponarejenega ključa in sicer, ko je bila najemnica na opravih v mestu. Vlomilec je najbrž dobro vedel za njeno odsotnost. Odnesel je zlato damsko uro, preprogi pa je kaseto, v kateri je bilo še nekaj druge zlatnine. Tudi dan popreje je bilo vlomljeno pri belem dnevu v neko stanovanje v Tavčarjevi ulici, kjer pa ni vlomilec ničesar odnesel.

Samomor

Celje, 18. novembra. Davi ob 6. se je v svoji hiši na Cesti na Grad v Celju ustrelil splošno znani hotelirski vratar in hišni posestnik Avgust Lavrenčič. Poginjal si je kroglo v srce in je bil takoj mrtel.

Vest o samomoru je vzbudila v vsej celjski javnosti veliko pozornost in splošno sožitje s prizadetimi družino. Pokojni Lavrenčič je bil splošno priljubljen kot značilen mož in dober uslužbenec hotela »Union«. Bil je zaposlen pri tem hotelu že 14 let in je znatno pomagal vsakemu hotelirju tudi pri gospodarstvu. Pred hotelom je imel tudi bencinski črpalko. Ker je bil precej podjeten in marljiv, si je pridobil precejšnje premoženje. V ponedeljek 14. t. m. je bil odpuščen iz službe, kar ga je zelo potrla. Včeraj je kazal hude znake duševne depresije. Zapustil je ženo in dva sina v starosti 13 in 15 let. Pogreb bo v ponedeljek iz mrtvašnice na mestnem pokopališču.

Iz Litije

— Drevo v Sokolski dom! Pridejo gostovat člani zagorskega Sokola. Uprizorili bodo tridejansko dramo »Jakob Ruda«. Letos poteka 20 let od smrti Ivana Cankarja in odličnega slovenskega pisatelja, ki se ga bodo spomnili na naši večerni predstavi. — Pomankanje moči na naši pošti. Občinstvo se upravičeno pritožuje zaradi čakanja pred okenci, ker ne pride kmalu na vrsto. Krivda je v tem, ker po obolenju gđ. Piše Valantove se nismo dobili preprotnega nadomestila. Ob popoldnevih je ukupin pri nas sploh vsak denarni promet. Prosimo pošto direkijo, da nam pošlje takoj novo, res nujno potrebno moč. Sedanje moči opravljajo težavno službo z vso požrtvovalnostjo in jih ne zadene nobena krivda, če so na pošti ovire.

— Vročevna mladina. Pregovor pravi, da ima našo svojo moč. Izredno moč in smisel za burkarije so dokazali naši fantje, ko so prevrnili skoraj pol Litije. Sneli so več vrat in so jih zanesli drugam. Premenjavalci so napisane in reklamne table. Na mostu so potrgali varovalno streho nad ograjo. Odtrgali so tudi svarilno tablo pred vodom na most. Nekemu trgovcu so spustili po klancu bencinske sode, ki jih je imel zložene pred trgovino. Sredi trga pa so uprizorili ponočnjakarijo pravcarke divjaške burke. Od nekod so privlekli mizo, nanjo pa so postavili »trugo«, potem pa so okrog nje plesali in prepevali. Na neko hišo pa so zapili rdečo zastavo. Mladina je imela vedno pravico uganjati burke, vendar bi pa ne smela preko običajnega okvira do stojnosti, še manj pa se sme ljudem delati gmotna ali moralna škoda.

Iz Trbovelj

— Kandidature v laskem srežu. Poleg kandidata na vladni listi g. prof. Bitenca kandidira v laskem srežu še 5 kandidatov in sicer za socialiste g. Peterjan iz Maribora, za krščanske socialce g. Lesnik iz Hudejame, kandidat »Zborca« je g. Ciril Šuštar, rudar iz zapadnega obrata, na listi Hoderove stranke predelavec separacije g. Ribžek in končno so se opogumili tudi ljudje okrog kmetsko-delaškega pokreta, ki kandidirajo brezposelnega delavca g. Alojza Hochkrauta. Štiri liste so opozicijske, 2 pa vladni.

— Pasji lovec. Pred dnevi je nekemu tukajšnjemu gospodu hudo zbolelo dolgotrajni zvesti varuh njegove domačije. Bil je že v letih in ker ni kazalo, da se bo njegovo težko stanje zboljšalo, je sklenil odkriti se ku s tem, da ga je priporočil nekemu tukajšnjemu lovcu, ki je sicer sigurne strele, vendar ima pa njegova puška pogosto to neupravičeno napako, da strel je redko zadene. Tako se je na žalost zgodilo tudi z omenjenim psom, ki ga je lovec obesil na smrt in ga privezal z vrvmi h grmu. Ko je zagrmel dobro namerjen strel iz loveške puške, je pes izginil kakor kafa izpred lovčevih oči. Spočetka lovec ni mogel prav verjeti svojim očem in je brskal nekaj časa po grmovju, toda zaman, pes ni bilo nikjer. Toda še več! Tudi grma, na katerega je pes privezan, ni bilo nikjer. Šel je ves žalosten domov, med potjo pa je dobil iz zbirav pritekel z grmom, na katerega je bil privezan, domov. Naš lovec je pa ves erdit prekinjal svojo puško, češ, da mora imeti po vsej priklji krivo cev, ker je strel namestu psa zadel grm ter ga odstrelil. Hudemužničar pa seveda tega ne verjamejo in je bilo na račun tega resničnega loveškega dogodka že mnogo smeha.

— Igra »Dolga županka«, ki je vzbudila pred leti v tukajšnjih kinematografih toliko zanimanja, bo prikazana v kratkem na meniški tiskovni hiši. —

tukajšnjem sokolskem odru. Da je živa slika pač mnogo lepša, kakor na platnu, to vedo vsi, ki poznajo in cenijo odsko delo, zlasti pa oni, ki so v zadnjih letih imeli priliko spoznati sposobnosti in naravnost umetniško rutino tukajšnjega sokolskega gledališča oziroma sokolskih odrskih delavcev. Ta lepa in ganljiva igra bi morala biti vzporedna že to nedeljo, zaradi boleznih režiserja pa so jo morali preložiti na prihodnjo soboto in nedeljo, 26. in 27. novembra.

— Čevljarji: krojači! V nedeljo, 20. novembra popoldne bo na igrišču SK Amaterja zanimiva tekma, kakršne še Trbovelje niso videli. Spoprijeli se bodo tokrat najhujši nasprotniki naše doline, t. j. čevljarji in krojači: pomočniki, ki bodo pokazali, da niso samo mojstri škarij in čevlarskega dela, marveč, da znajo tudi spretno brcati žogo in z njo ugonobiti nasprotnika. Eni in drugi se mrdlično pripravljajo na obračun, ki bo prava senzacija za našo dolino.

Iz Kamnika

— Gradbeno gibanje. V zadnjem času se v Kamniku precej pridno zida. Občina je napravila svojo novo klavnico že pod streho in upamo, da bo še letos stara klavnica šla v zaslužni pokoj. Akademski slikar g. Stane Cuderman zida na griču nad Samčevim predorom ličen atelje in razstavno dvorano po načrtih arhitekta Glanza iz Ljubljane. Vse kaže, da bo ta stavba ena najlepših v Kamniku in bomo v njej imeli stalno razstavo umetniških del naših kamniških umetnikov, ki bo nova privlačnost lepega Kamnika. Čestitamo rojaku umetniku g. Cudermanu k njegovi podjetnosti ter želimo njegovi zamisli čim večjega uspeha. Mestna občina je na Suti podlra staro leseno stavbo mestne tehneice in namestu nje postavila lično zidano, obenem pa od tehneice do Kristofove hiše in do poti, ki vodi k tovarni »Titan«, napravila lično ograjo iz betona in sekane kamna. Res skrajni čas je že bil, da se je ta del Kamnika tako lepo uredil.

— Iz občinske ropotarnice. Stari občinski radijski aparat, ki je nekdanj razveseljeval kopalce na občinskem kopališču in katerega je sedanj občinski odbor zavrgel med staro šaro, so privlekli z občinskega podstrešja in ga dali pri nekem strokovnjaku v Škofji Loki popraviti. Bajje ga nameravajo prodati, ker so uvideli, da je le škoda, če se aparat, ki je stal toliko denarja, enostavno zavrgne in spravi na podstrešje. Namestu radijskega aparata pa je romal v občinsko ropotarnico boben, s katerim so še letos, v 20. stoletju po Kristusovem rojstvu, stražili po Kamniku. Boben je postal z odpuštom nadstavnika Pogačarja pač zopet brezpredmeten.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 19. novembra. V nekem vinotoku v Šiški je bilo smotno izredno živahno. Okrog mize v kotu so sedeli ljudje veselih, zlatih obrazov, na mizi pa je stal liter in pred ljudmi polne kupice novine. Vsa pozornost gostov je veljala vinu in pa zajetni Franki, ki je bila od sile razgrajena in je pridno dajala za pijačo. Izpraznila je že več kozarčkov, zato ji je prišla na misel pesem in je z zvoničnim glasom zapela tisto »Le dajmo ga, le dajmo ga...« Ko je petje utihnilo, so se spet jeli sklanjati k njej trije obževalci in jo hvalili na vse pretege. Frankiški, ki je »zadel v loterijo«, je bilo to zelo všeč in je brž naročila še liter. Zabava je trajala pozno v noč in je Frankiška izmenjala več stotakov, katerih ostanki so romali z družbo še v nekaj gostilni. Ko je pa priklopilo veselje do vrhunca, je pristopil k Franki miren gost iz drugega kota in jo povabil na kratek razgovor. Pozivu je nerada sledila in je bila proti temu tudi njena družba, ki se je jela repenčiti in grozeče vstajati iz mize. Za možem v civilu pa je stopil v gostilno kmalu tudi stražnik, ki je ponovil povabilo, kateremu je Franka hočeš nočeš sledila.

Družba je obsedela za mizo precej poparjena in dolgo zaman čakala na Frankin povratek. Šele pozneje so zvedeli, da je morala njih gostiteljica kar naravnost na policijsko stražnico, kjer je morala povedati, kje je »zadela«. Franka, pri kateri so našli samo še nekaj stotakov, je seveda lagala in se zvižala na vse pretege, ko je pa spoznala, da vse nič ne pomaga, je skesano povedala, da je »zadela« dva tisočaka pred dnevi v stanovanju neke ženske ob Vodovodni cesti, od katerega si je bila preiskrvela ključ. Ukradeni denar je sprva zapravljala zelo previdno in je kak dan porabila samo kovača. Ko pa je snoti prišla v Šiško in naletela na znanca in prijatelje, se je vdala skušnjavi in pričela zapravljati na debelo, kar ji je postalo usodno. Franko, ki je že stara znanca policije, so izročili danes sodišču.

Na Miklošičevi cesti je včeraj popoldne naletel detektiv na sumljivega možakarja, ki je begal iz hiše in postal pred trgovskimi izlozobami. Ko se mu je detektiv približal in ga vprašal, kaj išče, ga je neznanec nahrulil, da ga to nič ne briga in hotel je nadaljevati pot. Detektiv pa je neznanca v spremstvu stražnika povabil v bližnjo vežo, kjer ga je preiskal in našel pri njem najprej samo 15 din, potem je pa privlekel iz notranjega žepa lepo žensko denarnico, v kateri je bilo 6 zmečkanih stotakov. Na vprašanje, kje je dobil damski denarnico, neznanec ni hotel odgovorjati, zato so ga spravili na policijsko upravo, kjer so spoznali v njem že dolgo časa iskaneega zagrebškega žeparja.

Jožeta Turnerja, ki je bil aretiran na dvo-rišču Pezdrijevce trgovine v Gradišču, so včeraj popoldne izročili sodišču obenem z debelim sveženjem zapisov, ki se tičejo njegovih pustolovščin v Ljubljani, Celju in Mariboru. Turner je na policiji priznal več vlovov, ki so mu jih zlahka dokazali, povedal pa je tudi, da je že pred časom vlomil v krojaško delavnico I. Pertota na Gosposvetski cesti, kjer so ga prepodili, preden je prišel do plena. Po prestani kazni v Ljubljani bo Turner izročen še zagrebškemu sodišču, v čigar območju je tudi zagrešil celo kopico grehov.

— Vostani in vodnikove družbe!

TO SIJAJNO IN VELEZABAVNO BURKO SO POKAZALI NEMCI NA LETOSNJI BIENALI NA LIDU PRI BENETKAH!!!

Vzorni soprog KINO UNION, tel. 22-21

Danes premiera ob 16., 19. in 21. uri!

Predstave jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19. in 21.

V glavni vlogi Heinz Rühmann

Heli Finkensteller * H. Sönnker * W. Fütterer

V nedeljo dopoldne ob 10.30 uri isti film po znižanih cenah!

Izredno vesela, 100% zabavna, duhovita in humorja polna burka, dobrih dvotipov, zapletljajev in situacijske komike!

— Odvetniška vest. Advokat dr. Vladimir Orel je preselil svojo pisarno iz Beograda v Mokronog in je bil vpisan v imenik advokatske komore v Ljubljani.

— Nov načelnik oddelka za carine v finančnem ministrstvu. Načelnik oddelka za carine v finančnem ministrstvu Jovan Radulović je vpokojen. Za novega načelnika je imenovan svetnik finančnega ministrstva Trifun Jovanović.

— Iz »Službenice lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 93. z dne 19. t. m. objavlja pravilnik o enoletnem tečaju za izobrazovanje učiteljev telesne vzgoje po šolah, navodila za poslovanje in ravnanje s poslovnimi knjižicami, spremembe in dopolnitve pravilnika o upravljanju in nadziranju izločenih državnih sodišč, dopolnitve v pravilniku o državnem odboru za proučevanje ljudske prehrane in razne objave iz »Službenih novine«.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM

V ŠISKI, TELEFON 41-79

Doživljaj ene noči

V gl. vl.: Charles Boyer, Jean Arthur
Predstave: danes ob 1/9. uri, v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri in v ponedeljek ob 1/9. uri.

V dopolnilo:

Paramountov zvočni tednik.

SOKOLI! Posežite in podpirajte sokolski kino!

Prihodnji spored:

Vsi proti nemu

— Izlet v Trst in Gorico priredi Putnik v dne 26. in 27. t. m. Prijava do ponedeljka, dne 21. t. m. v vseh biljetarnah Putnika.

— Nemirni židje. V našo državo se zatekajo od časa do časa židovski begunci iz Nemčije in iz Italije, ki jim pa država ne dovoli trajne naselitve. Židovski begunci navadno zaprosijo za dovoljenje bivanja v državi za nekaj mesecev in se jim določijo tudi bivališče. Židje pa gostoljubje izražajo in se malo zmenijo za predpise. Iz določenega kraja navadno kmalu izginejo in se skušajo izgubiti v množici večjih mest. Oblast zasleduje več takih židov, ki jih namerava izgnati iz države.

— Stoletna starica umrla. V Samoboru je umrla v četrtek najstarejša Samoborčanka Irma von Hirling. 7. oktobra je bila stara 100 let. Pokojna je bila po svoji materi iz stare samoborske rodbine Fraunspenger.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo megleno, čez dan deloma oblačno in stalno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Zagrebu in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku in Kumboru 16, v Splitu 14, na Rabu 12, na Visu 10, v Mariboru 8, v Zagrebu in Sarajevu 7, v Ljubljani 6,3, v Beogradu 5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770,2, temperatura je znašala 3,6.

— Nešreča ne počiva. Z Vrhnice so prepeljali v bolnico 30 letnega delavca Antona Mehlta. Bil je v gozdu zaposlen pri podiranju dreves, pa ga je opazila veja in mu zlomila ključnico. V gozdu se je ponesrečil tudi 38 letni delavec Jakob Božnar iz Polhovca Gradca. Nanj je padel težak hlo in mu zlomil levo nogo. Čevlarskemu pomočniku Janezu Megliču iz Tržica je stroj v delavnici odrezal več prstov na desni roki. 24 letni posestnikov sin Janez Meglen iz Kala pri Amburju se sekal drva in se hudo vsekval v desno roko. Iz Prevoja pri Lukovici pa so prepeljali v bolnico 39 letno posestnikovo hčer Katarino Klobčičevo, ki je padla s koleca in se težko poškodovala na glavi. V bolnici

— Nada Mandić zahteva del Eliasove zapuščine. Nada Mandić leži še vedno v Dubrovniku v bolnici. Za telesne poškodbe, ki jih ji je zadal Izidor Elias pred samomom, zahteva del njegove zapuščine. Pri tem se sklicuje tudi na Eliasove objube, da ji bo zapustil hišo v Beogradu. Eliasova zapuščina, večinoma denar in dragocenosti, je spravljena v neki zagrebški banki.

— Vaškega oduhera je ubil. V Trebežu občina Sv. Križ-Zacretje na Hrvaškem so našli doma ubitega 55 letnega Juraja Borovčaka. Bil je ves raznesen. Umora je bil takoj osumljen Fran Roginić iz sedne vasi in orožniki so ga aretirali. Pokojni Borovčak je bil velik skupuh in oduher. Ljudem je posojal denar po oduherških obrestih. Roginić mu je bil dožan 5767 din in upnik ga je tožil. Vse kaže, da je Roginić umoril Borovčaka, katerega mu je večkrat grozil. Roginić pa odločno zanika, da bi bil storil ta zločin.

— Velika tatvina na železnici. Iz tovrnega vagona, ki je bil priključen osebnemu vlaku, prihajajočemu v Ljubljano ob 22, je bilo 17. t. m. ukradeno na progi med Zagrebom in Zidanim mostom več zavojev manufakturnega blaga in tkanin, v teži nad 150 kg. Vlomilci so najbrž vlomili v vagon na kaki manjši postaji, nakar je vagon zlezal v vagon in vrget blago iz njega med vožnjo. Ker bodo vlomilci najbrž skušali spraviti blago v promet, svarimo pred nakupom.

Iz Ljubliane

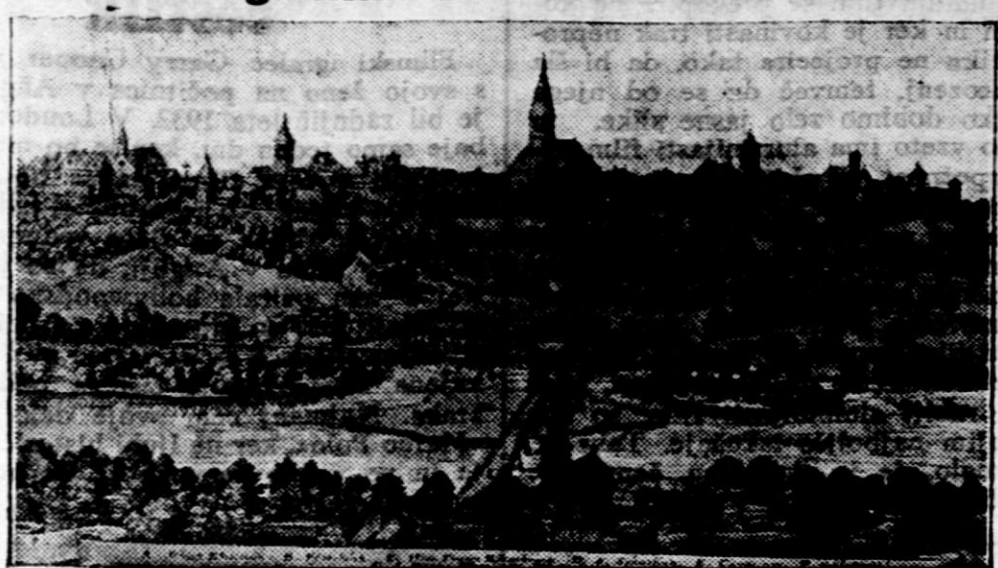
— J. Ljubljanski Hrvati ob smrti dr. Trumbića. Ljubljanski Hrvati so imeli snoti v prostorih svojega društva žalno sejo, na kateri so sklenili poslati na pogreb dr. Trumbića posebno delegacijo, ki bo vzela s seboj tudi krasten venec. Dr. Mačku so poslali sožalno brozjavko.

— J. Slinavka in parkijevka v ljubljanski okolici. Slinavke in parkijevke doslej pri nas še nismo mogli zatrejti kljub vsem strogim ukrepom. Kaže, da bodo morali uvesti posebne, še strožje ukrepe, kar pa ne bo lahko, ker veterinarske oblasti nimajo dovolj kreditov. Zadržane čase se je slinavka in parkijevka razpasla v ljubljanski okolici in zato tudi ni bilo drugega mesečnega živinskega sejma v Ljubljani. Nevarna kužna živalska bolezen je prodrla letos v naše kraje iz južnih pokrajin države, od koder smo uvažali živino. Letos je slinavka in parkijevka že začela pojemat v drugih državah v zahodni Evropi, med tem ko je v naši državi, kamor se je razširila najpozneje, napravila zelo velika škoda.

— J. Za novi tramvaj na Rakovnik in pri obnovljenju dosedanje doljke proge so včeraj napravili že prikljutek v Florijanski ulici, danes bo pa urejeno že tudi to križišče in napeljavane bodo prečne nosilne žice, hkrati pa prično postavljati drogeve. V ponedeljek bodo nadaljevali delo od Zelenege hriba do Rakovnika, da bo 30. t. m. gotovo odprta za vsa praga od magistrata do Rakovnika. Takoj nato prične ob ugodnem vremenu električna cestna železnica polagati drugi tir na Tržaški cesti od Langusove ulice do kolonije »Stan in dome«. Pri živahnem delu za povečanje in izboljšanje tramvajskih prog so zanimivi tudi podatki, kako naglo in poceni je bila zgrajena proga k Sv. Križu v primeri s starejšimi progami. Vsi stroški za zgradbo proge k Sv. Križu so znašali neto 2.374.483,48 din. Stroški na km so torej znašali samo 650.000 din. Če bi se bila pa cela proga gradila z železastimi tirnicami in opremlja z novimi drogovi, bi bil en kilometer proge veljal 785.000 din, dočim je stala proga Vič—Št. Vid za vsak kilometer 1.250.000 din, krožna proga pa 1.290.000 din, torej je sedanja uprava zgradila progo skoraj polovico ceneje. Progo Vič—Št. Vid so delali skupaj 12 mesecev in so povprečno

„Zgodovina mesta Kranja“

Knjiga je pomembno znanstveno zgodovinsko delo, kakršnega nima še nobeno naše mesto

Tak je bil Kranj leta 1629

Kranj, 18. novembra. Prvo dni je izšla kot publikacija »Muzejskega društva za Slovenijo v Ljubljani« v samozaložbi avtorja že dolgo pričakovana: »Zgodovina mesta Kranja«. Knjigo, za katero moremo mirnega srca reči, da pomeni kot znanstvena publikacija kulturne dogodke prvega reda in epohalno zgodovinsko delo v slovenski znanstveni literaturi, je spisal kranjski domačin dr. jur. et phil. g. Joža Zontar, profesor zgodovine na tuksajski gimnaziji. Skoraj 10 let je bilo treba potravnega, vztrajnega in naporenega dela, da je iz neobdelane gradiva, razmetanega po arhivih srednje in južne Evrope, nastala lepo zaokrožena knjiga, obdelana na najstrožji sistematični znanstveni podlagi, kjer sta vsak stavek, vsaka trditev utemeljena in dokazana iz citiranih virov.

Deloma sta pri delu, pri sestavljanju knjige sodelovali tudi vseučiliški prof. g. dr. Walter Schmid (iz Gradca), ki je spisal poglavje iz prazgodovinske dobe in vseuč. prof. ter konservator g. dr. Stele Franc (iz Ljubljane), ki je spisal poglavje iz umetnostne zgodovine. Knjiga je izšla v 1000 izvodih in je 100 izv. namenjenih samo za inozemstvo raznim univerzam, znanstvenim društvom in znanstvenikom. Posvečena je spominu pok. kranjskega dekana Antona Koblarja, katerega slika krasi knjigo in ki je dal s svojimi zgodovinskimi raziskovanji in zapiski iniciativno, da je izšla »Zgodovina mesta Kranja«, mimo katere ne bo mogel noben politični in kulturni zgodovinar, ker vsebuje toliko dragocenega gradiva in smernic za nadaljnje delo. Knjiga je opremljena zelo elegantno in reprezentativno, tisk je najnovejši in najmodernejši na finem brezlesnem papirju. Slog je sicer precej zgostčen, toda prijetno čitljiv. Obsega 530 strani. Radi vedno bolj na široko razpredene tvarine in na novo pojavljajočih se vprašanj, je tudi prvotno zamišljen obseg knjige zelo narasel in ustvaril nova poglavja. Cena knjige znaša din 200.—; dobi pa se jo v obični pisarni v Kranju, v Ljubljani in drugod pa po knjigarnah.

Kako je knjiga nastala, kaj hoče povedati in kateremu namenu hoče služiti, o tem nam govori avtor sam v predgovoru sledeče: »Deset let je minilo, odkar je Anton Koblar (j. 1928), ki mi je prvi kazal pot v zgodovinsko vedo, izrazil željo, naj spisem zgodovino mesta Kranja. Pregledal sem njegovo znanstveno gradivo, ki se sedaj nahaja v drž. biblioteki v Ljubljani in ga skušal v teku 9 let kar se da izpopolniti po arhivih in knjižnicah srednje in južne Evrope. Knjiga skuša opisati nastoj mestne naselbine, njeno rast, zastoj in pomen, dvig v teku stoletij do današnjega dne. Metoda, ki sem jo uporabil, se je oblikovala iz gradiva. Zavedal sem se, da predstavlja vsaka mestna naselbina organizem, nekaj mikrokosmosa, da mora zaradi tega mestna zgodovina predočiti vse oblike in izraze življenja. Upošteval sem razvoj med mestom in njegovim podeželskim okoljem, odnose med oblikami življenja in organizacijo v mestu in izven njega, medsebojne prijateljske in sovražne stike, vobče stoletne tokove gospodarskega, socialnega in splošno kulturnega značaja, ki so prodirali iz mesta v podeželje in obratno. Zato knjiga ni samo zgodovina mesta Kranja, marveč cele kotline in vikorlior je bil Kranj zmožen združiti gospodarsko življenje Gorenjske, tudi v blistevnih potezah zgodovinske Gorenjske. Končno pa mestna zgodovina ni smela biti lokalna kronika najzgodnejših dogodkov, marveč povezana in uvrščena v celotni zgodovinski razvoj našega naroda, da odkrije notranje sile, ki so oblikovale preteklost našega mesta. S tem želi biti knjiga živa vez med preteklostjo in sedanjostjo.«

Vsebinska knjige se deli v 3 velika poglavja. Prvo poglavje obravnava vso dolgo dobo: »Od začetka do reformacij«. Uvod temu poglavju je pod naslovom: »Kranj v davnilce (str. 3-8) napisal g. dr. W. Schmid. Dalje obravnava ta del knjige sledeča vprašanja: »Žibel mesta«, »Mestna naselbina«, »Mesto in cerkev«, »Mesto in pravni red«, »Mesto in gospodarstvo«, zadnji odstavek »Srednjeveška umetnost v Kranju« pa je napisal g. dr. Stele (str. 115-150).

Drugo poglavje obsega čas: »Od reformacije do Napoleonove dobe«. Tu pisatelj obravnava vprašanja: »Nove gospodarske sile«, »Zgodovina kapitalizma«, »Protestantska reformacija«, »Gospodarski zastoj« (v tem odstavku je priobčeno pregled mestnih financ iz 17. stol.; dalje avtor priobčuje za vsako stoletje od 15. dalje pregled vodilnih meščanskih rodbin); »Katoliška reformacija«, »V območju merkantilizma in prosvetljenstva«, »J. M. Kremerschmid«, »Slikarska in podobarstva obrt v Kranju« (napisal g. dr. Stele str. 254-274, za Kranj je bila zlasti zanimiva rodbina Layerjev; podobne delavnice za slikarstvo obrt niti Ljubljana tedaj ni imela).

»Od Napoleonove Ilirije do Jugoslavije«, je naslov dobi opisani v tretjem poglavju. Tu avtor opisuje sledeča razdobja: »Pod francosko oblastjo« (v tej dobi je bil v Kranju mair Pagliaruzzi; zanimiv je mestni proračun iz l. 1812); »Od restavracije do revolucije« (Prešernova spomenica na notranjega ministra z dne 7. junija 1848); »Od revolucije do ustavnosti«, »V območju meščanskega liberalizma«, »Odstavek «Kranj v Jugoslaviji» prikazuje industrijsko-trgovski razvoj mesta v zadnjih 20 letih, navedeni so tudi podatki iz statistike o industrijskih in trgovaških obratih. Stavak g. dr. Stele: »Oblike Kranja in njegov zgodovinski razvoj« (str. 373-383) zaključuje zgodovino mesta.

Pod naslovom: »Meščanske hiše« obravnava avtor lastnike vseh do letos zgrajenih hiš v Kranju, za kolikor nazaj jih je mogel zaslediti. Opombe vsebujejo kratice, zelo obsežno navedbo virov, iz katere se vidi naravnost ogromno delo pisca, potem sledi resume v francoskem in nemškem jeziku, katerega namen je napraviti knjigo dostopno tudi tujcu, seznam osebnih imen in stvarno kazalo.

Slike nam prikazujejo razne izkopenine (orožje, denar, okraske) pečate mesta in cehov, cerkevno notranjost, slike patronov župne cerkve iz prejšnjega krilnega oltarja (sedaj v galeriji na Dunaju), rokopiše, stare hiše v mestu, Layerjeve portrete in slike, razne portrete uglednih meščanov 19. stol., avtoportret M. Bradaške, razne društvene slike, panorame Kranja iz Valva-zorjevih časov, 18. in 19. stol. in končno današnji industrijski Kranj. Vseh slik je 162. Potem je še več risb, tlorisov hiš in cerkve ter diagramov. Priložni sta 2 dvobarvni karti in sicer: Zemljevid Kranja po katastrski karti iz l. 1826. in zemljevid kranjskega polja od 1826-1837.

Poudarili smo že, da podobne knjige nima še nobeno mesto v Jugoslaviji. Ponos vsake kranjske družine zahteva, da kupi to zanimivo in znamenito zgodovino Kranja, ki bo v nekaj letih prava rariteta.

DOBER ODGOVOR

Francoski pisatelj Villiers de L'Isle-Adam, rojen pred 100 leti, je stal nekega dne pred izloženim oknom, kjer je čakal na denar. Vi tu, Villiers? — Je vzkliznil njegov znanec začuden. — Kaj bi rekli vaši predniki, če bi vedeli, da pišete za denar?

— Veste, — je odgovoril Villiers mirno, — vsak človek dela za to, kar mu manjka. Jaz delam za denar, vi pa za čast.

Beseda o žrtvah

Kamnik, 18. novembra. Ne pomaga nič, človeku je že tako usojeno, da se mora žrtvovati. Brez žrtve sploh ni uspehov. Žrtve pa so zelo različne in jih delimo glede na okus na grenke in sladke, glede na težo na težke in lahke, po velikosti na velike in majhne, nekatere so potrebne, druge nepotrebne, pa zopet resne in smešne, koristne in škodljive in tako dalje. Zelo koristno se žrtvuje, recimo bogataš ali finančnik s darovno potrebno ustanovi. Podcenjevati tudi ni žrtve pijanca, ki se napije na dobrodelni prireditvi. Tako žrtve bi mogli uvrstiti med smešne, če bi ne bila tudi žalostna. Revček se do slabosti napije v korist siromakov. Pa dovolj o tem, drugače postanejo čitatelji žrtve dolgočasnja. Povedati pa je treba vseeno, da imamo v Kamniku fanta, katerega žrtve bi bila malone tragedija, na vsak način pa je bila sladka.

Kjer se govori o sladkosti, tam je gotovo ljubezen poleg, tragiko pa je to, da je bila ta ljubezen nesrečna ali točneje, neuslišana. Dotični predmet ljubezni ne brkajo dekle, temveč žena — je bil to arden in tako se je ljubezenski kandidat prelevil v samomorilnega in to zelo trdnostnega. Dvakrat je skušal pokazati trdnosti Micki, kako malo mu je do življenja, obakrat so ga pravosodno rešili iz zanke. Enkrat je šlo že pošteno zares. Našli so ga že napol mrtvega, na pravi pa je imel obeseno tablico z napisom: »Žrtve Mickice«.

Evo, tudi take stvari se dogajajo. Upajmo, da je fantu po tem srečno prestanem dogodku obšlo spoznanje, da je življenje le eno in da je življenje lepo, treba je le razumeti, da je življenje predvsem delo, ne pa brezsilno uživanje. Videli bo, da je v delu najboljši užitek. Kako je mogoče jemati ali življenje, ko je samo eno? In zaradi take stvari.

Iz škofoje Loke

— Zadnja pot ljubiteljskega Franceta Kogovška se je izpremenila v lep dokaz splošnih simpatij, ki jih je užival prerano umrli pokojnik med svojimi vrstniki. Žalno spoved je krenil ob 16.30 v torek izpred hiše žalosni na Poljanski cesti in so se uvrstili vanj ne le škofojčani, marveč tudi izredno mnogo delavstva Jugočeške. Stanovniki prijatelji so poklonili rajnemu kraščen venci pa tudi krsto so nosili delavski tovariši. Bil je izredno miren, tih, jesenki popoldan, skoro že večer, ko je krenil sprevod skozi mestne ulice na pokopališče. Marsikatero oko se je orosilo, ko je zdrknila krsta s telesnimi ostanke mladega moža v naročje matere zemlje.

— Nenavadno ozdravljenje 9-letne deklice. Škofojčaki okraj ima zopet svojo posebnost. Gre za 9-letno deklico, Tončko Krajnkovo, ki je bila v nedeljo na Brezjah. Dekletce je moralo prestati mnogo hudega zaradi neozdravljive bolezni, kakor je ugotovila diagnoza v Ljubljani. Dekletce je ohromelo, ni se moglo samo hramiti, imelo pa je tudi vse mogoče druge bolezenske nadloge. Starši so v zadnjem času iz dneva v dan pričakovali najhujšega. V nedeljo pa so šli Krajnkovi, oče Janez, mati Antonija in hčerka na Brezje. Otroka so morali nositi. Med cerkvenim opravilom pa je dekletce nenkrat lahko vstalo (preje je imelo nožice spodvite in zveržene) pa tudi z desno roko je pričelo gibati. Domov grede je šel otrok sam, tudi naslednjega dne ni delala hoja otroku nikakih posebnih težav. Hipno ozdravljenje je seveda vzbudilo veliko pozornost in tako ima hča Krajnkovi od nedelje polno obiskovalcev, ki prinašajo punčki to in ono. Tončka, na Godečiču doma, govori sedaj lepo in razločno, čeravno prej sploh ni mogla govoriti in tudi sama hoditi. Le toliko pravi, da jo v prsih malo boli in pa v nogah. Vseh otrok je pri Krajnkovi šest. Tončka je delala staršem, ki so iz delavskega stanu, največ skrb in to dobro poldrugo leto, ko jo je napadel pes in je menda ta napad vplival na otroka tako porazno, da ji je pričelo hirati miseljeve in brččas tudi živčevje. O nadaljnji usodi otroka je težko kaj reči.

— Prometne neizgode. O avtomobilu, ki si je izbil pri Thalerjevem oglu luč, smo pisali. Medtem smo doživeli še dve neizgodi. Fante so peljali visoko naložen voz senu v balah blizu Plevne. Nesreča je hotela, da je zdrknila ena bela na konja, ki se je splašal in zdriljal. Fante so poskakali z voza, eden med njimi pa je padel tako nesrečno, da se je občutno potolkel in je moral v bolnico. Prometno neizgodo so imeli tudi neposredno na cesti pri Šiferjevji trgovini. Tovorni avto se je hotel ogniti, pa je zavozil v ograjo. Ograja je bila še sreča, kajti sicer bi se avto zakotalil po nasipu. Tako pa so samo trpeli blatniki in luč. Obe neizgodi sta se pripetili v ponedeljek popoldne.

— Glej, glej, Jubault, vi, saj sploh ne razumem, kaj mi tu pripovedujete. Kaj vi, naš najboljši uradnik, najzanesljivejši... vi, ki ste pri podjetju že nad dvajset let... ki vam je moj oče in ki vam zdaj jaz zaupam kakor samemu sebi. Toda zakaj ste to storili? Kaj je bilo v vašem življenju? Vaša plača je lepa, mislim, da imate precej prihrankov... Imel sem vas za vzor poštnega, vestnega, neoporečnega človeka.

— Saj sem tudi bil, gospod ravnatelj. Toda pred tremi leti sem nehal biti tak.

— Zakaj pa?

— Zaradi ženske, — je vzdihnil Jubault. — Dolžan sem vam povedati vse, gospod ravnatelj. Do svojega osemindesetega leta sem bil res pri vašem očetu in potem pri vas vzor marljivega, poštenega uradnika. Ravnali ste z mano lepo, počastili ste me s svojim zupanjem. Delo me je veselilo, živel sem mirno, zadovoljno življenje. Vse, kar ni bilo odkrito, jasno, se mi je upiralo, groza me je bilo vsake nepravilnosti. Imel sem že lepe prihranke, nad petdeset tisoč frankov, razen tega sem bil pa kupil hišico na kmetih. Oddajal sem jo zaenkrat v najem, dokler bi se ne mogel preseliti tja kot vpokojenec... Slučajno sem pa srečal neko žensko...

Gospod ravnatelj, do tistega trenutka nisem vedel, kaj pomeni ljubezen, strast... Imel sem tu pa tam kakšno ljubavno dogodivščino, toda nikoli me to ni prišlo, nikoli nisem mislil na ženitev. Bilo mi je prijetneje kot samcu...

Mladinski dom v Zagorju

Zagorje, 18. novembra. Društvo za varstvo otrok je v četrtki sklicalo sestanek zastopnikov oblasti in družtev, da se posvetujejo o socialni in moralni zaščiti mladine. Sestanku je prisostvoval tudi Vojko Jagodič kot delegat Unije za zaščito otrok.

Zagorje je kot rudarski revir zelo trpe-lo med gospodarsko krizo, ki se njene posledice kažejo tudi med mladino. Večina šolske mladine je telesno oslabele zaradi slabe prehrane in mnogi otroci so nagnjeni k tuberkuloznim obolenjem. Če se javnost ne bo zavedla za to mladino, zla ne bo mogoče več zajeziti. Nujno potrebno je čim prej nuditi primerno socialno zaščito vsaj najrevnejši mladini, za kar Zagorje potrebuje mladinski dom. Društvo za varstvo otrok razmišlja o ustanovitvi mladinskega doma, ki bi nudil najrevnejšim otrokom, česar ji mne morejo nuditi tesna nezdrava stanovanja in njihova neposredna okolica; otroke je treba zaščititi socialno-zdravstveno, pa tudi nuditi jim primerno vzgojo. Mladinski dom bi bil v resnici pravi dom tistih otrok, ki so sicer zdaj brez primerne socialne zaštite obsojeni v telesno in duševno propadanje. V domu bi bilo tudi dnevno zavetišče za otroke, ki so sicer brez nadzorstva podnevi, ko so njihovi roditelji bodisi na delu ali bolni.

Ustanovitev doma seveda ni lahka naloga in društvo bo moralo najprej premagati gmotne težkote. Brez javne pomoči paš ne bo moglo uresničiti lepe zamisli. Toda če bo dovolj razumevala povsod, kjer jih mora skrbeti zdrav razvoj naše mladine in bodočnosti, bo Zagorje dobilo mladinski dom že v doglednem času.

Železniško postajališče v Moste

Ljubljana, 19. novembra. Leta 1935 smo pričakovali, da dobimo med postajama Ljubljana gl. kol. in Devica Marija v Polju še eno postajališče in sicer v bližini kemične tovarne. Zaradi močno naraslega števila prebivalstva v bivši občini Moste je bila zgraditev postajališča še takrat nujno potrebna.

Zakaj mora toliko ljudi tako daleč hoditi na železniško postajo v Ljubljano in tam že itak dovolj tesne razmere glede prostora še poslabšati, nam res ni razumljivo. Železniška uprava se na vse kriplje trudi, da zboljša potniški promet tako glede udobnosti, kakor tudi glede dohodkov. In vendar lahko trdimo, da ni za potnika nobena udobnost, ako mora s prtljago tako daleč do postaje. Marsikdo, ako nima resne in nujne potrebe, raje opusti vožnjo z vlakom.

Prihke na ljubljanskem kolodvoru še ne bodo kmalu tako urejene kakor zahteva današnji človek in njegove vsakdanje potrebe. Če bodo tudi kolodvor razmeram potrebno uredili, bo vsekakor v interesu železniške uprave in občinstva, da se potniki iz in iz mesta Ljubljane postajale na predmestna postajališča. Prav nobeni razlogi nam niso znani, iz katerih bi bilo umestno, da se potujoče občinstvo, ki ima namero odpotovati ali ki prihaja v Ljubljano, usmerja na glavni kolodvor.

Ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani prosimo, da to vprašanje ponovno vzame v presojo in pretehta, dali so ovire res nemagljive. OKIŠ

Izpred obrtnega sodišča

LE NEKAJ MINUT JE IMEL ZAMUDE

Viktor je iztoževal od svojega bivšega službenega gospodarja odškodnino za 14-dnevno odpovedno dobo. Razprava o tej tožbi je bila določena ob osmih zjutraj, obe stranki sta bili o tem pravilno obveščeni. Ob določeni uri se je zglasil tožnik, toženca pa ni bilo. Po predlogu došle stranke se je proti tožencu izdala kontumačna sodba, to se pravi, da je bil toženec obsojen v plačilo vtoževane vsote ne glede na to, je-li bil Viktor upravičen zahtevati odškodnino ali ne.

Glede take sodbe pa zamudna stranka lahko izpoužije pri sodišču, da se razprava ponovi, če verjetno izkaže, da je nastopil kak dogodek, ki je stranki onemogočil pravočasno priti k sodišču. Taki dogodki so n. pr.: če stranka nenadoma oboli, če povenjen brv odnese, če plaz pot zasuje itd. V predmetnem primeru se je toženec sicer zglasil pri sodišču, toda že potem, ko je tožnik že odšel, in se mu je povedalo, da ima pravico zahtevati postavitev v prejšnji

stan. Predlog je utemeljeval, da je nekaj minutna zamuda nastala zaradi velike oddaljenosti in slabega vremena. Sodišče temu predlogu ni ugodilo, ker za to ni bilo zakonitih razlogov. Zakon ne predvideva, da bi smela stranka, ki daleč stanuje, zamuditi narok; v tem primeru pa je toženec stanoval v Dermotovi ulici, odkoder je do sodišča sigurno krajša pot kakor pa od Podsmreke pri Dobrovi, od koder je Viktor pravočasno došel na sodišče. Če je kdo zelo oddaljen od sodišča, mora paš prej oditi z doma.

Tudi na vreme se sodišče ni moglo ozirati; bil je le pohleven jesenski dež, ki niti kolesarjev ni oviral. Pač pa bi nenadni snežni zameti, ki bi onemogočili potovanje, bili tak dogodek, katerega toženec ne bi mogel premagati; v takem primeru bi bil toženec lahko dosegel, da bi se bila razprava ponovila.

Ti predpisi veljajo za vsa sodišča. Zato naj stranke točno pazijo, da ne zamude naroka; če ga zamudita obe stranki, se ni nič posebno hudega; postopanje začasno počiva, po preteku treh mesecev pa se pravda na predlog ene ali druge stranke nadaljuje. Hujše pa je, če samo ena stranka pride, druga pa ne; proti izostali stranki se na predlog došle stranke izda kontumačna sodba, ki je v mnogih primerih celo kritična.

Nove skladbe

Ljubljana, 19. novembra. Dr. Josip Čerin: 1) Meditation (Borba za srečo), 2) Vena. Valčkova pesem na besedilo Mirka Kraglja. Klavirski part stane 18 din. Naroda se v Matični in Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Skladbi sta pa prirejeni tudi za salonski orkester ali za godbo na pihala. Prepis notnega materijala se jabi ali proti odškodnini lahko naroči pri skladatelju, v Ljubljani na Gospodarski cesti (pri Novem svetu). Pomnkanje dobrih domačih skladb — zlasti za salonski orkester — je pri nas občutno in zato se gostinske in kavarniške muzike, pa tudi radijo poslušajojo pri svojih programih tujih, inozemskih skladb na škodo naše muzike in njenih skladateljev. Prav in hvalevredno je zato, da je svoj obolus za zboljšanje tega stanja prispeval tudi za služni kapelnik in dirigent, glasbeni praktik dr. Josip Čerin ter je podaril pianistom in orkestrum dve posrečeni skladbi. Meditation je tematično vzorno zgrajena skladba z zmerno moderno harmoniko. Vena valček pa zelo priklupna plesna skladba, ki bo naglo popularna. Lahko se igra tudi brez petja. Obe toplo priporočamo.

Čiril Pregelj: Cvarji Jadrana. Besedilo J. Napotnika. Himna za dvočlanski mladinski ali za mešani zbor s klavirjem (harmonijem). Izvaja se tudi lahko brez spremljave (a capella). Ob 20-letnici Jadranske straže njenemu izvršnemu odboru v Splitu poklanja skladatelj. Samozaložba. Celje 1938. Cena partituri 12 din. Na prodaj v knjigarnah. — Učinkovita, blagolajna, pevna, za izvajanje bodisi v mladinskem ali mešanem zboru lahka skladba priložnostnega značaja bo brez dvoma dosegla svoj namen. Izdaja je lična, krasi jo okusna naslovna stran z morjem. Pevskim zborom in šolskim zborom bo skladba povsem dobrodošla. Naj jo pridno naročajo!

V tisku so najnovejši možki in mešani zbori skladatelja Zorka Prelovca: Nageljček na oknu (I. Albreht), Ajda, Puntarska himna (Matija Gubec), Mladeti (moški zbor), Koroski večer (I. Albreht), Vaska bridkost (Marica), mešana zbor. Izdaja Albin, Zagreb. Pesmim bo podloženo slovensko, srbohrvatsko in nemško besedilo. — V kratkem izide tudi zbirka 25 ljudskih idrijskih pesmi za možki in mešani zbor Zorka Prelovca. — Obeta se tudi istega skladatelja zbirka 40 možkih zborov in četverpesev. Z. P.

Št. Jurij ob juž. žel.

— Za spremembo imena našega kraja Št. Jurij »ob južni železnici«. Odkar leži naš kraj ob progi, ima ime »ob južni železnici«. To železnico so zgradili Nemci v avstrijskih časih. Zato ta naziv spominja na dobo našega hlapčevanja. Razen tega pa moramo vedeti, da južna železnica ne obstoja več. Zato je ime Št. Jurij ob južni železnici tudi nesodoben in nazadnjaški. Naši občinski upravitelji se nudi lepa prilika, da razmislija o novem imenu. Ime Št. Jurij naj ostane, odpravi pa se naj naziv »ob južni železnici« ker ne odgovarja sedanjemu času.

— Občni zbor Sadržarskega in vrtnarskega društva. Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva Št. Jurij ob južni železnici bo imela redni občni zbor v nedeljo 4. decembra. Vabijo se vsi člani. Občni zbor je važen. Tu bo lahko vsakdo povedal svoje mnenje, obenem pa bodo izvoljeni novi odborniki.

FREDERIC BOUTET:

Usodna ženska

V prostorni predsobi ravnateljevega kabineta bančnega zavoda Andrayev je sedel v sivi livreji dostojanstveni in samozavestni pisarniški sluga, ter prebiral novine, ko je nekdo naglo odprl na glavno stopnišče vođeča steklena vrata. — Glej no, glej, to je gospod Jubault, — je dejal sluga in dvignil oči. — Kaj pa vam je danes, gospod Jubault? Nekam čuden se mi zdite. To bo hripa, povsod se širi. V posteljo bi morali, — je pripomnil z zaupljivostjo, v kateri je bilo zrnce spoštovanja, ki je čutil, da ga je dolžan izkazovati enemu najstarejših uradnikov podjetja.

Jubault je bil star kakih štirideset let. Obleden je bil z nekakšno moderno eleganco, ob blizu nekoliko ponošeno. Njegov gladko obrit obraz je bil bled in oči so se mu mrzlično svetile. Vendar je pa premagoval čim bolj svoje navzlic temu vidno razburjenje.

— Čisto zdrav sem, — je odgovoril. — Rad bi govoril z gospodom Andrayem.

— Tajnik je pri njem. Ali želite, da ga takoj obvestimo vašem prihodu, ali pa bi morda trenutek počakali v čakalnici? Sicer pa to ne bo potrebno, prav kar je pozvonil, torej je že sam. Takoj mu grem povedat, da bi radi govorili z njim.

— Sluga se je kmalu vrnil.

— Vstopite prosim, gospod Jubault.

Jubault je šel za njim skozi čakalnico in sluga je odvedel v ravnateljev kabinet, veliko, udobno sobo modernega sloga.

Mlad mož, krepak, eleganten, gladkega, energičnega obraza stal pred pečjo s cigareto v ustih. Bil je Anton Andray, ki je bil pred petimi leti zamenjal svojega očeta v vodstvu velikega bančnega zavoda, ustanovljenega po njem.

— Dober dan, Jubault. Kaj pa bo novega? — je vprašal in podal svojemu uslužbencu prijateljsko roko.

Jubault se je ni dotaknil.

— Gospod ravnatelj... Ne... nisem vreden... Prišel sem vam to povedat...

Andray se je zasmejal.

— Dragi Jubault, kako slavnosten je vaš glas... Stavim glavo, da je storil kateri vaših podrejenih brezpomembno napako, za katero se čutite odgovornega.

— Ne, gospod ravnatelj. Stvar je mnogo resnejša, — je odgovoril Jubault s tihim, pridušenim glasom... Zlorabil sem vaše zaupanje, gospod ravnatelj... okradel sem vas.

Andray se je zdrznil.

— Kaj pravite?

— Resnico govorim, gospod ravnatelj... okradel sem vas... Kradem vam že malone dve leti... Zlorabljalot kot rečeno vaše zaupanje, ki ga gojite do mene, sem si enostavno prisvojil znatne zneske... Pojasnim vam, kako...

Bolestno in podrobno, do tistega polaga račune o zaupanih trgovski aktiji, je našteval podrobnosti in številke svojih poverb. Andray ga je poslušal z začudenjem, ki je zadušilo v njem vse druge občutke.

bojim se zase. Bojim se, da bom storil še hujše grehe. Dajte me aretirati, gospod, zločinec sem... V ječi bom varen pred seboj. S tem bo vse opravljeno. In pa, če si poišče novega ljubčka ne bom o tem ničesar vedel, — je zaključil s hropečim glasom.

— Vrnite se v svojo pisarno. Ne poveste o tem nikomur niti besedice. Dajte mi naslov in ime dotične ženske, — je dejal Andray. — Sporočim vam svoj sklep v štirinajstih dneh, ob koncu meseca.

Andray je ostal sam in zamislil se je. Občudoval je moč ljubezni. Imel je nekaj sočutja s svojim uslužbencem, zlasti je pa čutil žgočo radovednost glede ženske, ki je znala izpremeniti v zločinca poštenega, vestnega in skromnega uradnika. To mora biti prava, usodna ženska, je pomislil. In naenkrat se je v duhu ozrl nazaj na svoje ljubavne pustolovščine in se vprašal, ali je kdaj poznal bitje, ki bi se mu bilo posrečilo pripraviti njega, Antona Andraya, do težjega prestopaka? Ne. Ko je bil še mlad, bogat, svoboden in zapeljiv, je imel mnogo ljubic. Kateri na ljubo bi bil postavil v danem primeru na karto svoj položaj, zavoljo katere bi bil onečastil svoje ime in se dal zapreti? Nobeni bi ne bil doprinesel te žrtve... Nesrečni, strastni Jubault je pa za to žensko...

Znova je prečital ime in naslov, ki mu ga je bil pustil uradnik. Obšla ga je vroča želja, da bi sam videl to usodno lepoto in re pravi o rjnih nepremagljivih čarih. Še istega popoldne,

Sultanovi zločini prihajajo na dan

Blizu Istanbula so potegnili iz morja 17 vreč z ostanki trupel ljubice sultana Abdula Hamida

V Zlatem rogu blizu Istanbula dela že precej dolgo več bagrov. Zlati rog se je sčasoma zasil in nastala je potreba globlji ga na nekaterih krajih, če niso hoteli spraviti v nevarnost plovbe. En bager je dvignil z dna morja usnjeno vrečo, v kateri so bili ostanki ženske, ki je bila zašita v njo zvezana na rokah in nogah. Zlati rog je izročil bagrom svojo tajno. Z morskega dna so namreč dvignili 17 takih vreč.

Oblasti so dognale, da so to bivše žene rdečega sultana Abdula Hamida. V njegovem haremju je bilo okrog 300 žen. Pod nadzorstvom sultane Valide so živele tu žene, ki so sultanu rodile mnogo otrok, razen njih pa začasne ljubice ter končno sorodnice in ženske, za katere se je sultan prav malo brigal. Če je katero doletela nesreča, da se je sultan nehal zanimati za

njo ali če mu je bila sumljiva, da ga vara, je kratkoma zapovedal črnim evnuhom, naj jo odstranijo. In v takem primeru se je pojavila usodna usnjena vreča, v kateri je šla nesrečnica ponoči na dno morja v Zlatem rogu.

Abdul Hamid je zapisan v zgodovini Turčije kot rdeči sultan. Rojen je bil v Carigradu v palači Dolmabahçe leta 1842. Njegova mati je bila Armenka Faiša, ki jo je pobrala jetika. Njegov oče sultan Medžid je povelil otroka dojitelj Naayik Missale. Abdul Hamid je bil zahrbtn, ljubosumen, maščevalen in krut že v otroških letih. Od 20. do 30. leta je živel tako burno življenje, da si je uničil zdravje. S spletkami se mu je posrečilo strmoglaviti svojega strica Abdula Aziza, očetovega naslednika, potem pa še svojega brata Murada V., kateremu je stregel po življenju. 30. avgusta 1876 je zasedel Abdul Hamid turški prestol in vladal je 33 let.

23. decembra 1876 se je Abdul Hamid uprl načrtom Evrope na Balkanu. Leta 1877 je vodil vojno proti Rusiji in 3. marca 1878 je moral podpisati mir, s katerim je bilo Visoki Porti naloženo priznati neodvisnost Črne gore, Srbije in Rumunije. Leta 1883 si je dal Abdul Hamid zgraditi novo palačo Jildiz, kjer so se odigravali prizori stranske krutosti. Zrtve te sultanove krutosti so zdaj izročili valovi Zlatega roga. Abdul Hamid je storil vse, da bi utrdil svojo moč, toda njegov vpliv je padel od devetdesetih let in 24. aprila 1909 so se polastili mlado-turki Carigrada ter odstavili sultana. Ki je še v aprilu odpotoval v Solun in preživel tam svoja zadnja leta v vili Allatini brez vsakega stika z javnim življenjem. Preživel je pa malone še vso svetovno vojno. Umrli je leta 1918 v Bruslju; podlegel je pljučnici.

Kaj nam prinaša leto 1939?

Prvo prorokovanje, omejeno na splošne dogodke in na usodo Češkoslovaške

Preroki so se jeli letos oglašati zgodaj. Na Češkoslovaškem izide tisti brošura, v kateri so napovedani važnejši dogodki v letu 1939. Njen avtor je prerokoval tudi dogodke tekočega leta in marsikaj se je zgodilo točno tako, kakor je bil napovedal. O letu 1939 pravi, da bo v splošnem nemirno, polno negotovosti. Posledice je senjskih dogodkov in iz njih izvirajoče izpremembe evropskega zemljevida se bodo poznale in v politiki in gospodarstvu vse Evrope najmanj se leto dni. Socialni nemiri dosežejo v prihodnjem letu v Evropi višek. V zapadnih državah te izpremembe ne bodo ostale brez globokih pretresov. Komunizem se bo izpremenil v nov politični pokret. Politika bo zopet na višku, toda ponostavljena. Poseben razmah se obeta zakonodaja za zaščito družine. Čut pravičnosti bo sicer potisnjen k tlom, toda pravičnost sama pride v mnogih primerih bolj do veljave kakor doslej.

V letu 1939 sklenjene zakonske zveze ne bodo posebno srečne in ljubezen v njih ne bo igrala glavne vloge. Pač pa se obetajo trgovini in industriji zlati časi. V mnogih krajih bo treba za obe šele ustvariti nove pogoje. Svetu tudi ne bo priznane gleda hudi epidemiji. Zlasti hripa bo silno razsajala na zapadu Evrope. Prevaldovala bodo boleznj glave in živcev. Na Evropo se počasi vali val druginje, ki ga bo treba z odločnimi ukrepi potiskati nazaj. Izumi, upodablajoče umetnosti, arheološka odkritja in tehnični napredek so v znamenju dobre zvezde. Posebno letalstvo se bo v letu 1939 silno razmahnilo, čeprav bo zahtevalo nove težke žrtve; smrtno se bodo ponesrečili mnogi odlični letalci, na drugi strani bodo pa doprinele težke gmotne žrtve. Pomorske katastrofe bodo vzbudile grozo civiliziranega sveta, enako kakor potresi; dva huda potresa se obetata Evropi. Nova letišča dragih kovin bodo odkrita na južni poluti.

Tudi zvezdoslovje obrne nase zaslužen pozornost. Kirurgija bo imela manj uspehov in operacije se ne bodo vedno posrečile. Požari in elementarne katastrofe bodo po-

vzročile mnogo škode. Pač bo pa letina v večini držav zelo dobra. Težki oblaki vise enako nad Češkoslovaško kakor nad zapadno Evropo, neposredne nevarnosti nove vojne pa ne bo. Češkoslovaško čaka takoj v začetku leta nove težke preizkušnje. Novo politično življenje se bo le težko prilagodilo novim razmeram. Graditi novo državo je mnogo težje, nego se zdi na prvi pogled. Treba bo napeti vse sile in za delo bodo morali prijeti vodilni možje. Največje težave bodo s Podkarpatsko Rusijo. Še v prvi polovici leta bo delal narodnostni problem Češkoslovaški hude preglavice. Zlasti avtonomistična politika bo prihajala do veljave v konsolidaciji nove Češkoslovaške. Maj obeta v prvi polovici leta 14 težkih dni negotovosti in silne napetosti. Šele pozneje se bo pokazal vzrok, toda v zadnjem hipu se bo država izognila nevarnosti. Vse leto bo izpolnjeno z živahno diplomatsko delavnostjo. Vmes se bodo pa pojavljale tudi finančne težkote. V prvi polovici avgusta bo zopet nekaj kritičnih dni. Med letom bo umrlo več vodilnih mož. Ki pa so itak svojo vlogo že doigrali. Bodoči predsednik Češkoslovaške ne bo več imel svetovnega pomena.

Usoda Nemčije je skoraj v celoti zapadla v usodi njenih treh glavnih predstavnikov. Zasedba novih pokrajin prinese vsem sosedom Češkoslovaške velike socialne in gospodarske težkote, na vzhodu in na jugu tudi politične. Diplomatska aktivnost na osi se bo nadaljevala, to pot v zapadni smeri in sicer uspešno, čeprav se ne bo rešeno vprašanje kolonij. Iz Berchtesgadena bomo slišali nove važne izjave. 23. februarja, 11. junija ter 11. in 22. oktobra lahko pričakujemo pomembne izjave ali pa razne ukrepe, važne za vso Evropo. Lunina marka v maju in oktobru bosta obrnila poglede na Nemčijo. V splošnem bo pa vse leto 1939 v znamenju uspehov za Nemčijo in njene glavne predstavnike.

Pač se pa obetajo Poljski težki časi. 12. aprila se bo najbrž temeljito izpremenila njena zunanja politika, ker bo padel polkovnik Beck. Med letom dobi Poljska novo

liberalnejšo ustavo, ki bo zahtevala življenjske vodilne državnika. Finančne težkote pokažejo Poljski zopet pot k Franciji, toda njena izolacija se bo nadaljevala. Sosed Češkoslovaške na jugu bo kmalu pozabil na novembrsko navdušenje. Administrativne in gospodarske težkote se ne dajo premagati s svečanostmi in madžarske vlade se bodo morale večkrat menjati. Tudi Horthyjeva zvezda ne sije povsem jasno in trajno.

Aluminijasti film

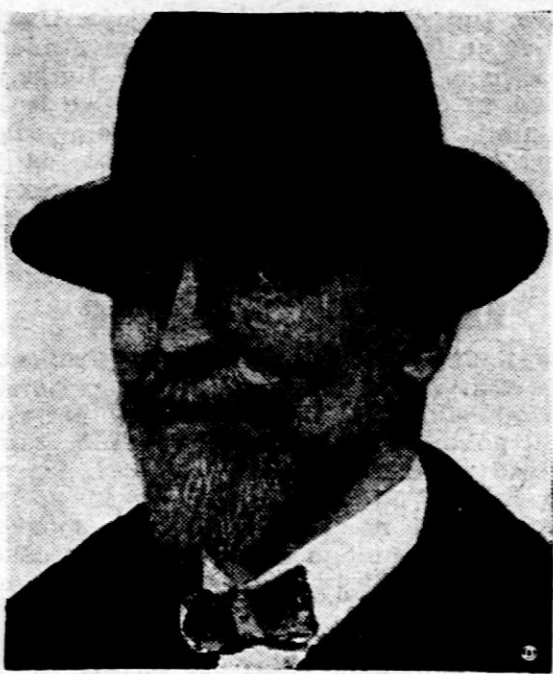
Doslej so izdelovali filme izključno iz celuloide, snovi, ki se zelo rada vname. Ne glede na nevarnost ognja je pri celuloidnem filmu še vprašanje, kako dolgo bo vzdržal. Z njim se nimamo tako dolgi izkušnji, toda če pomislimo, da je celuloid organska tvarina, si lahko mislimo, da ne bo posebno trpežen, da se bo lomil, ker je krhek in da bo sčasoma razpadel. To bi bilo pa neprijetno pri filmih, ki naj se kot

dokumenti ohranijo skozi stoletja bodočim pokolenjem. Zato ni čuda, da delajo poskuse v izdelovanju filmov iz trpežnejše snovi, v prvi vrsti iz kovine. Posebno razveseljuje uspehe so dosegli pri izdelovanju filmov iz tenkega aluminijastega traku. Negativni celuloidni film se prekopi na kovinasti film in ker je kovinasti trak neprozoren, se film ne projicira tako, da bi šla svetloba skozenj, temveč da se od njega odbija. Tako dobimo zelo jasne slike.

Praktično vzeto ima aluminijasti film omejeno trpežnost, ne skrči se, ne postane sčasoma moten in tudi ne obrabi se dosti. Razen tega se ne vname tako lahko, razbimo ga lahko dobro tako v tropičnih kakor v arktičnih krajih, česar o celuloidnem filmu ne moremo trdit. Poleg tega se da aluminijasti film kopirati z obeh strani, kar pomeni prihranek na prostoru. Tam, kjer so že jeli rabiti aluminijasti film, so napravili z njim najboljše izkušnje. Tako se mu ni poznalo, da je obrabljen, čeprav je tekli že 1500-krat.

Angleška banka in njen guverner

Montagu Norman zavzema mesto guvernerja že 18 let

Monumentalno bančno poslopje v Threadneedle Streetu v Londonu, brez pompozne marmorne in kričavih zunanjih okrasov se zdi navadnemu zemljanu vedno nekam skrivnostno. Angleška banka je srce londonske City, o kateri se je toliko govorilo v zvezi z nedavnim presenetljivim preokretom v angleški zunanji politiki in ljudje, ki se radi izražajo slikovito, trdijo celo, da sedi za njenimi stenami prava angleška vlada, čije nazori dajejo smernice oficijelni angleški politiki. Dejstvo je, da igrajo v Angliji bolj kakor kjerkoli druge gospodarske interese odločilno vlogo v politiki. A glavne smernice angleškemu gospodarstvu daje Angleška banka. To pa seveda tudi vpliva na angleško politiko in tako je guverner Angleške banke v najslabšem primeru vpliven tehnični svetovalec vlade.

Vlade padajo — guverner ostane

Guverner Angleške banke je bil vedno imenovan samo za dve leti. Sedanji guverner Montagu Norman pa zavzema to mesto že 18 let. Star je 66 let. Ze pogosto so krožile vesti, da se čuti utrujenega, da se bo umaknil in da bo zasedla njegovo mesto mlajša moč. Toda Montagu Collet Norman, najskrivnejši sestavni del sil, ki oblikujejo in vodijo angleško politiko, še vedno sedi v Angleški banki. Njegov ded po očetovi strani je bil eden njenih ravnateljev, njegov ded po materni strani je bil guverner. Noben izmed njih pa ni zavzemal v tem edinstvenem zavodu na svetu tako izjemnega položaja kakor sedanji guverner.

Vlade v Angliji se menjavajo. Baldwin je prišel po Macdonaldu in Chamberlain je zamenjal Baldwina. Montagu Norman, glavni predstavnik moči, ki jo predstavlja angleški kapital, je pa ostal. Na njegovo moč nimajo nobenega vpliva ne volitve, ne politični činitelji. Guverner Angleške banke je vtelesenje City, on predstavlja pravne denarne aristokracije. Montagu Norman je izobren diplomat. V politične spore se nikoli ne vmešava. Prilagoditi se zna vsaki vladi, ki jo postavlja voliti na čelo državne uprave. Toda vsaka vlada upošteva tudi njegove nasvete. Angleška banka kontrolira denar — hrbenico ne samo zasebne, temveč tudi državnega gospodarstva. Njegove odločitve so pogosto važnejše od ministrovih. Noben ministriški predsednik, nobena vlada ga niti zakonitim potom ne more klicati na odgovor. Montagu Norman je odgovoren samo upravi Angleške banke.

Simbol varnosti

Ta zavod sam je nekaj tako posebnega, kakor njegov predstavnik. Prvotno je bila to čisto zasebna banka. Ustanovil jo je leta 1694 bogat škot, ki je hotel posoditi denar holandskemu kralju, ko se je zapletel v vojno proti Franciji. Zdelo se mu je, da bi banki gotovo koristilo, če bi se imenovala Angleška banka. To ime je moral precej dolgo braniti proti raznim političnim skupinam, slednjič si je pa pridobil podporo stranke whigov, predhodnikov sedanjih liberalcev, in s tem je dosegel svoj cilj.

Od tistega dne je pomen banke naraščal. Zdal je Angleška banka simbol varnosti in solidnosti. Če hočete v Angliji o čemurkoli reči, da je povsem zanesljivo in varno, recite, da je to kakor Angleška banka. Njeni tresori so zaščiteni kot nepremagljiva trdnjava z jeklenimi ploščami in vrati, ki tehtajo 25 ton. Denar v njih je varen pred ognjem, dinamitom in bombami. Vsa uslužbenec, ki stopi v tresore, je avtomatično stihan ob vstopu in odhodu. In če bi se posrečilo nepoklicanemu priti v tresore, bi rabil najmanj 30 dni, da bi se dokopal do denarja, čeprav bi imel najboljšo pomočnico. Seveda pa je Angleška banka tudi dobro zastražena. Že od leta 1780 ni bilo nobenega primera, da bi ji pretila kakršnakoli nevarnost.

Kapitan iz burske vojne kapitan kapitala

Angleška banka ima svojo preteklost. Montagu Norman nima nobene, to se pravi, nima skoraj preteklosti, o kateri bi ljudje kaj vedeli. Rojen je bil leta 1871, študiral je v Etonu in v Cambridgeu in v letih 1900 in 1901 se je udeležil burske vojne, iz katere se je vrnil kot kapitan. Potem je pa predsedal k finančni stroki. Leta 1918 je postal namestnik guvernerja, leta 1930 pa guverner Angleške banke. Njegovo vrhovno načelo je, da mora biti vsaka dobra organizacija tako strogo disciplinirana kakor vojska. V Angleški banki je to svoje načelo strogo uveljavil. Sam je pa ostal izjema v gotovi smeri: ni se namreč uklonil uniformiranosti. Po svoji zunanosti spominja bolj na umetnika, nego na finančnika. Nosi vedno civilno obleko, tudi tam, kjer nosijo drugi žaket ali vsaj sako; nosi mehak klobuk, kadar nosijo drugi cilindre, dolge lase in kratko prištrženo brado. Njegov kabinet v banki je strogo zastražen. Priti do njega je težje kakor do kralja. Toda Montagu Norman ne zaupa niti temu ukrepu in opravi vsa važna posvetovalja na potovanjih izven Londona.

Tudi njegova potovanja so nekaj posebnega. Navadno pride v zadnjem trenutku, ko parnik že odhaja in sicer v svojem dolgem plašču s sivim klobukom na glavi in lahkim pletom čez roko. Urno jo ubere po stopnicah, ki so jih pustili samo zanj, pa jih takoj za njim dvignejo, in že izginje v svoji kabini. Dokler ne pripe parnik v pristanišče, kamor je namenjen, ga navadno nihče ne vidi. Nikoli ne pridejo do njega novinarji. Le redko ga vidi do daleč radovedni sopotniki. Še redkeje ga more kdo fotografirati. To se zgodi samo slučajno.

Doma rad čita, zlasti filozofske razprave, Shakespearea in sveto pismo. Zelo ljubi rože in ima najkrajše vrto v Londonu. V nasprotju z vsem finančnim in industrijskim kapitalom stoji na stališču, da se človek nikoli ne sme preveč žuriti. Če gre normalno v urad po svojem vsakodnevem razporedu, se nikoli ne pelje z avtomobilom. Lahko ga zagleda v množici ljudi na postaji, kako kupuje vozni listek, da se odpelje kam s podzemno železnico. Morda je tudi v tem vzrok njegove velike popularnosti in zaupanja, ki ga uživa splošno.

Podpisi kot vrednostni papirji

Na newyorški borzi avtografov so prodajali oni dan podpise slovečih umetnikov in politikov kot vrednostne papirje, ki imajo bodisi trajno vrednost ali pa narašča in po njem povpraševanje po njih, kakor po vrednostnih papirjih.

Največjo vrednost so imeli podpisi diktatorjev. Stalinov podpis je notiral 200 dolarjev, zdaj je pa padel precej pod 100 dolarjev. Hitlerjev podpis se dviga v ceni in notira zdaj nad 100 dolarjev. Mussolinijev podpis cenijo na 70 dolarjev, podpis pokojnega Atatürka na 60, zdaj bo pa seveda znatno poskočil. Rooseveltov podpis stane samo 25 dolarjev, dočim so ponujali pred leti zanj 80 dolarjev, kajti na borzi je zelo mnogo podpisov predsednika Zedinjenih držav. Podpisa A. Edena in L. Bluma, dokler sta bila še v vladi, sta veljala po 60 dolarjev, zdaj je pa padla njuna vrednost na pilihi 5 dolarjev. Za Chamberlainov podpis ponujajo 80 dolarjev. Stalno ceno ima podpis M. Gandija in sicer 30 dolarjev ter papeža Pija XI. 50 dolarjev.

Lokomotiva kot okamenina

Pred dvema letoma so našli v Ameriki pri delih na reki Colorado globoko v blato pogreznjeno lokomotivo št. 13, ki je bila skrivnostno izgubljena pred 50 leti. Vodil jo je takrat njen zblaznel konstruktor inž. Oskar Hansen. Drvel je z njo tako, da je nazadnje v vagoni vred zavozila v napol izsušeno strugo Colorada, kjer je nastala eksplozija. Lokomotiva je takrat izginila in mislili so, da jo je razneslo, kakor je razneslo vagon. Zdal so jo pa našli še dobro ohranjeno v blatu.

Letos ko so gradili krasen most čez Zlata vrata v San Franciscu, se je pa zgodilo nekaj še bolj čudnega. Postavljali so baš iz cementa vilit ogromen blok. Ki naj bi vanj vdelali mostne kable. Prispele so vlake z vagončki, polnimi cementa, toda zavore na lokomotivi so odpovedale in namestu, da bi se na določenem kraju ustavila, je drvela lokomotiva naprej, porušila ograjo in treščila 30 m globoko v cementno kašo, kamor se je pogreznila. Strojevodja je še pravočasno odskočil z lokomotive. Ko so inženirji pojezje izračunali, koliko bi znašali stroški, če bi hoteli pogreznjeno lokomotivo dvigniti, so prišli do spoznanja, da je bolje pustiti lokomotivo v cementu. In tako je ostala tam kot konservirana priča sedanje strojne industrije. Morda jo bodo ljudje čez več stoletij od-

kopali in presenečeni bodo še bolj, kakor so bili presenečeni delavci, ko so izkopali lokomotivo po 50 letih.

Cooper sredi svojih čestilk

Filmski igralec Garry Cooper je prispel s svojo ženo na počitnice v Anglijo, kjer je bil zadnjič leta 1932. V Londonu ostane baje samo teden dni, ker se bo moral kmalu lotiti novega filma, ki se bo imenoval »Zadnja meja«. Ko je zapuščal ladjo v Plymouthu, je dejal, da si je vedno želel nastopiti v filmu v Angliji, da so ga pa došle v tem ovirale hollywoodske obveznosti. Najljubše so mu vloge v filmih z ameriškega zapada, ker prinašajo ti filmi v zakajena mesta okoli čistega podeželskega zraka. Najmanj ceni svoje delo v filmu »Marco Polo«, ker ne ljubi historičnega kroja in ve vedno že vnaprej, da bo v njem smešen.

Ko je prispel Cooper na Taddystonski kolodvor v Londonu, so ga obkolili oboževalci, posebno ženske, ki so ga že dolgo pričakovale na peronu. Čim je izstopil s svojo ženo iz vlaka, ga je obkolila velika množica. Navdušena dekleta so splezala na prtljažne vozike in se iztegovala proti Garryju s prošnjo, naj se jim podpiše v spominke knjige in na fotografije. Dolgin Cooper je sicer molen iz množice kakor morski svetilnik, toda čestilke so ga tako stisnile, da se ni mogel niti ganiti, kaj šele, da bi bil delil podpise. Od njegove lepe žene, ki je za dobro poldrugo glavo manjša od njega, se je videl tu pa tam samo klobuček. Trajalo je precej dolgo, predno se je policija prenila do obkoljenih zakoncev in jim utrla pot do avtomobila.

Zbor narodnega delavstva

V nedeljo 13. t. m. je bil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani izredni delegatski zbor Narodne strokovne zveze, oziroma je bilo to prav za prav nadaljevanje rednega jubilejnega delegatskega zbora, ki je bil 3. septembra t. l., na katerem se pa ni moglo razpravljati o vseh aktualnih zadevah, zato je bil sklican izredni delegatski zbor za nedeljo 13. t. m.

Na tem zborovanju so bile zastopane skoraj vse podružnice po svojih delegatih. Glavna točka dnevnega reda je bila točka o izpremembi pravil in volitev novega izvrševalnega, nadzornega in upravnega odbora.

Po daljšem utemeljevanju g. dr. Alujeviča o izpremembah pravil se je razvila kratka debata, končno pa je bil sprejet nov osnutek pravil soglasno. V tem osnutku so upoštevani vsi važnejši momenti in potrebe današnje delavske strokovne organizacije. S tem osnutkom je pokazala Narodna strokovna zveza, da gre vsopredno z duhom časa in je prikojila nov osnutek v smislu potreb današnjega položaja.

Po končani razpravi o izpremembi pravil so bile volitve. Ker je dosedanji predsednik g. Rudolf Juvan, ki je predsedoval prvi narodni delavski organizaciji že 30 let, odklonil ponovno izvolitev, je padel predlog, naj se ga izvoli za častnega predsednika za njegove zasluge, ki jih ima v delavskem pokretu, ki ga je ustanovil in vodil 30 težkih let. Vsi navzočni so z velikim odobravanjem sprejeli ta predlog. Za novega predsednika pa je bil izvoljen za služni delavec na narodnem delavskem polju g. Tine Zupan z Jesenice, ki se udeležuje skoraj pri vseh naprednih organizacijah. Ker pa je novi predsednik Tine Zupan Jeseničan, je bil izvoljen za prvega in poslednjega podpredsednika g. dr. Jože Bohinjec, zaslužni socialni delavec, katerega pozna širša javnost po njegovih socialnih člankih in brošurah. S tem, da je prevzel g. dr. Jože Bohinjec vodstvo narodne delavske strokovne organizacije, je podano jamstvo za njen napredek in razmah.

Dalje so bili izvoljeni v izvrševalni odbor NSZ g. Ove Alujevič za II. podpredsednika; g. dr. Alujevič Branko za I. tajnika; g. Jamnik Avgust za II. tajnika; g. Ambrožič Jože za I. blagajnika; g. Hočevar Alujevič za II. blagajnika in v odbor g. Terkuš Edvard; v nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: g. dr. Kovič France, Pivk Jakob, Juvan France, Markizeti France in Stante Ivan. V upravni odbor pa so bili izvoljeni vsi predsedniki podružnic.

Po končanih volitvah je poslednedeči podpredsednik podal v kratkem načrt bodočega dela, bodril delegate k složnosti, vztrajnosti in delu, naker je predsednik Zupan zaključil lepo uspešno zborovanje narodnega delavstva.

PRIPOROČLJIVA KUCHARICA

— Zakaj pa imate pri obedu stražnika? — To je pa zaradi naše kuharice. Radi bi, da bi dobro kuhala, pa smo povabili k obedu njenega ljubčka.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Presenetljivo odkritje pri hišni preiskavi

Dve kolporterki, ki sta imeli nad 142.000 din — Uprava lista oškodovana za 76.000 din

Ljubljana, 19. novembra. Prema meseci je ljubljanska policija po nalogu preiskovalnega sodnika naredila hišno preiskavo pri kolporterkah Ivanki in Katarini Jeretini, ki stanujeta v Delavskem domu. Šlo je za neko kazensko zadevo, v kateri sta bili kolporterki ovaditeljici. Ta zadeva ni bila prav nič v zvezi z afero, ki se je rodila zaradi te hišne preiskave. Uspeh hišne preiskave je bil namreč presenetljiv. Policijski organi so našli na domu Jeretinih kar 36.500 din v gotovini in 7 hranilnih knjižic s skupno vlogo 102.267 din. V torbici Ivane Jeretine so našli še 149 din in 5 starih avstrijskih kron, v torbici Katarine Jeretine pa 3359 din gotovine.

Razumljivo je, da so se detektivji najprej vprašali, odkod toliko vsota denarja kot last rečnih kolporter, ki si morajo služiti vsakdanji kruh precej trdo in tako rekoč od pare do pare. Policija se je torej začela zanimati za izvor tega denarja. Zadeva je obširno preiskavo in je poizvedovala na vse strani ter končno ugotovila, da izvira precejšen del velike vsote od prodaje kdo ve koliko števil »Slovenca«, ki so jih kolporterke dobile na nepošten način iz »Slovenčevega« ekspedita.

Danes so se morali pred sodnikom podinčev v zvezi s to afero zagovarjati bivši ekspedit »Slovenca« Franc Trtnik iz Most — Zaloška cesta, kolporterka Ivana Jeretina in kolporterka Katarina Jeretina. Obtožnica pravi, da je Franc Trtnik v Ljubljani od januarja 1. 1932 do avgusta 1. 1938, torej v 6 letih in 7 mesecih, jemal v Jugoslovanski tiskarni ob delavskih po 20 izvodov »Slovenca«, ob nedeljah pa po 60 izvodov »Slovenca« in jih dajal Ivani in Katarini Jeretini po 0,50 din, oziroma po 0,75 za izvod v prodajo. S tem je vzel v »več ugrabitve«, kakor pravi jezik pravnikov, tujo lastnino, ki je bila skupaj vredna okrog 76.000 din.

Ivana in Katarina Jeretina sta v sporazumu s Francom Trtnikom prodali vse te izvodove »Slovenca« in je Ivana Jeretina Trtnika pregovorila, da je začel kaznivo dejanje. Trtnik je zagrešil prestopok po § 314/1-2 k. z., Ivana in Katarina Jeretina pa prestopok po § 314/3 k. z. in po § 314/1-2 k. z. Kaznujejo naj se po § 314/1-2 k. z.

Trtnik je v preiskavi priznal krivdo, zagovarjal pa se je, da je začel krasti izvede na prigovarjanje Ivane Jeretine in ne ve, koliko izvodov je na ta način oddal. Ravnanje uprave ing. Sodja je izračunal, da je bilo ukradenih ob delavskih po 20 izvodov, ob praznikih in nedeljah po 60 izvodov, ob ponedeljkih pa tudi po 20 izvodov lista, kar znaša skupaj okrog 76.000 din vrednosti.

Ivana Jeretina priznava, da ji je Franc Trtnik dal navedeno število »Slovenca«, zagovarja se pa, da je mislila, da je Trtnik te izvodove dobil zastojni v tiskarni, ker je imel slabo plačo. Katarina Jeretina pa sploh zanika krivdo. V preiskavi je trdila, da Trtnika sploh ne pozna. Spričo odkritega priznanja Frana Trtnika pa jima ne gre vera, zaključuje obtožnica.

V zvezi s to zadevo je bil osumljen tudi F. Alojz, vendar ni bilo dokazov za krivdo. Jeretina je bila tudi osumljena, da je na trgu ukradla K. Valentini 16.000 din gotovine in hranilno knjižico z vlogo 37.000 din, toda za to dejanje ni bilo dokazov. Ob zaključku redakcije razprava še ni bila končana.

UKRADENI TISOČAKE JE SHRANIL
Pred dvema letoma v juniju je bil okrog 27 let stari delavec Janez Senica pred okroglim sodiščem v Ljubljani obsojen na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor. Sodnični senata so ga spoznali za krivega, da je 30. januarja 1. 1936 vliomil v stanovanje železničarja Franca Verbiča v Stožicah in odnesel 15.000 din, katere sta imela Franc Verbič in njegova žena Gabrijela lepo zložene in spravljene v predalu. Soobtožena sta bila tedaj krojač in gostilničar iz Stožic Franc Zaletel in njegova žena Marija, a ta dva sta bila oproščena, da bi bila pomagala Senici pri vliomu.

Janez Senica je šel v zapor in začel prestajati kazen, začel pa je svojim tovaršem v kaznilišnici tudi pripovedovati, zakaj je zaprt. Kaznjenci se pomnijo med seboj tudi o takih stvareh, in sicer v svojem žargonu. Tako se na primer ne vprašajo, kaj si ukradel, temveč se vprašajo: Zakaj si pa pjunil? »Pjunil« je za te tiče to, kar je za nas ukrasti ali vliomiti. Pa je nekdo vprašal Senico zakaj in kako ter pri kom je pjunil, Senica pa je povedal svojo storijo. Prav podrobno je popisal, kako je vliomil pri Verbičevih in kako je plen shranil pri prijatelju in »stricu« Zaletelu v Stožicah, češ Zaletel je gostilničar in nihče mu ne more dokazati, da je denar ukraden, četudi bi se primerilo, da najdejo jurje pri njem.

Eden izmed sojetnikov, ki so poslušali Senico, je čutil dolžnost, da obvesti o vsem, kar je izvedel iz ust Janeza Senice, državnega tožila. To je bil neki K. M., ki je v svoji ovadbi prošil državnega tožila za kar mogoče popolno diskrecijo.

Državni tožilec je zahteval obnovo procesa proti Francu in Mariji Zaletel zaradi sodelovanja pri vliomu in zaradi prikrivanja in potuhe. Dovoljena je bila samo obnova proti Zaletelovim zaradi prikrivanja in potuhe po § 333/II-2 k. z. Ta paragraf določa, da se kaznuje s stroгим zaporom in z denarno kaznijo, kdor prikriva ali sprejema stvari, o katerih je mogel vedeti, da so bile pridobljene s kaznivim dejanjem in so vredne več kot 1000 din. Včeraj sta se Franc in Marija Zaletel na obtožbo po tem paragrafu zagovarjala pred kazenskim senatom ki mu je predsedoval s. o. s. Rajko Lederhas. Branil ju je advokat dr. Lemež, obtožbo je zastopal državni tožilec Sever. Razen tega je državni tožilec naprtil Franu Zaletelu še drugo obtožbo zaradi lažne razodetne prisage, ker Zaletel ni navedel kot svojo imovino tudi 10.200 din, katere so orožniki našli v njegovi hiši, in hranilno knjižico zadrage »Moj dom« z manjšo vlogo.

Zaletel se je zagovarjal, da se ne čuti krivega, le glede navedbe svojega premoženja nj morda prav naredil, ko je polagal

razodetno prisago, a nihče mu ni rekel, da mora prijaviti tudi svojo gotovino, na hranilno knjižico je pa pozabil, ker je mislil, da te vlogi ne mogoče realizirati. Zaletel je dokazoval, da si je prihranil 10.200 din, katere so orožniki pri hišni preiskavi našli. Res je, da je bil na koncu s gostino in krojaštvom, toda pripravil se je na poravnavo in zbral denar. Pomeje je bilo prodal in je izplačal vse upnike. Sumljivo pa je le bilo, da so našli v njegovi hiši tako veliko vsoto, a vsi so vedeli, da gre Zaletelovim slabo in ne morejo plačevati najbolj žuleh dolgov. Senica se je hotel najbrže rešiti iz zaporu in je morda zato pripovedoval tovarišem, da je pri Verbiču ukradeni denar njemu dal shraniti. Tudi žena Marija je zanikala krivdo. Senat je nato zasilil več prič. Nekateri, ki jim je Senica pravil v zaporu, da je shranil denar pri Zaletelu, so tako zopet izpovedali. Zaslišan je bil tudi Senica, ki je odločno trdil, da ni denarja ukradel in je bil po ne-dolžnem obojen, ter ga seveda tudi ni mogel dati Zaletelu v shrambo. Trdil je, da so Verbičeve obremenile priče podkupili. Senat se je po dolgi razpravi le preprčal, da sta obtožena kriva. Krog indicij je bil nekako zadržan. Dokazano je bilo, da je Senica Verbiču denar ukradel in na sodišču je najprej priznal, da je 10.200 din izročil Zaletelu. Po prenehanju zaporu bi si denar delila vsak na polovico. Potem je Senica rekel, da se je samo šalil, ko je tovaršem to zgodbo o denarju pripovedoval, zdaj pa sploh vse zanika. Franc Zaletel je bil obsojen zaradi prikrivanja ukradenega denarja in zaradi lažne razodetne prisage glede hranilne knjižice na 4 mesece strogega zaporu in 300 din kazni, žena Marija pa zaradi prikrivanja na 3 mesece strogega zaporu in 120 din denarne kazni. Pri držala sta si rok za priziv.

Samo na sneg še čakajo

Smučarski klubi se že pripravljajo na zimsko sezono in imajo pripravljene obsežne načrte

Ljubljana, 19. novembra. Vremenarji si še niso edini, koliko časa še bo trajalo lepo jesensko vreme. Nekateri napovedujejo, da bo do božiča suho, stari ljudje pa se prepirajo, da že del časa »diše« po snegu. Zimski sportniki, zlasti smučarji, ne verjamejo ne tem, ne onim, temveč so prepričani, da se bo izpolnil star zakon narave: suha jesen — mokra zima ali v smučarskem žargonu — snega na pretek. Klubi so že zdaj pripravljajo na bližnjo, mnogo obetajočo sezono in so sestavili zelo bogat tekmovalni spored. Mnogi bi radi postregli s še prejšnjim sporedom, toda za izvedbo manjka denarja. Ministrstvo za telesno vzgojo je pri nas precej mlačevsko votirano pri določevanju državnega proračuna in so zato klubi slejkoprej vezani na privatno podjetnost in darežljivost. Kaj bi se dalo iz našega dobrega tekmovalskega rezervarja napraviti, če bi država podpirala smučanje tako, kakor ga v drugih državah. Za primer naj navedemo samo naslednje. Že pred priključitvijo Avstrije je bil v okolici Beljaka projektiran moderen smučski stadion pod Dobračem. V načrtu je bila gradnja 4 skakalnice in prog za smuk in slalom. V novi državi bo ta načrt kmalu uresničen. Že letos bosta izgrajeni prog za smuk in slalom ter dve skakalnici za 40 in 70 m. V to delo je država investirala za letos 185.000 Mark (2.750.000 din) in sicer s pripomoči, da bi dala na razpolago še več, ako bi bilo dovolj delavcev, ki pa so zaposleni pri drugih delih. Celotni proračun za stadion pod Dobračem, kjer bi se stale vse tekmovalne proge, znaša 1 milijon Mark (15 milijonov din). Take številke so za nas pač še posem bodočnosti.

ILIRJANI SE PRIPRAVLJAJO
Eden naših najstarejših klubov, ki goji smučarstvo, Ilirija, hoče čim bolj doprinesiti k večjemu razmahu belega sporta. Smučarska sekcija je že začela s predpripravami. Za svoje tekmovalce v Ljubljani bo v kratkem priredila več gozdnih tekov, enako za tekmovalsko skupino v Planici, ki bo imela tudi telovadbo, Planiško skupino bo vodil naš reprezentativci Br. Smolej. Obe skupini bosta nato imeli kondicijski trening, ki ga bodo izvedli tudi v Lescah, kjer je Ilirija organizirala in zbrala skupino smučarjev. Z decembrom se bo začel glavni trening. V Planici se bo 4. decembra začel specialni tečaj za skoke in bo trajal do božičnih praznikov. Za skakače, ki se tega tečaja ne bodo mogli udeležiti, bo od 27. decembra dalje še en tečaj, ki bo, kakor prvi, pod strokovnim vodstvom. Istotako s drugim tečajem se bo začel v Planici specialni tečaj za tek pod vodstvom Franca Smoleja. Trajal bo mesec dni. Od 15. januarja do 4. februarja bo tečaj za smuk in slalom v Tamarju. Za vodstvo tega tečaja si je Ilirija zagotovila prvovrstnega inozemskega trenerja.

Tudi tekmovalni spored je obširen. S.

januarja bo v Planici klubsko prvenstvo v tekih, skokih, klasični kombinaciji in kot novost v Jugoslaviji, tudi klubsko prvenstvo v četvrtini kombinaciji (smuk, slalom, tek in skoki). 15. januarja bo Ilirija priredila medklubsko tekmo za juniorje in seniore v teku in sicer v Ljubljani ali v Planici. Kakor bodo pač snežne prilike. Na koncu januarja bo v Planici skakalna tekma za juniorje in naraščaj na 25 in 40 metrski skakalnici. 3. in 4. februarja bo v Tamarju medklubška tekma v smuku in slalomu, ki bo obenem veljala tudi za klubsko prvenstvo. Smuk bo s Kotovega sedla, slalom pa v bližnji smučarskega doma. Zgodnja prireditve bo 11. in 12. marca z velikim mladinskim dnevom v tekih in skokih. Ta tekma bo istočasno državno mladinsko prvenstvo. Letošnja prireditve utegne biti rekordna po udeležbi, kajti že na lanskem je nastopilo 170 tekmovalcev.

SMK LJUBLJANA V JUBILEJNEM LETU

Naš največji in nedvomno najmočnejši smučarski klub, Sm. K. Ljubljana, sčpi letos v deseto leto svojega obstoja. Za pompoznejšo proslavo tega dogodka ni sredstev, pač pa bo klub izdal posebno slavnostno brošuro, ki bo po svoji vsebini edinstvena v zgodovini jugoslovanskega smučarstva. Del brošure bo obsegal strokovne članke naših najboljših strokovnjakov in bo zato knjižica trajne vrednosti za klubsko funkcije in tekmovalce.

Klub je začel v oktobru z gimnastiko, ki bo trajala do božiča in sicer ločeno za tekmovalce in tekmovalke. Jutri bo prva prireditve v prosti naravi z gozdnim tekom za smučarje. O božiču se bo začel 15 dnevni tečaj za tekmovalce v novorvelski kombinaciji in sicer na Pokljuki. Istotako bosta še dva druga tečaja, eden na Gorjušah, drugi pa v Ljubljani, oba za slabše naraščajnike. Februarja bo poseben tečaj na Pokljuki za tekmovalke. Tekmovalni spored si je Sm. K. Ljubljana zamislil takole: 8. januarja klubski dan na Pokljuki. 15. januarja v Ljubljani medklubška skakalna tekma na skakalnici v Mrstecu. 22. januarja mladinski tek v Ljubljani. 6. februarja medklubška skakalna tekma na Ankeletovi skakalnici pri Trzinju, sredi februarja damski slalom v Zlebeh in 25. marca tek na 30 km na Pokljuki.

Slavnostni občni zbor bo po Novem letu in bo klub obenem razstavil vsa številna darila, ki jih je dosegel od svojega postanka. V ostalem bo vodstvo kluba posvečalo največjo pažno vzgoji naraščaj in upa, da bo znatno pomnožil svoji tekmovalni vrsti za tek in skoke.

V SVETOVNO ZNANI PLANICI

US Planica se nadeja dobre sezone. Društvo že nekaj časa popravlja vse skakalnice. 20-metrsko bodo povečali na 25 m s tem, da bodo zgradili še en in sicer umeten za-

let. Tudi 40-metrski skakalnica bo popolnoma prenovljena in trdno zgrajena. V osi jo bodo nekoliko premaknili in obenem za nekaj metrov povečali, da bo prikladna za kombinacijo. Tečaji se bodo začeli s prvim snegom, po možnosti že 1. decembra. Vodstvo šole bo imel Albin Novšak.

V splošnem je po vsem gorenskem kotu živahno delo za večji razmah skakalnega sporta. Na Jesenicah in v Bohinju grade skakalnice za šolsko mladino in naraščaj. Na obeh skakalnicah bodo sistematično vežbali mladino, vrhovno nadzorstvo pa so poverili Novšaku, ki bo tedensko po enkrat osebno poučeval mladino o skrivnostih skakalnega sporta. Gorenci upajo, da bo med šolsko mladino mnogo dobrega materiala. Preglaviše jim dela edino pomanjkanje smuči, kajti mladina si jih ne more sama nabaviti.

V Planici in v Kranjski gori že računajo z možnostjo, da bomo v Jugoslaviji imeli svetovno smučarsko prvenstvo. V ta namen so že zdaj poiskali primerne tekmovalne proge in ponekod že delajo na pre-

Izreden uspeh »Vdove Rošlinke« pri Šentjakobčanih

Gdč. Grgurevičeva je že stotič nastopila na deskah Šentjakobskega odra

Ljubljana, 19. novembra. Druga domača premiera na odru šentjakobskih amaterskih igralcev je imela res izreden uspeh. Grgurevičeva »Vdova Rošlinka« je občinstvu znana in o njeni kakovosti in priljubljenosti ni treba izgubljati besed. V vlogi Manice je nastopila gdč. Grgurevičeva, ki je ob tej priliki proslavila svoj stoti nastop na deskah Šentjakobskega odra. Med odmorom je jubilatki čestital predsednik G. Petrovič. Orisal je njeno delo pri odru, njeno požrtvovalnost in nesebično delovanje, kakršnega zmora samo človek, ki ga res globoko ljubezen priklepa na stvar. V imenu uprave ji je poklonil v spomin na časten jubilej srebrno vejico, tovarišice in tovariši so ji izročili cvetje in darove, občinstvo se je idealni jubilatki zahvalilo z aplavzom.

Glavno in naslovno vlogo vdove Rošlinke je igrala ga. Bučarjeva. Kakor smo pričakovali, je svojo vlogo odlično odigrala. Obvladala jo je do potankosti in jo tako tudi izrazila, saj ima v oblasti vsa za to potrebna sredstva mimike, kretenj, prepričevalnosti in živosti. Z lahkoto se je izognila vsem kočljivostim, občinstvo se je obilno nagradilo za doživeti lik vdove v jeseni, ki ji v žilah zaveje pomladanska sapa. K svojim številnim odličnim podanjam tipom je s tem Metka Bučarjeva dodala gotovo eno najboljših in najbolj uspešnih — vdovo Rošlinko. Gdč. Grgurevičeva je kot Ma-

sekah. Kranjskogorci so v Bukovniku našli idealno preseko za smuk z višinsko razliko 600 m. V Planici so očistili Ratečani tako imenovane Lomice, z grmičjem poraslo senožet, ki je tvoila prehod s Petelinjeka na Podkoren. Očiščen je tudi že znani slalomski plaz pod Cipernikom in enako plaz na Kotovem sedlu.

SAVEZNE IN PODSAVEZNE PRIREDITVE

Prva savezna prireditve bo konec januarja in sicer klasična kombinacija, ki bo tokrat v Zagrebu. V februarju bo alpska kombinacija, ki jo bo izvedel mariborski podsavez v proslavo 10-letnice svojega obstoja. 12. marca bo v Planici savezno prvenstvo v skokih na 65-metrski skakalnici združeno z mednarodno tekmo. Ljubljanski podsavez je za 21. in 22. januar razpisal podsavezno prvenstvo v klasični kombinaciji v Zagorju, 26. februarja pa bo na Mrzlici ali na Kumu prvenstvo v alpski kombinaciji.

nica vnovič potrdila, da jo je šteti k temeljnemu kamnu odra. Vsa njena igra je prišla, da sega že močno nad povprečni diletantizem. G. Plevelj je oblikoval Rošmanovega Janeza na svojstven način. Doslej smo ga videli na odrih kot bojazljivega in ljubavnega nerodnega. Plevelj Janez je bil krepak samozavesten fant, ki ga je občinstvo dojele prav močno zaradi naravnih igr. Zvitega in hinavskega mešetarja je igral ga. Eypper realistično. Ko bo njegova govornica jasnejša in ko se bo navadil varčevati s kretnjami rok, bo Eypper kos najtežjim nalogam. V vlogi Tončke se je prvič predstavila gdč. Porenta. Živahna vloga jo je nekoliko vrgla iz rutinskega igralškega okolja, a je treba pohvaliti njeno resno prizadevanje. Nekam medel je bil Jernejc G. Gornika, morda ni bil razpoložen. Seveda, tekst je treba obvladati, to je glavni pogoj za uspeh. Moser je bil odličn v epizodni vlogi Gašparja, v takih vlogah nima tekme. Ugajal nam je tudi pastir Tinče (Rado K.). Pri reprizah se v dialogih ne bo več zaletaval.

Režija ge. Polonce Juvanove je pokazala nekaj prav originalnih domislekov. Kmečki zbori in svatje so razveseljevali občinstvo, konec je posrečeno skrajšani, razočarana Rošlinka se vrže staremu Jerneju v naročje, dva para, srečna para, ob koncu. V celoti je predstava skrbno in z vso ljubeznostjo amaterjev pripravljena.

Iz Kranja

— Proslava 1. decembra. Kakor lani, priredi mestna občina tudi letos s sodelovanjem društev na predvečer narodnega in državnega praznika 1. decembra v Narodnem domu svečano oficijelno proslavo. Na programu bo slavnosten govor petje, deklaracije in godba.

— Mlekarski zavod in šola v Cirkicah. Združene gorenske mlekarne s sedežem v Naklem so kupile v Cirkicah ob bano-vinski cesti v Hrstje velikoh parcelo od posestnika Brešarja za vsoto cca 600.000 dinarjev. — Kv. meter je veljal 22 din. Tu se bo takoj pričela graditi velika mle-karna, ki bo koncentrirala vse mlekarstvo Gorenske. Več mlekarških zadrug, ki doslej še niso bile članice, je pristopilo k novo organizirani zvezi. Poleg velikega modernega mlekarškega obrata se bo zlasti na prizadevanje banske uprave zgradilo v Cirkicah tudi poslopje za mle-karsko šolo, ki se bo preselila iz škofove Loke v Kranj. Nakleške mlekarne bi za svoj obrat rajši gradile poslopje v Naklem, ali pa na Krennerjevem travniku na Zlatem polju, toda za Cirkice se je odločila banovina. Pričakuje se, da bo v kratkem razpisana gradbeni komisijski ogled, kakor se bo pričelo z gradnjo poslopij. Tako bo Kranj zopet dobil veliko gospodarsko pridobitev: moderen mlekar-ski zavod in mlekarško šolo.

— Kolesarska nadloga. Ob jutranjih in večernih urah, ko prihaja delavstvo v mesto, ali se vrača domov, so naše ceste polne kolesarjev. Ugotoviti pa moramo, da kolesarji ne poznajo nobenega reda in discipline. Vozijo po prepovedanih poteh, divjajo kot nori ne oziraje se na pešce, ne držijo se predpisane smeri, zvečer pa vozijo brez luči ter spravljajo v nevarnost sebe in druge. Pred kratkim sta na šenturški cesti treščila skupaj kolesar in kolesarka ter odnesla hude buške ter rabihi kolesi. Upravičeno prosijo pešci žandarmerijo, naj kolikor je v njeni moči zatira in kaznuje divjanje kolesarjev.

Izreki

Človek je lahko ljubljn navzlic svojim velikim napakam, nasprotno pa osvovljen prav zaradi svoje poštenosti in dobrih lastnosti.

Povprečne zakonske može karakterizirajo tri lastnosti: domišljavost, želja po dobri bdi in čistihlepnosti. Zene, podpirajte prvo, izpolnjujte drugo in podžigajte tretjo — pa vam bo ljubezen vaših mož zagotovljena.

Na svetu še ni bilo lakomnega in zvitega človeka, ki bi ne zašel prej ali slej predalet in se ne spozabil.

Zlo ni zapopadeno v izkoriščanju slabih stvari, temveč v zlorabljanju dobrih.

Družabni stremuh je človek, ki zapravlja denar, ga nima, za stvari, ki jih ne potrebuje, da napravi vtis na ljudi, ki jih sovraži.

riki poznajo ta način prenašanja vesti. Stavim glavo, da bobna zdaj Indijane poročilo o belih možeh, ki imajo krila.

— Bodo vsaj pripravljeni na nas.

Tam-tam so še vedno doneli in bobnanje se je nadaljevalo v enakih presledkih.

Nekje na obzorju se je prikazala rdeča zarja. Gauči so bili zažgali pampo, da bi uničili staro travo in napravili prostor novi. V travi se je nekaj zganilo in nekaj velikih kresnic je prestrašeno odletelo.

— Na straži bova stala dva. Mislim, da ostaneva s Halesom na straži do ene, — je odredil Morris.

Čez pol ure se je že mešalo v petje cikad Good-leyeovo smrčanje in mirno dihanje drugih, ki so tudi že spali. Polkovnik Morris in Hales sta sedela nekaj korakov od plapolajočega ognja. Na kolenih sta držala vsak svojo puško. V kratkih presledkih je vstal zdaj ta zdaj oni ter stopil pogledat k letalom, če je vse v redu. Ta opreznost se je pa zdela malone odveč, toda ugovarjal ni nihče.

Noč je minila mirno. Toda do jutra je odmevalo iz daljave bobnanje v dokaz, da tudi v pragozdno bede ljudje in se sproti obveščajo o življenju v njem... Tisočere kapljice so se lesketale v sveži zeleni travi. Majčkeni kelihki cvetlice so vabili kobiljke, ki so poletavali okrog njih liki velike pisane muhe ter, se z ostrimi kljunčastimi kljunčki dotikali kelihov. Jutro, tisto, ki je lepše od noči, je zdrnilo iz sna tudi Graya.

P. W.:

V zelenem pecku

roman

Mladenič, ki si je cowboye vedno mislil kot vsele fante, s sombreri na glavah in s pištolami za pasom sedeče na divjih konjih je zdaj ostrmel. Ioda za novo vprašanje ni bilo več časa. Jezdeca sta bila že pri njih, spretno sta skočila s konj in se ceremonielno odkrila.

- Buenos Dias!
- Buenas Amigo!
- Ste zadovoljni z bivaljši?
- Smo.

Jezdeca sta stopila k Morrisu in mu segla v roko, potem sta pa po vrsti segla v roke še drugim članom ekspedicije.

Kmalu so sedeli vsi okrog ognja, nad katerim je viselo več loncev. Stari Goodley je bil povzhan v kuharja in pridno se je sukal okrog loncev.

Pogovor se je zatikal. Može so izmislili, mladenci se je pa bal motiti jih z vprašanji.

— Ste zadovoljni tu?

— V polni meri, cavalero. Krasna dežela, samo če je dovolj vode. Pred petimi leti je pa pritisnila suša in na čredah so se mastili jastrebi. Sicer se pa zaradi tega, kar jih je tu, ni treba pritoževati. Ni se jih treba vnaprej bati. Med potjo sva dve ubila. Zadostuje zadeti kačo s koščkom kože in mahnti po nji s sekirico.

Starejši gauči je segel z roko pod oboje ter potegnul izpod nje ščepec tobaka in košček debelega, narezanega papirja.

Takoj so mu ponudili cigarete iz svojih zalog — Hvala, najraje kadim svoje cigarete. Vaš tobak ni dovolj krepak.

Spretno si je zvil cigareto med prsti in jo prižgal. Šele potem je odgovarjal na nova vprašanja. — Indijanci gotovo pridejo pogledat vas. Mirni so, vsaj tu. Njihov poglavar je dober mož in ve, da je težko zobati češnje z belimi možmi. Tu blizu, kakih deset kilometrov od tod, imajo naselbine... Pragozd. Pota so speljana več kilometrov daleč vanj. Razen tega imajo pa Indijanci svoje stezice, ki jim je pa težko slediti in ki nenadoma izginejo. Že večkrat sva hodila po njih, s sekiricami sva si delala pot, toda do jezer nisva nikoli prišla. Morda pridete vi z letali... Smer je težko označiti. Tam so pampe, — gauči je zamahnil z roko proti zapadu, — tam je pa pragozd. Nihče ne ve, do kam sega pragozd.

Smrdljiva cigareta je dogorela. Moža sta se poslovlila in obljubila, da prideta zopet naslednjega dni in da privedeta s seboj nekaj konj, da bodo mogli raziskovalci jahati po okolici.

Večerni mrak je kmalu pogoltnil jezdeca. Naša skupina mož je še vedno sedela okrog ognja, molče in nepremično. Le stari Goodley se je počasi sukal okoli svojih loncev in kmalu je poklical svoje tovariše k večerji.

Prva večerja v pustinji... Toda mladenci večerja še nikoli ni tako tekni-

la, kakor sedaj. Še dvakrat je prišel po približek in občudoval je Goodleyeovo kuharsko umetnost.

Bližnja stena pragozda se je izpremenila ta čas v temen, skoraj črn zid in bilo je kakor da je zakril pogled na pampo zgodnjaj pajočolan. Nekje se je oglašala cikada, takoj se ji je pridružil druga, za njo tretja, dokler ni zadonel koncert celega zbor-a.

Nebo se je stemnilo in zažarele so prve zvezde. Zatrepetale so živo, kakor da so tik nad glavami okrog ognja sedetih mož.

Mlademu Grayu se je zdelo, da bi zadostovalo iztengiti roko, pa bi jih dosegel.

— Lepo je tu, — je zasepetal.

Polkovnik Morris je vzel pipo iz ust in pogledal na uro.

— V treh urah si že dvakrat izpremenil svoje naziranje. Počakaj še malo s svojo sodbo. Ali pa lezi k počitku, da se naspši, predno izrečeš svojo tretjo sodbo. Danes ti ne bo treba stati na straži.

Može so ostali pri ognju, mladenci je pa odšel v leseno kolibo. Čez pet minut mu je že lezel spavec na oči. Zdelo se mu je, kakor da so se začuli med petjem cikad zamolkli udarci bobnov v daljavi. Predno je pa mogel razmišljati o tem, je zas-pal.

Polkovnik Morris je vstal in se ozrl na Halesa.

— Kaj pa pomeni to bobnanje? Tam-tam?

— Da, — je odgovoril Hales mirno. — Nekateri raziskovalci menijo, da je prenašanje vesti s pomočjo bobnov znano samo divjakom in zamorcem v Afriki. To pa ni res. Vsa plemena v Južni Ame-

Sokolstvo

Prvi december Sokola na Viču

Vič, 19. novembra. Letošnji državni in sokolski praznik bo Sokolsko društvo Ljubljana-Vič svečano praznovalo s telovadno akademijo, ki bo na državni praznik ob 20. v dvorani Sokolskega doma. Vaditeljski zbor in prosvetni odbor sta sestavila za slavnostno akademijo bogat in pester spored, ki bo nudil vsem posetnikom lep užitek. Vsi telovadni oddelki bodo nastopili z izbranimi domačimi vaditelji in vaditeljicami. Mimo telovadnih točk bodo na sporedu še govor podstaroste br. R. Mariničiča o pomenu 1. decembra za sokolstvo, deklaracije dece in naraščanja in petje sokolskega pevkega zbora. Po akademiji bo v dvorani družabni sestanek.

V smislu navodil Saveza SKJ bo ob 11. v dvorani Sokolskega doma slavnostna seja društvene uprave s prevežbo naraščanja v članstvo in z zaobljubo novega članstva. Dopoldanske svečanosti se morajo vsi člani in članice, ki imajo kroj, udeležiti v njem, vsi ostali pripadniki pa v meščanski obleki z znakom. Večerne akademije pa se udeležijo članstvo in naraščaj v meščanski obleki z znakom. Oporzjam na našo akademijo vse sokolsko članstvo, pripadnike bratskih edinic in narodno občinstvo, da se akademije udeležijo v čim večjem številu in tako z nami na manifestativni način praznuje največji državni in sokolski praznik. Spored akademije bomo še objavili. Zdravo!

Marljivi Sokol Medvode

Letos je naš dramatski odsek posebej pridno zastavil ter nam pripravil že tri uspele dramatske priredbe. Uvod nam je dal naš nadvse lepi »Deseti bratec«, sledilo so mu zabavni »Beneški trojčiki« a zadnji nas je kar trilateralno zaporedoma zabaval »Svejk«. Naši igralci se pa pripravljajo, kakor vsako leto na smučarski večer, ki bo dobil še poseben poudarek z »Vdovo Rošinko«. Prireditev bo 18. decembra.

1. december bomo praznovali letos posebno slovesno. Dopoldne bo društvena proslava, zvečer pa slavnostna akademija, ki bo letos zelo pestra. Na sporedu so lepe telovadne točke, žive slike in petje. Na ta dan se vsi oddelki pridno pripravljajo. Oporzjam nam naklonjeno občinstvo, da nas na ta dan ne pozabi poštasti. Kajti akademija nudi gotovo večji vsestranski užitek kakor navadne dramske uprizoritve.

Mladina se tega zaveda, zato pili in vežba, ker hoče pokazati širši plastem naroda, da je na pravi poti nacionalne in fizične vzgoje.

Sv. Miklavž namerava v naš dom z velikim oprtnim košem, slišal je, da bo letos huda zima in se je namenil obleči veliko število zavednih in pridnih Sokolčev, ki prihajajo redno in pridno v telovadnico. Da poživimo meddruštveno življenje, smo se tudi letos odločili, da bomo gostovali s »Svejkom« v Trzinu, dne 26. t.m. ob osmih zvečer. Tržičani nam bodo pa seveda v Medvodah vrnil. Tako gostovanja bi priporočali tudi drugim društvom, ker se s tem poživijo življenje in navežejo bratstvi stiki.

Našo štiridesetletno smučarsko skakalnico v Zlebeh pod Sv. Katarino smo letos temeljito popravili in pripravili za smučarske prireditve. Nameravamo pa tudi zgraditi tam v bližini na lepi vzhajni točki planinski domek, kjer bomo našli oddih v toplih in mrzlih časih. Le naprej! Zdravo!

Sokol Brezovica pri Ljubljani

Naše društvo je nedavno polagalo pred svojim članstvom obračun enoletnega dela, na VI. redni glavni skupščini. Pri tem je bilo posebno razveseljivo dejstvo, da je bila kot prva prireditev že v lastni dvorani in predogotovljenega doma. Pozivu skupščine se je odzvalo razveseljivo število članstva, ki je z zanimanjem sledilo poročilom posameznih funkcionarjev, saj so bila vsa zelo obširna in izbrana. Iz vseh poročil je bilo razvidno intenzivno delo društva v zadnjem poslovnem letu, ki je bilo letos kronano z dograditvijo lastne, čeravno skromne strehe. Vsa poročila so zborovalci soglasno odobrili in je bila pri volitvah v celoti z malimi spremembami izvoljena prejšnja uprava pod umnim in spretnim vodstvom staroste br. Jevca Andreja. V upravo društva so bile letos pritegnjene tudi nekatere mlajše moči.

Pri tej priliki smo prisiljeni grajati to, da je bila naša tako uspešna skupščina brez navzočnosti zastopnika župe, ki smo ga vabili in si ga posebno letos želeli, da bi videl, kako in kaj delajo v najtežjih razmerah njene edine članstvo s tem ni bilo zadovoljno.

Dograditev našega doma se bliža kraju dovršitve se še adaptacijska dela in upamo, da bo letos 1. decembra izročeno svoje-

mu namenu. S kulukom članstva, zbirkami in darovi naklonjenih src smo dosegli skromen, a za nas razveseljiv cilj. Pod svojo streho smo in nihče nas več ne bo preganjal! Za pomoč najlepša hvala vsem prijateljem in sodelavcem!

Po odobrenem načrtu za bodoče delo in prosep društva je br. starosta s pozdravom kraljevskemu domu in vzklikom našemu mlademu starosti Nj. Vel. kralju Petru II. zaključil uspešno skupščino, naka je članstvo zapelo sokolsko himno in se zadovoljno razšlo z gestom v srcu: Le naprej brez miru! *

Sokol I Ljubljana Tabor. Ker se je število ženske dece tako povečalo, da ni več mogoča telovadba v enem oddelku, je vadiateljski zbor odločil, da razdeli deco po starosti v dva oddelka, ki imata telovadbo ob spodaj navedenih urah: ženska deca od 6-9 let: torek in petek od 17-18 ure in ženska deca od 9. leta dalje: torek in petek od 18-19. Oporzjam stareše na gornji razpored, posebno glede mlajše dece in jih pozivamo, da privedejo svoje deco v sokolsko telovadnico in jo tu prepuste skrbnemu vodstvu naših vodnic.

Dram. odsek Sokola IV. v Ljubljani. Vprizori v nedeljo 20. t.m. ob 3 pop. na Laverici Nestroyevu veseloigro s petjem »Utopljenec«. Na dve urici prisrčne zabave vrljudno vabljeni! Zdravo!

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«. Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Nedelja, 20. novembra
8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8:15: Prenos cerkvene glasbe šolske službe božje iz franciskanske cerkve. — 8:45: Verski govor (gosp. dr. Vilko Fajdiga). — 9: Napovedi poročila — 9:15: Radijski šramel — 10: Koncert Radijskega orkestra. — 11: Solistične točke lahke glasbe (plošče). — 11:15: Predavanje ob 70 letnici grafične organizacije. — 11:30: Pevski in orkestralni koncert društva »Grafika«. — 13: Napovedi — 13:20: Operni spevi ob spremljevanju klavirja. Sodeluje: g. Jože Gostič, tenorist zagrebške opere in g. prof. Marjan Lipovšek. — 14: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 17: Kmet. ura: Zakon o pridelku in njegova praktična uporaba (Ing. Pahor Bogdan). — 17:30: Vesel popoldanski spored. Sodelujejo gđe Polidka Zupanova, g. Stanko Avgust in Radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura.

Narodne pesmi naših žumberčanov — (Viktor Pirnat). — 19:50: Klavirski koncert: Plesi raznih dob in narodov (g. prof. Pavel Sivic). — 20:30: Koncert. Sodelujejo: g. Nada Udovč-Brejc, g. prof. M. Lipovšek (spremljava) in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Lahkih nog naokrog (plošče). — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 21. novembra
12: Zvezje in zvezniki (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zdravniška ura: Želodčne bolezni (da. dr. Božena Zajc-Lavrič). — 18:20: Nekaj hrvaških pesmic (plošče). — 18:40: Ob stoletnici Augusta Senoe (g. prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: O potrebi tovarne avtomobilov v Jugoslaviji (Leo Barič, publ. Zgb). — 19:50: Zanimivosti. — 20: Nekaj zborov (plošče). — 20:30: Koncert: Izjava g. Filip Bernard (flavta) in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Koncert Radijskega orkestra. — Konec ob 23. uri.

Torek, 22. novembra
11: Soliska ura: Rudarski otroci iz Srbije v Sloveniji (gđe. Julija Sušteršič). — 12: Naši pevci, naše pevke (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi — 13:20: Šramel »Škrjanček« — 14: Napovedi. — 18: Koncert Radijskega orkestra. — 18:40: Psihološki problem malega naroda (g. prof. dr. Fr. Veber). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Djura Jakšič kot slikar (prof. Branko Popović). — 19:50: Vesela krunica. — 20: Dvorak: Slovanska rapsodija (plošče, filharmon orkester). — 20:20: Fr. Rosenfeld: Lorenzo de Medici, drama (izvajajo člani Narodnega gledališča v Ljubljani). — 21: Cimermanov kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Koncert Radijskega orkestra. — Konec ob 23. uri.

Sreda, 23. novembra
12: Valčki, polke in koračnice (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi — 13:20: Uverture in fantazije (plošče). — 14: Napovedi — 18: Mladinska ura: a. Prvo potovanje okoli sveta (g. dr. Valter Bohinec), b. Pomoč otrokom v obmejnih krajih (ga. Pavla Kovarčeva). — 18:30: Udočičeva in Lovsetova (Plošče). — 18:40: Vzgojne težave (g. dr. Stanko Gogala). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Meštrovčeve Madone (Branko Maršič, Zgb). — 19:50: Prirodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov). — 20: Samospevi g. Ladislava Rakovca, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20:45: Salonski kvartet.

— 21:30: Angleške skladbe (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emone. — Konec ob 23. uri.

Četrtek, 24. novembra
12: Vsakemu nekaj (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Ivan Magister igra na harmoniko. — 14: Napovedi. — 18: Vsakemu nekaj, igra Radijskega orkestra. — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Savez Sokola kr. Jugoslavije. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Koncert lahke glasbe: Skladbe Antona Jakla, izjava Radijskega orkestra, plesne pesnice pojeta Jožek in Ježek. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Duet ceter, g. E. Mezgilits in M. Hebein. — Konec ob 23. uri.

Petek, 25. novembra
11: Soliska ura: Naši izseljenci po Evropi (gđe. Julija Sušteršič). — 12: Iz naših krajev (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: Žena v kiparstvu (ga. Mara Kralj). — 18:20: Šramel igra (plošče). — 18:40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Pogozdovanje v Jugoslaviji (dr. Josip Balen, univ. prof.). — 19:50: Zanimivosti. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21: Klavirski koncert g. Dudy Temmel-Belec. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Sobota, 26. novembra
12: Po traku plošče zdaj hitijo, dobro so izbrane — naj vas razvedrijo! — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Po tekočem traku plošče zdaj hitijo, dobro so izbrane — naj vas razvedrijo! — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: a. Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanju. b. Striček Matiček. — 17:50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust, igra Radijskega orkestra. — 18:40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Zedinjenje Srbije s Crno goru (Blaise Gjarović). — 19:50: Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20: O znanosti politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Jože Vombberger: Muhasti amor. — Vesela zvočna igra iz življenja Jake Smolake in njegovih, izvajajo člani rad. igr. druž. vodi ing. I. Pengov. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za dober konec (igra Radijskega orkestra). — Konec ob 23. uri.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklid, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Nepremočljive Hubertuse trenčkote in vse vrste dežnih plaščev, oblek, perila t. t. d. najboljši nakup pri **PRESER**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Sveže najfinišje norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in slabotnim osebam.

50 PAR ENILANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

KLIŠEJE

ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

OBLEKO

lepo narejeno, računam delo 100 Din. Krojač Boštele, Dalmatinova 3.

JABOLKA
štajerska, zimska, zelo okusna, plemenite vrste kakor kanada, citronke, lederice itd., kg. po 5 in 6 din, zaboji od cca 50 kg brutto za netto, franko postaja kupca za 1/2 predujma, ostanek po povzetju razpošilja: Ekspert »Jabolka«, Maribor, Pobrežje, Gosposvetska 56.

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

31 LETEN
poročen gospod išče prijateljstvo gospe ali gospodične v letih do 45. Ponudbe pod »Osamljenec« na upravo »S.L. Naroda«. 2684

STANOVANJA

LEPO SONČNO SOBO
in kuhinjo poceni oddam. — Poizve se pri Klavžer, Vošnjakova 4. 2693

POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

Večerni tečaji od 1 do 4 mesece, oddelki od 1/4 do 8. in od 1/8 do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno, pričetek poljubno. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. — Največja strojepisnica! 2645

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

MEDARNA
Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi sortirani prvovrstni cvetlični med po najnižji ceni. 2679

KOPIT
IN CEVLJARSKIH STROJEV
večjo količino po zelo ugodni ceni imam naprodaj. Kupci naj se zglase osebno pri meni. — Priporoča se Franc Rabič, trgovina usnja, Senčur pri Kranju. 2683

RENEŠANCA
(nemški slog) kompletno orehovo spalnico ter stole in zofa za jedilnico ugodno prodam. — Istotam opremo za kuhinjo in jedilnico, vse v zelo dobrem stanju. Na ogled poljubno. — Černe Avgust, mizarstvo, šiška, Ljubljana, Vodnikova 83. 2685

STANOVANJSKO OPREMO
kompletno, novo, lovsko puško »Browning« in eno ščuc na kroglo, montirano z daljnogledom, in lep kavarniški nastavek — prodam. Karol Polajnar, Ljubljana, Kavarna »Prešeren« 2694

KAPITAL

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

URADNIŠKA POSOJILA
podelujemo na ugodne dolgoročne mesečne obroke v zvezi brezplačnega zavarovanja na podlagi zagnambe, oženjeni brez porokov. Banka in hranilnica d. d. Informacije brezplačno F. L. Klemen, Ljubljana, Gosposvetska 10. 2689

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

2.500 DIN
potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pišite: »ANOS«, Maribor. 3.M.

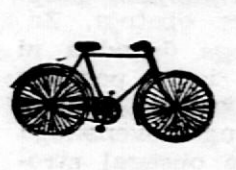
STE SE ŽE PREPRIČALI

da Vam je »SLAVIN« pri snazenju štedilnika, jedilnega pribora, emajliranih predmetov, steklenine, medenine t. t. d. neobhodno potreben? »SLAVIN« Vam vse to osnaži brez drugih pripomočkov. Zahtevajte pri svojem trgovcu samo domače čisto!

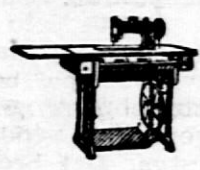
SLAVIN

Otroški vozički
najnovjših
modelov

Dvokolesa,
motorji,
trilekli

Šivalni
stroji
pogrezljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR,
Aleksandrova cesta 26

ZA JESEN-
ANGLEŠKO.
ČEŠKO
SUKNO!

320 m
A. Skaberne
Ljubljana

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVUJA je

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

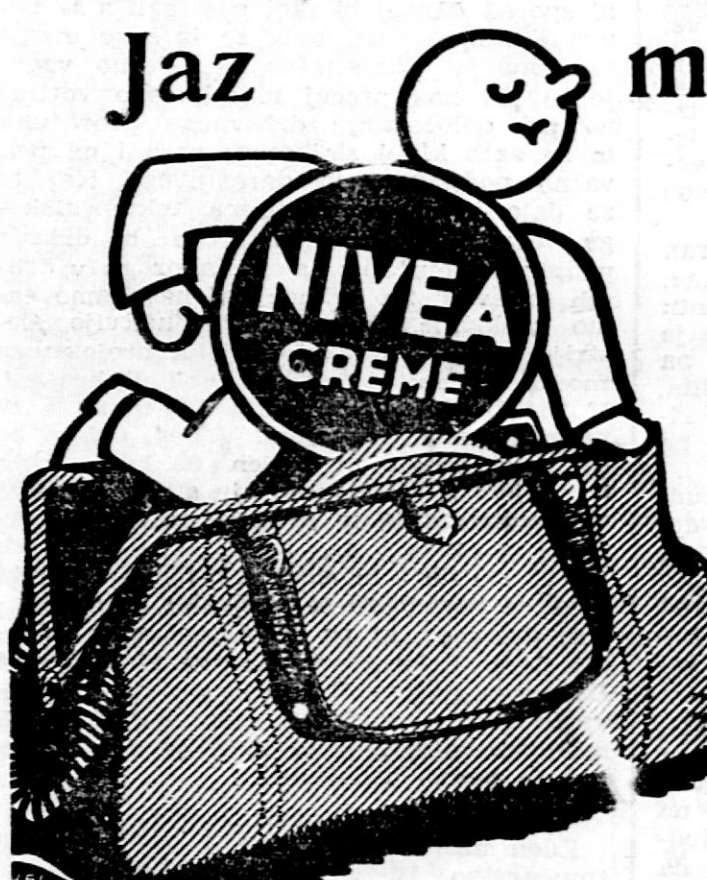
UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

št. Vid nad Ljubljano

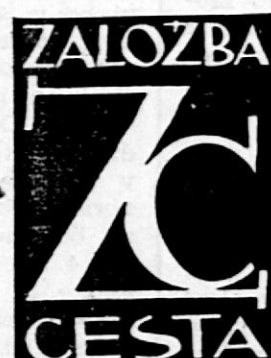
Naprodaj je obširen kompleks stavbišča z gospodarskimi poslopji vred po domače pri »Johanu«.

Lega v središču št. Vida poleg tramvajске proge in betonirane glavne ceste. Prostornina stavbišča znaša 5000 m². Pojasnila daje: KAVEC, Bata, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Jaz moram biti
v vsaki
ročni
torbici!

Ravno ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno, da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namazati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabega vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

E. Seton-Thompson

SIVKO

VOLČJI ROMAN

Prevedel Vladimir Levstik

S to knjigo ponuja založba »Cesta« slovenskim bralcem dar, ki ga bodo vsi prijatelji narave s pohvalo sprejeli. Roman, čigar junak je prerisli volk! Slavni pisatelj živalskih povesti prikazuje Sivkovo usodo od trenutka, ko postane osirotelec volčje rejence ovcarjeve pasice in s tem podložnik človekovega kraljestva, pa do ure, ko se — izmučen od civilizacije — otrese skrbništva svojih gospodarjev in vrne v rodno divjino. Zgodba o dogodivščinah četvoronožnega junaka je razgibana in napeta, kakor le malokatera zgodba o ljudeh; toda pripovedovalec ne ostaja na površju, ampak vodi bralca po vseh labirintih Sivkove volčje duševnosti. In čudno, ta volčja duša, ki Sivku ne brani ljubiti človeka, a mu vendar ne dá, da bi zatajil svojo kri in se izpremenil v psa, nam postane kaj kmalu tako domača in draga, da čutimo z njo, se z njo radujemo in z njo trpimo!

Knjiga, ki jo krasi lepo število risb našega umetnika Nika Pirnata, se bo na prvi mah prikupila vsakemu prijatelju živali. Mladina jo bo uživala s snovne strani, odrasli jo bodo čitali kot psihološko mojstrovino, in Miklavž, ki se gotovo že zalaga z darovi, bo njene zmerne cene še prav posebno vesel.

»Sivko« se naroča pri založbi »Cesta« v Ljubljani, Knafljeva ulica 5, in stane

broširan: 10 din, s poštnino in odpremo 11 din;
vezan v platno: 15 din, s poštnino in odpremo 16.50 din.

Po sprejetju naročila vam založba takoj pošlje položnico.
Če še nimate prvih treh knjig založbe »Cesta«, tedaj jih naročite skupaj s to četrto knjigo. Doslej so izšle v založbi »Cesta« naslednje 3 knjige:

Ravljien: »ZGODBE BREZ GROZE«,
Klabund: »PJOTR—RASPUTIN«,
Ravljien: »ČRNA VOJNA«.